
37
17 A
28
BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
FONDO GESUITICO

JACOBI JOSEPHI
LABBE
SELENOPOLITANI
DE DEO
HEROICA.

Carmen Deo noſtro.

Pſ. 39. v. 4.

VENETIIS,

APUD FRANCISCUM PITTERI.

MDCCLXXIII.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

PRÆLOQUIUM.

DE DEO, ac Divinis dicere, Lector Benevole, quàm sit operosum, & arduum, agnoverunt illi ipsi Philosophi, qui cæteroqui minus dignè de DEO cogitabant. (a) Ipsamet Divinitatis amplitudo, & incomprehensibilis excellentia humanæ mentis aciem fulgore suo perstringit: adeoque tenebras facit impenetrabiles, & venerabilem circùm caliginem offundit. Nihilosecius, in hoc nimirum nati sumus, tantùm ut DEUM nostrum cognoscere, & amare, & laudare etiam, pro virili annitamur. Quod ut rite, atque ordine, & ut par erat, facere possemus; lucem, qua regeremur

(a) *Roges me: Quid, aut qualis sit DEUS? Auctore utar Simonide: de quo cùm quæsivisset hoc idem tyrannus Hiero; deliberandi caussa sibi unum diem postulavit. Cùm idem ex eo postridie quæreret; biduum petivit. Cùm sæpius duplicaret numerum dierum, admiransque Hiero quæreret: cur ita faceret?* Quia quantò, inquit, diutius considero; tantò mihi res videtur obscurior. *Cic. de nat. Deor. L. 1.*

mur accendit, & quasi facem quamdam, præ manu nobis dedit, in divinis Libris, benignissimus DEUS. Et verò

a *quid dignius omni*
Et cura, & studio, & nostræ conamine mentis
Quàm rem infinitam brevibus comprendere chartis?
Rem, caussam rerum, veram Rem.

Et tamen vidi ego neminem, qui de DEO, & *Attributis*, ut ajunt, singillatim, heroica scripserit. Quod propterea ego fieri desiderabam, quia carmina illa pondere suomet, & quasi ingenita magniloquentia, rebus divinis tractandis accommodatissima mihi esse videbantur:

b *Laudate eum in sono tubæ. Benè psallite ei in (vociferatione.*

De DEI Filio, & Servatore nostro JESUXPTO scripserunt heroica multi. Præ cæteris autem merito suo, & communi eruditorum suffragio palmam tulerunt Mar-
cus

a *Antilucr.* L. 1. v. 3.
b Ps. 150. v. 3. Ps. 32. v. 3.

cus Hieronymus Vida, & Actius Syncerus Sannazarius: quibus nihil est ad veterum Poetarum, nominatim Virgilij majestatem proximius. Scio quæ passim nuperi, & severiores Critici in ipsis reprehendunt. Neque excuso omnia. Sed tamen laudandos magis, quàm reprehendendos esse existimo Viros præclarissimos, qui primi omnium Latinam elegantiam, Religioni ut famularetur, arcessere, & ea canere aggressi sunt,

Castalijs quæ nunquam audita sub antris
c *Musarumve choris celebrata, aut cognita Phœbo.*
d *Nulla erat ante via: prærupta, atque aspera saxa,*
Et densi latè obducebant omnia vepres.

Neque verò tam sum ego temerarius, & excors, qui crediderim posse de penu meo exhibere meliora, & par Poetarum, quos post literarum instaurationem tulit Italia nobilissimum, ingenij mei (quod profectò sentio quàm sit exiguum) viribus superare. Sed (ut semel omnem consilij mei rationem aperiam) cùm sublimitatem incom-

c *Sannaz.* Lib. 2. *de Partu Virg.* v. 301.
d *Vida.* Hymn. 1. v. 13.

parabilem, & in dicendo vìm prorſus divinam Scripturarum tacitus mecum meditarer; exiſtimavi rerum divinarum tractationem ſucceſſuram feliciùs, ſiquis divinis libris, quoad fieri poſſet, inhærendo; non tam ſua, quàm divina carmine loqueretur. Et huic nimirum ego propoſito exſequendo totus incubui, & nervis omnibus contendi. Ac de verborum cultu, & elegantia (quam ſi minus aſſequutus; certè ubilibet conſectatus ſum) ſuo quiſque judicio liberè utatur, nihil enim impedio. Quod autem ad ſententiarum dignitatem ſpectat, cùm ferè omnia e divino Scripturarum penu deprompſerim; videor mihi habere cur diffidam minus.

Et nunquid Poetæ neceſſaria fictio? Audi, quid ſentiat Palingenius (apud Saint Aubin tractatu de opinione *L.* 1. *c.* 5.) agens de his, qui

Solas tribuunt fabellas Vatibus, ac ſi
Vera loqui fœdumque foret, vetitumque Poetis.
Horum ego judicium falſum, ac damnabile duco.
Nilque mihi melius, nil dulcius eſſe videtur
Quam verum amplecti: vetulis, puerisque relinquo

Has

Has nugas ... Pudet ah! pudet esse Poetam,
Si nugis opus est puerilibus inservire,
Et jucunda sequi, spreto mendacia recto.

Qui contrà sentiunt, illud præcipuè oggerunt: Poetis nomen factum a Græco verbo ποιεω, quod facere & effingere significat. Quibus bene respondetur: Poetas quidèm a fingendo dictos, non jam, quod tanquam jurati veritatis hostes essent, debeant semper commenta inania, & meras fabulas crepare; sed propterea quod tam ad vivum naturam imitentur, ut res non tam dici, quàm coram fieri, & cerni oculis videantur.

e *Non tantum ut dici videantur; sed fieri res,*
Unde ipsis nomen Graij fecere Poetis.

Nihilominus ut communi opinioni morem gererem, fictionem induco simplicissimam, affinemque ijs, quas identidem Ovidius in Metamorphosi: Poesim acerbiùs flentem, captivam se, & servitio profano addictam: cui videlicet consolandæ, & quasi

a 4 in

e *Vida*. Lib. 2. Poet.

in dignitatem priſtinam reſtituendæ; carmina omnia deſtinata ſint.

Neque ego video ecquod aliud fictionis genus ordiri poſſit quis; quin Sanctiſſimæ noſtræ Religionis myſteria deterat. Exemplo, & documento mihi ſunt iidemmet Poetæ duo præſtantiſſimi, de quibus ſuperiùs. Quorum alter Mythologiæ ridicularijs plus juſto delectatus; ſacra profanis fœdè miſcuit: alter Sanctos Joſephum & Joannem totis libris tertio, & quarto Chriſtiados, introducit narrantes Pilato myſteria altiſſima Conceptionis, Nativitatis, ac Vitæ JESUCHRISTI, ut mortem illi deprecarentur. Quod neſcio, an ulli juſto rerum æſtimatori placere queat.

Quocirca fictionem optavi ego, quæ in hæc, aut his affinia non impingeret: in id præcipua quadam, & eminentiore cura intentus, ut veritatem divinam ne læderem; ſed ut pro mea tenuitate adornarem: utque ſolatium aliquod, ut ita dicam, Religioni procurarem, nunquam fortaſſe magis, quàm ætate hac noſtra libris exſecrabilibus audaciſſimè impetitæ.

Quanta potui adhibita diligentia, Latini-

nitatis Patres, Auctores ætatis, ut Eruditi loquuntur, aureæ, & argenteæ ſequutus ſum, quos triginta jam annos in delicijs habeo. Sicui vox aliqua, aut vis, & ſignificatio, quam voci attribuo, aut conſtructio, & orationis ductus aliquis ſcrupulum moverit; id primum peto, ut ne temerè, & ſine diſcuſſione ſententiam ferat, deinde ut erroris certò deprehenſi me admoneat. Siquidem ego & amicè admonenti gratiam habebo, & errorem agnoſcam, & emendabo libentiſſimè. Poſtremò, ut ante etiam, quàm te, Lector humaniſſime, lectioni accingas; ad typorum mendas, quæ poſtrema pagina emendantur, animadvertas. Et hæc habui quæ præloqui operæpretium, & neceſſarium exiſtimaverim.

ERCILIJ
ACADEMICI ROBORETANI
JUDICIUM.

Icui ſuum judicium ſincerè exponere, ac libere unquam licuit, mihi nunc certè licet. Cùm enim rogatus ſum, ut Cl. Labbei opus legerem, & quid in eo placeret, quid diſpliceret, candidè aperirem; nihil dum Autoris videram, nihil de illo audiveram; ſic ut ignotus mihi plane eſſet. Ut igitur librum in manus ſumſi, majeſtatem quidem argumenti, & dignitatem non potui non admirari. At verebar, ut hoc noſtro in ſæculo, etſi erudito, eſſet Poeta ullus, qui tanto, & tam divino argumento par eſſe poſſet. Itaque cœpi attente opus evolvere, & prima carmina ſic legi, ut nonnihil diffiderem de felici ignoti mihi Autoris ſucceſſu. At neſcio quomodo fiebat, ut quo magis, & attentius legerem, ita carminis ſuavitas, vis, gratia me magis, ac magis alliceret; donec paullatim in admirationem divini, poematis (nihil affingo veritati) totum raperet. Quid

plu-

plura? Tam avidè totum poema percurri, ut librum è manibus non deposuerim, donec ad finem illius devenirem. Tum verò, quin gaudium meum possem diutius continere; illud cum amicis communicare, Poetam in cœlum ferre, opus absolutissimum, & hac præsertim tempestate valde necessarium prædicare. Tentaverant quidèm antea nonnulli, ijdemque Clarissimi Poetæ ejusdem argumenti partem, & si nævi aliquot illis condonentur, jure optimo probandi. At qui totum tam prudenter animo conceperit, tam eleganter explicaverit, tam modesto, eoque qui rem tantam decebat cultu ornaverit, ego quidèm vidi neminem. Nihil hic Poeta alienum, nihil profanum, nihil ineptum permiscet; & ut qui Musas colat severiores, omnia sacra, ac pene divina, & ex ipso Scripturarum divino penu, sive è Theologiæ Sacrario depromit. Verbo: Si ipsa Pietas suo ore loqui vellet, vix alijs verbis, ac sententijs uteretur. Nec puto, rem me lectoribus ingratam facturum, si ipsam Pietatem, qualis mihi inter legendum identidem ante oculos obversari videbatur, loquentem induxero. An satis eleganter, nescio; at planè ex vero me illam inducere, totum poema, ut mihi videtur, vere elegans, pium, divinum testimonio erit. Versiculi

au-

autem, quibus Pietatem loquentem inducere placuit, sunt hi

Labbei Pietas legens libellos
Pios, & faciles, & elegantes,
Sed & grandiloquos, & eruditos,
Piarum mera mella Gratiarum;
Suas delicias, suos amores
Admirans; ter ut ore basiavit,
Dixit: vos eritis mei calores,
Suaves, melliflui, pij calores,
Quos divinus Amor suos vocarit;
Illorum similes, quasi & gemelli,
Queis ussit nova corda Apostolorum
Tum cum rusticulosque, simplicesque
Lex amoris haberet ut magistros,
Disertos facere, & pios volebat.
Digni, quos recinant Chori beati
Illi, vertice; qui in sacro Sionis
Cantantes cytharis, sequuntur Agnum.
Et mox alma suo in sinu recondens,
Vos pro lacteolis mihi papillis
Este, o nectarei, novi libelli,
Seu quid dulcius est, suaviusque.
Felices satis, oh! satis beati,
Qui vos mente pia, & pijs ocellis

Le-

Legent, & relegent, piosque sensus
Milleno capient litos sapore;
Qualem de pluvio ante Solis ortum
Cœli rore legebat illa quondam
Gens electa, Deo parum fidelis.
Hæc, & talia mille dixit alma,
Labbei Pietas legens libellos
Pios, & faciles, & elegantes,
Sed & grandiloquos, & eruditos,
Piarum mera mella Gratiarum.

ARGUMENTA
CARMINUM SINGULORUM
DE DEO.

Arg. Primi.

Oesis Origo, *finis*, *luctus*. a v. 1. ad 27.
Propositio. a 28. ad 30.
Invocatio. a 31. ad 43.
Deum esse manifestum fit ex ipsa rerum creatarum structura, *harmonia*, *ordine*, *& ex unanimi gentium omnium consensu*. a 44. ad 61.

Polytheismi, *præsertim Romani irrisio*. a 62. ad 90.

DEUS est unus. *Imo si unus non est : nullus est*. a 91. ad 115.

DEUS est Qui est, *Ab semet*, *nullius indigens*, *omnifariam perfectissimus*. a 116. ad 131.

DEUS est Trinus. a 132. ad fin.

Arg. Secundi.

Seraphim ter Sanctum cantu prædicant Deum : & unam hanc iterant, *& ingeminant*; *laudes alias prætereunt*. a v. 1. ad 16.

DEUS in se Sanctus omnimodè. a 17. ad 30.

Lex DEI sancta, *ubi de conscientiæ terroribus*. a 31. ad 44.

Do-

Domus DEI ſancta, neque fas illam ingredi ei, qui aliquomodo eſt inquinatus. a 45. ad 52.

DEUS nos ab origine inquinatos mundat, & ſanctos efficit, & infirmis, & imbecillibus dat vires. a 53. ad 80.

Sanctos coronat Gloria. a 80. ad fin.

Arg. Tertij.

Rerum omnium, quæ ſub Luna ſunt, Soliſque etiam inconſtantia, & viciſſitudo. a v. 1. ad 18.

Solus DEUS eſt Immutabilis, & Æternus. a 19. ad 40.

Homines, & humana, caduca omnia. a 41. ad 68.

DEUS etiam Mente immutabilis. a 69. ad fin.

Arg. Quarti.

Amare abſentem miſerabile, & triſtiſſimum eſt. a v. 1. ad 14.

Amare DEUM, qui abeſſe non poteſt, dulciſſimum. a 15. ad 34.

Nihil eſt, quod nos poſſit ſeparare a Deo. Non Arma. Non Dæmones conjurati. Non Cælum irarum plenum, & fulminans. Non Terra concuſſa imo. Non denique Mors ipſa. Nunquam nos deſerit DEUS, neque in Vita, neque in Morte. a 35. ad fin.

Arg.

Arg. Quinti.

Amare vehementer hominem tormentum est. a v. 1. ad 18.

Nusquam requies Cordi nostro, nisi in Deo. a 19. ad 24.

DEUS unus amat nos. Quod sumus, quod vivimus quod spiramus, ab Deo est. a 25. ad 34.

Beneficia in nos Dei magis obvia, in Aere, Sole, Mari. a 35. ad 49.

Dominatio in creata omnia ab DEO Homini attributa. a 50. ad 101.

Terra medio aere pendula, & bono nostro divitijs innumeris ditata. a 102. ad 132.

Beneficia potiora: Humani generis reparatio per CHRISTI mortem. Eucharistia. a 133. ad fin.

Arg. Sexti.

Die

1. *Creatio* Abyssi, *& Lucis, & Angelorum.* a v. 1. ad 11.

2. *Creat. Cælorum.* a 12. ad 15.

3. *Aquarum congregatio. Terræ undis prominentis subitaria ubertas.* a 16. ad 32.

4. *Solis, ac Lunæ & stellarum creatio.* a 33. ad 54.

5. *Creatio Avium, & Piscium ex aqua; cæterorum Animantium è terra.* a 55. ad 75.

6. *Creatio Hominis, & ipsius in creata omnia in statu innocentiæ imperium.* a 76. ad fin.

Arg.

Arg. Septimi.

Omnia in Sapientia fecit DEUS. a v. 1. ad 8.
Philosophiæ, & sapientiæ humanæ imbecillitas, & audacia. Terra modò stans; modò errans; modo rotunda; modò instar ovi; modò instar capæ, mutans habitus, quasi luderet bacchanalia. a v. 8. ad 56.
Nihil scimus, ne quidem stellarum vera nomina, & ne quidèm ea, quæ pedibus conculcamus. Descriptio Culicis communioris, & Cicindelæ Mexicanæ. a 57. ad fin.

Arg. Octavi.

DEUS omnium est & Pater, & Dominus. Omnia curat; nihil negligit. a v. 1. ad 21.
Homines autem præcipua quadam, & magis paterna providentia complectitur. a 22. ad 44.
Futura, præterita, præsentia omnia prospicit, & pro nutu temperat, & disponit. Et Vindex Piorum est, & eversor impiorum. a 45. ad 73.
Sinit interdum Pios affligi; prosperari impios. Cur hoc? a 74. ad fin.

Arg. Noni.

Angelos, tanto nobis excellentiores, mira dignatione, Custodes, & Pædagogos nostros constituit DEUS. a v. 1. ad 8.
Quàm sit nobis salutaris, & benefica custodia, &

 tutela

Arg. Decimi.

Arg. Undecimi.

Arg.

Arg. Duodecimi.

Exsibilaremus eum, qui non jam formosum hominem, sed illius umbram deperiret; & reptando sequeretur. Nos autem plerumque idem facimus. Dominum obliviscimur, umbras sectamur. Femina ruina generis humani. a v. 1. ad 37.

Pulchritudo corporis ab Anima est. Quanta sit Animæ pulchritudo. Et tamen, quasi stilla quædam est divinæ pulchritudinis. a 37. ad 64.

Hæc tanta est, ut beatos faciat eos, qui intuentur coram, & vel sola spe aliquando videndi rapiat. a 65. ad fin.

Arg. Decimi tertij.

Flendo nascimur, flendo morimur omnes. Mortalium nemo est felix. Divitiæ, honores, imperia perstringunt oculos vulgi, admirationemque, & invidiam popularibus excitant; at verò quietem animi, & veram felicitatem non afferunt. a v. 1. ad 39.

Obruimur malis, quasi fluctibus. Neque possumus quin angamur, & contristemur. a 40. ad 59.

Refugium in solo DEO est. Potest ille ventis & fluctibus tranquillitatem verbo facere: & per medias undas iter tutum, & siccum præbere: & de ventre Cete incolumem repræsentare. Potest Leonibus nativam ferocitatem adimere. Potest in fornacem ardentem conjectum refrigerare, & oblectare. a 60. ad 93.

Potest vires addere, quibus, & flammas, & mortem contemnamus. a 94. ad fin.

Arg. Decimi quarti.

Urbs, quam Dominus non tuebitur, corruet; quam tuebitur perennabit tuta. a v. 1. ad 10.

Exercitus Assyriorum deletus sub Ezechia. ab 11. ad 41.

Jael. Judith. David puer inermis triumphans de Philisthæo. a 43. ad 61.

Neque rarum, sed usu frequentissimum est fortiores vinci ab infirmioribus. a 62. ad 92.

Præclarissima victoria Joannis Austriaci de Turcis ad Naupactum. a 93. ad fin.

Arg. Decimi quinti.

Latebræ humani cordis impenetrabiles hominibus, imò & Angelis. a v. 1. ad 24.

Uni DEO manifesta sunt arcana cordium, etiam ea, quæ celeritate, & ambiguitate sua nosmet ipsos præpediunt, & fugiunt. a 25. ad 45.

Solus DEUS legem indixit cordibus, quia solus ea intuetur. a 46. ad 67.

In die temporum postrema, secreta cordium denudanda omnia, & orbi universo palam facienda sunt. a 68. ad fin.

Arg. Decimi sexti.

Quia portentis, quæ cælum & terra quotidie ante oculos nostros ponunt, continuatione assuevimus, & nihil

bil movemur; miraculis interdum; quasi tonitru quodam, socordiam nostram excitat DEUS, & vocat ad sui cognitionem, & admirationem. a v. 1. ad 17.

Virga Mosis portentorum feracissima conversa in colubrum. a 18. ad 31.

Plaga Ægypti 1. *Nilus versus in sanguinem*. 2. *Ranæ*. 3. Sciniphes. 4. *Musca*. 5. *Pestis pecorum*. a 32. ad 74.

Plaga 6. *Ulcera*. 7. *Tonitrua, grando, fulgura*. 8. *Locusta*. 9. *Tenebræ densissimæ*. 10. *Clades Primogenitorum*. a 75. ad 136.

Pharao cum immenso exercitu Israelitas persequens submersus. a 137. ad fin.

INDEX

CARMINUM.

XVII.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. *Filippo Rosa Lanzi* Inquisitor General del Santo Officio di Venezia nel Libro intitolato; *Jacobi Josephi Labbe Selenopolitani De Deo Heroica &c. MS.* non v' esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a *Francesco Pitteri* Stampator di Venezia che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 25. Luglio 1773.

(*Andrea Querini* Rif.
(*Alvise Vallaresso* Rif.
(*Francesco Morosini* 2. Kav. Proc. Rif.

Registrato in Libro a Carte 130. al Num. 1088.

Davidde Marchesini Segr.

Adi 2. Agosto 1773. Registr. al Magistr. contro la Bestemmia in Libro a carte 53.

Andrea Grattarol Segr.

CAR-

CARMEN
DEO NOSTRO.

VEro, unique Deo laudando nata Poesis
Lamentabatur, sese ad vilissima quæque
Captivam, invitamque trahi, dicique parentem
Esse sibi, illacrymans indignabatur Homerum.
Divina sese jurabat origine natam
Ante, suas mendax pareret quàm Græcia Musas,
Anteque quàm Græcus foret ulli auditus Apollo.
De cælo ad Mosem delapsam se esse ferebat
a Tum, cùm magnificum Maris ille in littore carmen
Prorupit, cecinitque Deo, quo vindice, jamjam
Terga premens Pharao, flictuque, iraque frementes
Et currus, & equi, tantusque exercitus, instar
b Plumbi, abiere deorsum, & subsedere profundo.

c So-

a Moyses Homero prior est annis 567.
Tunc cecinit Moyses & filii Israel carmen hoc Domino. Ex. 15. v. 1. Et hæc omnino est quæ prima in Scripturis de *Carmine* mentio fit. Ideoque primam Poesis Originem ad Mosen refero.

b *Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.* Ibid. v. 10.

A

c Soli nempe Deo natam se incendere odores,
Thuraque, & humanas in cælum tollere mentes.
Captivam prorsus, contrectatamque profanis
d Jam manibus, temerare ausis cælestia dona,
Traductam sese insana ad deliria amantum,
Ad conflata meris mendacia anilia nugis,
Ad portentosa, & vanissima somnia. Falsis
Ex illo se numinibus, fœdisque subinde
Sordibus incassum obnixam servire coactam.
Hæc memorans; flebat sine fine: & fusa pudore
Vultum avertebat retro, manibusque tegebat
Conspectum fugiens hominum, aversataque lucem
Invisam dudum sibi jam, mortemque præoptans:
Usque & acerbabat flendo, urgebatque dolorem.
Siqua ego lugenti possem solatia ferre;
Vellem mendaces ad vera reducere Musas,
Rursus & imbuere alma Relligione Poesim.
Tu mihi ades, tu conanti Deus, insere sanctum
Carmen, tu dignos possim fac rumpere cantus.
Tu modò quæ sanctis arcana oracula libris
Obsignasti; aperi, septenaque solve sigilla.
De te dicturus, divinos hos mihi fontes

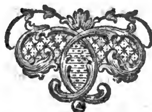
Opta-

c Ut cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam. Ps. 70. v. 8.

d *Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam.* Judæ. v. 4.

Optarim. Nam tu ſolus te digna loquutus.
Nec niti huc omnes potuere Aganippidos undæ,
Quas & Romani, Græcique/bibere Poetæ.
Incute Carminibus vim tu his. Veluti imber in herbam,
e Ut ros in gramen, deſcendant Carmina in aures,
Quæ te ubivis, nomenque tuum, laudeſque ſonabunt,
Unigenæque tui, quem tu mortalibus ægris
Miſiſti natum de Virgine JESUM CHRISTUM.

e *Fluat ut ros eloquium meum: quaſi imber ſuper herbam, & quaſi ſtillæ ſuper gramina: quia nomen Domini invocabo.* Deut. 32, v. 2.

UNUS EST DEUS.

Ad Rom. 3. v. 3.

Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus
Et hi tres unum ſunt.

1. *Joan.* 5. v. 8.

CARMEN I.

Rtificem magnum eſſe aliquem, qui ſy-
(dera, cælum,
Qui Mare, qui terras, totumque voca-
(verit orbem
E nihilo, tantaque aptaverit, ac regat arte,
f Sponte ſua res nos ipſæ informantque, docentque,
Vel detrectanti & fugienti occurrit ubique,
Et ſe ſiſtit ubique Deus. Jumenta docebunt
g Hoc te, ſi neſcis, narrabunt hoc tibi muti,
Et ſtolidi piſces. Nulla unquam hoc auſa negare
Gens, vel inacceſſo ſeptem ſubjecta trioni;
Quam-

f *A magnitudine enim ſpeciei & creaturæ poterit cognoſcibiliter creator horum videri*. Sap. 13. v. 5. *Ita ut ſint inexcuſabiles*. Ad Rom. 3. v. 20.

g *Interroga jumenta, & docebunt te ... & narrabunt piſces maris*. Job. 12. v. 7. & 8.

Quamlibet averso Sole illac, segnius atræ
Incumbunt super, & regnant lugubrius umbræ.
Vel quæ gens ignota diu, malè credita quondam
h Torreri; nullos æstus nec frigora sentit;
Vereque perpetuo, multo & spectabilis auro
Est: & erat quondam medio sub Sole tenebris
Obruta; nunc totis & luce, & Sole fruuntur.
Non homo, sed stipes, sed dura, & inhospita rupes,
Qui nullum sentit, nullum qui Numen adorat.
Peccarunt homines contrà, nec mitius. Unum
k Divisere Deum in plures, deliria quæque,
Fabellasque anuum pro relligione sequuti.
Non tot, cùm fluctus tollit Mare subrigit algas:
Nec tot in immenso exiguæ sunt littore arenæ:
Nec totidem viles herbæ nascuntur in agris,
Quot sibi stulti homines fecerunt numina, quotque
Ridiculosos invexere deosque, deasque,
Queis deridendis nulli satis esse cachinni.
Ipse Pater divum, qui fulmina librat ab aure,
Infames passim rixas, & jurgia miscet.
Ut miscere solent multa vi cornua tauri,

h Mexicanos indicat.
i *Omnes homines vident eum.* Job. 36. v. 25.
k *Mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis & volucrum, & quadrupedum, & serpentum.* Ad Rom. 1. v. 23.

Quis nemori imperitet, quem bucula pulchra sequatur.
Taurus & interdum, interdum fit Jupiter imber
Aureus: incassumque eadem conjuxque, sororque
Anxia circumfert sese, perque omnia versat.
Ingeniosa Viro (fas hoc dixisse) libido est,
Nataque adulterio Jovis est bona turba deorum.
Tu quoque mutaris torvo, Neptune, juvenco,
Virginis Æoliæ malesano captus amore.
Et te Phœbe palam citharamque, deumque professum
Casta magis fugiens horret Peneïa Daphne.
Quid Venus, & genitus Maja, & redimite corymbis
Bacche tu? At huic cœno piget ultra hærere, pudetque.
[l] Hæccine propudia, exsecrandaque monstra colebat
Roma? Ah probrosa humanæ deliria mentis!
Et quorum pupos bimos, pupasque puderet.
Usque adeo nisi sancta Deus sua lumina porgat;
[m] Nos homines super his miserè insanimus, & ipsum
Naturæ ingenitum tardamur cernere lumen.
  Nonne dij plures altercarentur utrinque
(Quandoquidem non mens una est, non una voluntas)
Utro posset uter plus? Qui non omnia possit;

Non

l *Quomodo ergo æstimandum est, aut dicendum est illos esse deos?* Bar. 6. v. 39.

m *Nam & siquis consummatus fuerit inter filios hominum, si ab illo abfuerit sapientia tua, in nihilum computabitur*, Sap. 9. v. 6.

Non erit ille Deus. Fac omnia possit uterque:
Este pares omnes. Pejus tum viribus æquis
Concurrent, luctabuntur, poteruntque vicissim
Alternas rapere, & raptas avertere prædas.
Conflictu hinc, atque hinc tanto malè diditus orbis
Debuerat vastam dudum traxisse ruinam.
Ceu Troja in cineres abijt fundo eruta, tum cum
Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo.
Mimica sunt isthæc. Et qui fecere gregales
Ridiculos fecere deos. Unus sit oportet
n Rex, Auctor rerum, quo præside cuncta gerantur:
Omnia cui subsint cælo, terraque, marique:
Quique regat solus quæ fecerit omnia solus.
Si plures; nullus Deus est. Similemve, paremve
o Haud patitur. Nullum est, duo si sint numina, numen,
Nescia quò rueret, cùm plures extulit; omnes
Cæca superstitio temeraria subruit aras.
Non secus ac nauta interdum malè providus urget
Ad scopulum proram, quem tota mente cavebat
Sollicitus. Gemit abruptis compagibus alvus

n *Dominus Deus noster Dominus unus est*. Deut. 6. v. 4. *In manu tua virtus, & potentia: in manu tua magnitudo, & imperium omnium*. 1. Par. 29. v. 12.

o *Non est similis tui Deus in cælo desuper, & super terram deorsum*. 3. Reg. 8. v. 23.

Undique, & errori insultans ruit undique pontus
Fervidus, absorbetque una navemque, virosque.
Mens mera, sublimis, supremaque, *Spiritus* inquam
p Est Deus: haud ullo, veluti nos, corpore cretus,
Quod queat aut manibus contingi, oculisve videri
Humanis: neque fas illum comprendere mente.
Non plus, quàm parva mare circumscribere concha
Immensum, aut stellas digito deducere cælo.
q Magnificum hoc illi nomen *Qui est*. Scilicet ille
Ab sese est, & erat jam tum quando omnia quotquot
Sunt, nihili tenebroso, intricatoque profundo
Obruta erant, unusque est, qui non cœperit unquam
Esse, & qui fuerit retro, æternumque sine ullo
r Principio, semperque erit idemmet sine fine.
Unus sufficiens sibi prorsus, seque beatus;
Mirè autem Bonus erga nos, ultroque benignus.
Nil aut optare, aut poteris confingere majus,
Nil simile: estque adeo, quoniam ille est Optimus, Unus.

Sed

p *Spiritus est Deus*. Joa. 4. v. 24. *Quem nemo hominum vidit, sed nec videre potest*. 1. ad Timot. 6. v. 16. *Incomprehensibilis cogitatu*. Jer. 32. v. 19.

q *Sic dices filiis Israel: Qui est misit me ad vos*. Ex. 3. v. 14.

r *Neque initium dierum, neque finem vitæ habens*. Ad Hebr. 7. v. 3. *Habitans æternitatem*, Isa. 57. v. 15.

s Sed non propterea est Deus infœcundus, & orbus.
Non ita. Quippe Pater Deus est, & compare gaudet
Progenie: estque iterum compar Genitoque, Patrique
Quod sanctum spirant Flamen Genitusq;,Paterq.
Arcanum o! Mysterium inenarrabile linguis!
Cum non sint plures, sit cum Deus unus, & idem;
Est Pater,est Genitus,Sanctus quoque Spiritus ipse est.
Suntque hi tres unum, & numero Deus impare gaudet.
Omnino Ingenitus Pater est, & originis expers.
t Filius æternum genitus, genitusque hodie dum
A Patre est, alta dum semet mente tuetur:
Propterea que Patris Verbum est, & vivida imago:
Prosumque est Patri æqualis, Patrique coævus,
Deque Deo verus Deus, ac de Lumine Lumen:
u Est ut uterque æque Omnipotens, Æternus uterque.
Omnipotens Æternus item est qui Spiritus almus
x A Patre, & Verbo procedit tanquam ab eodem
Principio sine principio. Non filius ille,
Nec genitus; Deus est tamen,& spirabile Numen,

Et

s *Si ego, qui generationem cæteris tribuo sterilis ero, ait Dominus Deus tuus?* Isa. 66. v. 9.

t *Egressus ejus ab initio a diebus æternitatis.* Mich. 5. v. 2. *Ego hodie genui te.*

u *Omnia quæcumque habet Pater mea sunt.* Joa. 16. v. 15.

x *Spiritum veritatis, qui a Patre procedit.* Joa. 15.

Et Patris, & Gnati dia Aura, reciprocus ardor.
Nec tres Dij, tresve æterni, rerumque potentes
Sunt, aut tres Domini. Quin contrà, est ut Deus unus;
Una est Majestas, eademque potentia & unus,
Quotquot sunt rerum, celsi & Moderator Olympi.
Sed quid ego hæc balbutire impurissimus ore?
Aligeri Juvenes, celeres sine corpore mentes,
Qui te, Trine Deus, tremebundi, & cernui adorant;
Cantu concelebrant ter sanctum, plura nec audent.

Sanctus Sanctus Sanctus Dominus Deus.

Iſa. 6. v. 3.
Apoc. 4. v. 8.

CARMEN II.

Udiit Eſaias ſacrum hunc pæana canentes
Cæleſtes illos Genios, quibus undique (ſenæ
y Surgebant alæ: velabant ora duabus
Velabantque pedes binis, biniſque volabant.
Audiit ingeminatum ipſum hunc pæana Joannes,
Alternans cælo exilium, Pathmoque beatus.
Et quamvis alias ſibi tum ſumpſere figuras
Aligeri, ſpeciemque aliam, vultuſque ferebant
Hic Hominis,Bovis,atque Aquilæ illi,atq; ille Leonis;
Carmen idem,ſanctumque melos ſimul ore ſonabant.
z Hoc indefeſſi ingeminant noctesque, dieſque,
Et nunquam cantu ceſſant nec voce quieſcunt.
Cum

y *Seraphim ſtabant ſuper illud; ſex alæ uni, & ſex alæ alteri: duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes ejus, & duabus volabant.* Iſa. 6. v. 2.

z *Et requiem non habebant die, ac nocte dicentia Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Apoc. 4. v. 8.

Cùm ſint innumeræ, quas poſſint dicere laudes,
b Prætereunt alias, placet hanc iterare canendo.
Scilicet hæc tua Sancte Deus divina voluptas,
Carmen & hoc, hunc & pæana libentius audis.
Sanctus es, & *Sanctus* rurſumque, iterumque vocari
Mavis quam Sapiens, Immenſus, quidquid & omne es.
Quin malles non eſſe Deus, Sanctuſque manere,
c Siquis non ſanctus, ſiquis Deus improbus eſſet,
Quales mentita eſt, & quales eſſe volebat
Fœda ſuperſtitio, ſtultaque adolebat acerra.
Ante ſuperſuſæ genialia fœdera jungant,
Cumque intermixtis habitent ſimul ignibus undæ:
Ante ſuperſedeant odiis, ſeſeque viciſſim
Pellere dediſcant lucem nox, luxque tenebras;
Ante ſuis & cardinibus, ſuo & axe revulſum
Præcipitabit in ima ferens ſe Tartara Cælum;
Quàm te, Sancte Deus tangant contagia culpæ,
Quàm tu non fueris, veluti es nunc, undique Sanctus.
Sanctus es, & cæli coram te ſydera ſordent,
d Nec ſunt munda ſatis, prope ſunt & ſordida vultu.

e Ne-

b *Pſallite Domino ſancti ejus: & confitemini memoriæ Sanctitatis ejus*. Pſ. 29. v. 5. *Magnificentiam gloriæ Sanctitatis tuæ loquentur*. Pſ. 144. v. 5.

c *Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es*. Pſ. 5. v. 5.

d *Stellæ non ſunt mundæ in conſpectu ejus*. Job. 25. v. 5.

e Nemo ut tu sanctus. Sancti tu regula prima,
f Et norma es. Tua Lex sancta indelebilis hæret
Usque infixa animis nostris, damnatque nocentes
g Vociferans, quatiensque altè, intentansque flagellum.
Siquid peccamus, siquid committimus; ipsa
Supplicium sibi mens est pravi conscia facti.
h Nam te sentimus præsentem, teque veremur,
Et tua nimirum tua nos præsentia terret;
i Quantumvis latebras sceleri quæramus, & umbras,
Sitque sine humano teste ullo, & judice crimen.
Indeprensa etiam, obscurisque obducta latebris;
Formidant tamen, & coram te crimina pallent.
Sãcta quoq; est tua magna Domus, nec limina adire
Fas ulli; sancto nisi vitæ fine quierit,
Elueritque omnes, siquas dum vita manebat
Admisit sordes. Quod si nondum eluit omnes,
Si qua inolescit adhuc, superestve; arcebitur exul
Ille Domo, regnoque tuo, & cælestibus oris,

k Exi-

e *Nemo sanctus ut est Dominus*. 1. Reg. 2. v. 2.

f *Lex Domini immaculata convertens animas*. Ps.18. v. 8.

g *Semper enim præsumit sæva perturbata conscientia*. Sap. 17. v. 10.

h *Terrores tui conturbaverunt me*. Ps. 87. v. 17.

i *Non sunt tenebræ, & non est umbra mortis, ut abscondantur ibi, qui operantur iniquitatem*. Job. 34. v. 22.

k Exiguam donec maculam longo igne piarit,
Fœdaque jam culpæ vestigia nulla supersint.
Quam nobis labem primi aspersere Parentes,
Tu carnē humanā indutus, moribundaque membra
l Sanguine lavisti: nam sic insederat altè,
Ut nisi divino non posset sanguine tolli.
Nunc paucis verbis, modicisque absumitur undis
Quæ macula Heroas veteres, sanctumque Senatum,
Mille alios, alios ter mille, atque amplius annos
Post mortem, extorres patria, regnisque beatis
Carcere detinuit mœsto, & nigrantibus umbris.
Quin etiam maculis, quas ultro admisimus ipsi
Abluimur rursus verbo: dant verba salutem,
Quæ prope divino Judex tonat ore Sacerdos.
Atqui consceleràri olim semel Angelus ausus;
m Supplicia exhausit, neque fas resipiscere: cælo
Præceps, in rictus mutatus, & ora draconis,
Cauda stellarum magnam vim uno impetu secum
Contorquens, nunquam extinguendis ignibus ardet.
Ast homini infandis temerari sæpius auso

k *Quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula*. Ps.14.v.1.

l *Lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo*. Apoc.1.v.5.

m *Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos*. 2. Pet.2.v.4.

Sordibus, & ſtygiis ſe ultro intinxiſſe venenis;
Sanari ſatis eſt voluiſſe: parata medella eſt.
Hæc tua, Sancte Deus, ſunt munera: tu potes unus
n Quamlibet infectos ab origine reddere mundos,
Sanctoſque efficere. Idem tu mortalibus ægris
Auxiliator opem ſanctam, vireſque miniſtras:
Queis nixi, quamvis gradimur per lubrica plantis
Infirmis; uncti luctari, ſtareque firmi
Poſſimus: mediaſque acies, medioſque per hoſtes;
o Ire tamen, vimque inferre, atque irrumpere cælo.
p Millia Sanctorum palmis, variiſque coronis
Inſignita implent quæ plura ſedilia cæli
Seditioſa phalanx ad tartara, ad ima, per auras
Exturbata, ſua liquere vaciva ruina.
Concolor Auroræ, ſurgentis luce diei
Candidior cunctos veſtit fulgorque, nitorque:
q Occiſi Agni omnes lavere in ſanguine veſtes.
Ut varios carne induti peperere triumphos;

Sic-

n *Quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine? Nonne tu, qui ſolus es.* Job. 14. v. 4.

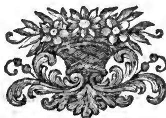
o *Violenti rapiunt illud.* Matth. 11. v. 12.

p *Cum eo Sanctorum millia.* Deut. 33. v. 2. *Amicti ſtolis albis, & palmæ in manibus eorum*, Apoc. 7. v. 9.

q *Laverunt ſtolas ſuas, & dealbaverunt eas in ſanguine Agni.* Ibid. v. 14.

Sic palmæ in manibus variant, variantque coronæ.
Queis depingendis nulli satis esse colores,
Nulla manus, vox nulla. Silet stupefacta Poesis,
Castaliæ arescunt rivis languentibus undæ.
Omnibus in vultu est quæ pectore fusa redundat
r Lætitia: exsultant omnes, Agnumque sequuntur.
Et Sanctum, Sanctum, Sanctum ingeminantque, canuntque.

r *Exaltabunt Sancti in gloria ... Exaltationes Dei in gutture eorum.* Ps. 149. v. 5. & 6.

ÆTER-

ÆTERNITAS.

Apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio.

Jac. 1. v. 17.

CARMEN III.

Spice ut inconſtãs eſt, & mutatur in horas,
Et nunquam Lunæ eſt nec vultus, nec color idem.
Æmula nunc fratris toto, & pleno ore refulget
Candida: nunc languet, medioque atrata nigreſcit
Orbe: modò obtuſis, modò acutis cornibus ardet
Vix: nunc obruitur, penituſque immergitur umbris:
Illius in cælo veſtigia nulla ſuperſunt.
Hæc itidem cunctas res inconſtantia verſat
Humanas: ſic apparent, ſurguntque caduntque:
Sic & mutantur quæ ſubſunt omnia Lunæ.
ſ Occidit, atque oritur repetito funere & ortu

In-

ſ *Oritur Sol, & occidit, & ad locum ſuum revertitur, ibique renaſcens gyrat per Meridiem, & flectitur ad Aquilonem ... & in circulos ſuos revertitur.* Eccle. 1. v. 5. & 6.

Inconstans etiam Sol, & sordescit opacis
Obscœnus maculis. Turpant sua lumina nigræ
Densatæ circùm fumo, ac fuligine crustæ,
Et mutat, vertitque locum, interdumque Bootæ
Obvertit sese; dein contrà obvertitur Austro,
Retrorsumque trahit gyrum, & consistere nescit.
Omnia mutantur cælo, terraque, marique.
Unus mutari, maculasque, vicesque subire
Duntaxat nescit Deus. Immutabilis idem
Qui nunc est, fuit æternum, æternumque manebit.
Nondũ Tẽpus erat,neq; Sol,neque Luna,neq; Astra,
Quæ metirentur revoluto tempora cursu:
t Necdum cælestes orbes, necdum Mare, Tellus
Extulerant caput e nihilo: necdumque profundas
Umbrabant valles nebulosa cacumina Montes;
At Deus idem & erat qui nunc est, quantus & est nunc.
u Tempus erit, cùm Sol totus noctescet, & alto
Præcipitata ruent e cælo sydera: tristi

Squal-

t *Priusquam montes fierent, aut formaretur terra, & orbis; a sæculo, & usque in sæculum tu es Deus*. Ps. 89. v. 2.

u *Sol convertetur in tenebras, & Luna in sanguinem*. Joel. 2. v. 21. *Et stellæ cadent de cælo*. Matth. 24. v. 29. *Tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient*. Ps. 101. v. 28.

Squallore, & putri tabescet sanguine Luna.
Et turbata suis hæc Machina fundamentis
Ibit in exiguos cineres, tenuesque favillas;
At Deus idem & erit, qui nunc est, quantus & est nunc.
Utcunque huc illuc paleæ volvantur inanes,
Et nebulæ circum; tamen est immotus, & hæret
Mole sua, & multum nubes excedit Olympus.
Non, ut homo, angusto fugitivi temporis orbe
Arctatur Deus, annisvè; aut ætate senescit.
[x] Mille anni nihil illi omnino, suntque perinde
Tanquam hesterna dies, quæ jam nunc tota recessit.
Contrà homines fumus instar fumi, instarque vaporis
[y] Qui fugit ex oculis, evanescitque repente.
Tantisper fumus; at mora nulla est; fumus abibit.
Quanto, qui vivunt, plures vixere, neque ultra
Jam sunt? Discussus vapor ille est, transiit umbra.
Quot sunt vel Reges, quorum vel nomina novit
[z] Nemo, & vix docti an fuerint meminisse laborant?
Nec jā soli homines; Populiquoq; Regnaque, & Urbes
Instabiles, ut homo sunt, intereuntque, caduntque.

x *Mille anni ante oculos tuos tamquam dies hesterna, quæ præteriit.* Ps. 89. v. 4.

y *Defecerunt sicut fumus dies mei.* Ps. 101. v. 4.

z *Non est priorum memoria; sed nec eorum quidem quæ postea futura sunt erit recordatio.* Eccle. 1. v. 11.

Quæ fera Carthago Romanis desuper altis
Mœnibus intonuit victrix, Cannisque superba
Ex Aniene ipso Tibri insultavit, & Urbi;
Jam nihil est. Mutum, quod passim littus aratur
Hoc superest, disceptaturque & opinio vix est
Nunc, ubinam fuerint tandem Carthaginis arces.
Quid Tyrus, & Sidon? Quid quæ miracula Mundi
Tot sola enixa est Babylon? mera nomina jam sunt.
[a] Ah Babylon, Babylon! Ubi nunc miracula, & horti
Aerij, turres, contermina mœnia cælo?
Nusquam. Restabant quæ rudera, tesquaque Pardis
Jam non sunt: etiam hæc periere, & nomina sola
E tantis ægrè & vix emersere ruinis.
Humanum nihil est firmum. Absumuntur ab annis
Omnia. Suntque etiam lapides, & saxa caduca.
Parietibus, muris, Regnisque, atque Urbibus ipsis
Mors instat, brevis est, volucri & pede volvitur ætas.
Omnia prætereunt, dilabunturque, perinde
Ac refugo transit fluvio revolubilis unda.
[b] Unum immortale est, unum immutabile semper
Numen, quod longo intervallo tempora cuncta
Antistans, nunquam incepit, neque desinet unquam,

[c] Nec

a *Subito cecidit Babylon, & contrita est.* Jer. 51. v. 8.

b *Solus habet immortalitatem.* 1. ad Tim. 6. v. 16. *Ego Dominus, & non mutor.* Mala. 3. v. 6.

c Nec variat, neque præteritum, quidquamque futurum
Illi est. Perpetuò presens semper sibi constat.
Omnia complectens, simul omnia conspicit uno
Intuitu, nec transcurrit, neque mente movetur.
Divinæ Mentis nulla aut conceptio transit,
d Aut amor, aut odium nunc est, quod non erit olim,
Aut quod non fuerit semper sine fine per ævum.
Non hoc, deinde aliud, fluxa, ut nos mente revolvit:
Non animus sese studia in contraria scindit
Mobilis, aut varius nunc huc, nunc volvitur illuc.
Mens immota manet, manet æquè immota voluntas,
Et solus Dominus sic Immutabilis ipse est.
Omnino Deus ille est, qui non cœperit esse,
Immotaque queat simul amplecti omnia mente.

c *Qui est ante sæculum, & usque in sæculum, neque adjectum est.* Eccli. 42. v. 21.

d *Cogitationes cordis ejus in generatione, & generationem.* Ps. 32. v. 11. *Cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.* Ps. 39. v. 6.

Undique, & errori insultans ruit undique pontus
Fervidus, absorbetque una navemque, virosque.
Mens mera, sublimis, supremaque, *Spiritus* inquam
p Est Deus: haud ullo, veluti nos, corpore cretus,
Quod queat aut manibus contingi, oculisve videri
Humanis: neque fas illum comprendere mente.
Non plus, quàm parva mare circumscribere concha
Immensum, aut stellas digito deducere cælo.
q Magnificum hoc illi nomen *Qui est*. Scilicet ille
Ab sese est, & erat jam tum quando omnia quotquot
Sunt, nihili tenebroso, intricatoque profundo
Obruta erant, unusque est, qui non cœperit unquam
Esse, & qui fuerit retro, æternumque sine ullo
r Principio, semperque erit idemmet sine fine.
Unus sufficiens sibi prorsus, seque beatus;
Mirè autem Bonus erga nos, ultroque benignus.
Nil aut optare, aut poteris confingere majus,
Nil simile: estque adeo, quoniam ille est Optimus, Unus.

s Sed

p *Spiritus est Deus*. Joa. 4. v. 24. *Quem nemo hominum vidit, sed nec videre potest*. 1. ad Timot. 6. v. 16. *Incomprehensibilis cogitatu*. Jer. 32. v. 19.

q *Sic dices filiis Israel: Qui est misit me ad vos*. Ex. 3. v. 14.

r *Neque initium dierum, neque finem vitæ habens*. Ad Hebr. 7. v. 3. *Habitans æternitatem*. Isa. 57. v. 15.

s Sed non propterea est Deus infœcundus, & orbus.
Non ita. Quippe Pater Deus est, & compare gaudet
Progenie: estque iterum compar Genitoque, Patrique
Quod sanctum spirant Flamen Genitusq;,Paterq.
Arcanum o! Mysterium inenarrabile linguis!
Cum non sint plures, sit cum Deus unus, & idem;
Est Pater,est Genitus,Sanctus quoque Spiritus ipse est.
Suntque hi tres unum, & numero Deus impare gaudet.
Omnino Ingenitus Pater est, & originis expers.
t Filius æternum genitus, genitusque hodie dum
A Patre est, alta dum semet mente tuetur:
Propterea que Patris Verbum est, & vivida imago:
Prosumque est Patri æqualis, Patrique coævus,
Deque Deo verus Deus, ac de Lumine Lumen:
u Est ut uterque æquè Omnipotens, Æternus uterque.
Omnipotens Æternus item est qui Spiritus almus
x A Patre, & Verbo procedit tanquam ab eodem
Principio sine principio. Non filius ille,
Nec genitus; Deus est tamen,& spirabile Numen,
Et

s *Si ego, qui generationem cæteris tribuo sterilis ero, ait Dominus Deus tuus?* Isa. 66. v. 9.

t *Egressus ejus ab initio a diebus æternitatis.* Mich. 5. v. 2. *Ego hodie genui te.*

u *Omnia quæcumque habet Pater mea sunt.* Joa. 16. v. 15.

x *Spiritum veritatis, qui a Patre procedit.* Joa. 15.

Et Patris, & Gnati dia Aura, reciprocus ardor.
Nec tres Dij, tresve æterni, rerumque potentes
Sunt, aut tres Domini. Quin contrà, est ut Deus unus;
Una est Majestas, eademque potentia & unus,
Quotquot sunt rerum, celsi & Moderator Olympi.
Sed quid ego hæc balbutire impurissimus ore?
Aligeri Juvenes, celeres sine corpore mentes,
Qui te, Trine Deus, tremebundi, & cernui adorant;
Cantu concelebrant ter sanctum, plura nec audent.

San-

Sanctus Sanctus Sanctus Dominus Deus.

Isa. 6. v. 3.
Apoc. 4. v. 8.

CARMEN II.

Udiit Esaias sacrum hunc pæana canentes
Cæleстes illos Genios, quibus undique senæ
y Surgebant alæ: velabant ora duabus
Velabantque pedes binis, binisque volabant.
Audiit ingeminatum ipsum hunc pæana Joannes,
Alternans cælo exilium, Pathmoque beatus.
Et quamvis alias sibi tum sumpsere figuras
Aligeri, speciemque aliam, vultusque ferebant
Hic Hominis, Bovis, atque Aquilæ illi, atq; ille Leonis;
Carmen idem, sanctumque melos simul ore sonabant.
z Hoc indefessi ingeminant noctesque, diesque,
Et nunquam cantu cessant nec voce quiescunt.

Cum

y *Seraphim stabant super illud; sex alæ uni, & sex alæ alteri: duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes ejus, & duabus volabant.* Isa. 6. v. 2.

z *Et requiem non habebant die, ac nocte dicentia Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Apoc. 4. v. 8.

Cùm ſint innumeræ, quas poſſint dicere laudes,
b Prætereunt alias, placet hanc iterare canendo.
Scilicet hæc tua Sancte Deus divina voluptas,
Carmen & hoc, hunc & pæana libentius audis.
Sanctus es, & *Sanctus* rurſumque, iterumque vocari
Mavis quam Sapiens, Immenſus, quidquid & omne es.
Quin malles non eſſe Deus, Sanctuſque manere,
c Siquis non ſanctus, ſiquis Deus improbus eſſet,
Quales mentita eſt, & quales eſſe volebat
Fœda ſuperſtitio, ſtultaque adolebat acerra.
Ante ſuperfuſæ genialia fœdera jungant,
Cumque intermixtis habitent ſimul ignibus undæ:
Ante ſuperſedeant odiis, ſeſeque viciſſim
Pellere dediſcant lucem nox, luxque tenebras;
Ante ſuis & cardinibus, ſuo & axe revulſum
Præcipitabit in ima ferens ſe Tartara Cælum;
Quàm te, Sancte Deus tangant contagia culpæ,
Quàm tu non fueris, veluti es nunc, undique Sanctus.
Sanctus es, & cæli coram te ſydera ſordent,
d Nec ſunt munda ſatis, prope ſunt & ſordida vultu.
e Ne-

b *Pſallite Domino ſancti ejus: & confitemini memoriæ Sanctitatis ejus*. Pſ. 29. v. 5. *Magnificentiam gloriæ Sanctitatis tuæ loquentur*. Pſ. 144. v. 5.

c *Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es*. Pſ. 5. v. 5.

d *Stellæ non ſunt mundæ in conſpectu ejus*. Job. 25. v. 5.

e Nemo ut tu sanctus. Sancti tu regula prima,
f Et norma es. Tua Lex sancta indelebilis hæret
Usque infixa animis nostris, damnatque nocentes
g Vociferans, quatiensque altè, intentansque flagellum.
Siquid peccamus, siquid committimus; ipsa
Supplicium sibi mens est pravi conscia facti.
h Nam te sentimus præsentem, teque veremur,
Et tua nimirum tua nos præsentia terret;
i Quantumvis latebras sceleri quæramus, & umbras,
Sitque sine humano teste ullo, & judice crimen.
Indeprensa etiam, obscurisque obducta latebris;
Formidant tamen, & coram te crimina pallent.
Sãcta quoq; est tua magna Domus, nec limina adire
Fas ulli; sancto nisi vitæ fine quierit,
Elueritque omnes, siquas dum vita manebat
Admisit sordes. Quod si nondum eluit omnes,
Si qua inolescit adhuc, superestve; arcebitur exul
Ille Domo, regnoque tuo, & cælestibus oris,
k Exi-

e *Nemo sanctus ut est Dominus*. 1. Reg. 2. v. 2.
f *Lex Domini immaculata convertens animas*. Ps. 18. v. 8.
g *Semper enim præsumit sæva perturbata conscientia*. Sap. 17. v. 10.
h *Terrores tui conturbaverunt me*. Ps. 87. v. 17.
i *Non sunt tenebræ, & non est umbra mortis, ut abscondantur ibi, qui operantur iniquitatem*. Job. 34. v. 22.

k Exiguam donec maculam longò igne piarit,
Fœdaque jam culpæ vestigia nulla supersint.
Quam nobis labem primi aspersere Parentes,
Tu carnē humanā indutus, moribundaque membra
l Sanguine lavisti: nam sic insederat altè,
Ut nisi divino non posset sanguine tolli.
Nunc paucis verbis, modicisque absumitur undis
Quæ macula Heroas veteres, sanctumque Senatum,
Mille alios, alios ter mille, atque amplius annos
Post mortem, extorres patria, regnisque beatis
Carcere detinuit mœsto, & nigrantibus umbris.
Quin etiam maculis, quas ultro admisimus ipsi
Abluimur rursus verbo: dant verba salutem,
Quæ prope divino Judex tonat ore Sacerdos.
Atqui confcelerari olim semel Angelus ausus;
m Supplicia exhausit, neque fas resipiscere: cælo
Præceps, in rictus mutatus, & ora draconis,
Cauda stellarum magnam vim uno impetu secum
Contorquens, nunquam extinguendis ignibus ardet.
Ast homini infandis temerari sæpius auso

Sor-

k *Quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula.* Ps. 14. v. 1.

l *Lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo.* Apoc. 1. v. 5.

m *Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos*, 2. Pet. 2. v. 4.

Sordibus, & stygiis se ultro intinxisse venenis;
Sanari satis est voluisse: parata medella est.
Hæc tua, Sancte Deus, sunt munera: tu potes unus
n Quamlibet infectos ab origine reddere mundos,
Sanctosque efficere. Idem tu mortalibus ægris
Auxiliator opem sanctam, viresque ministras:
Queis nixi, quamvis gradimur per lubrica plantis
Infirmis; uncti luctari, stareque firmi
Possimus: mediasque acies, mediosque per hostes;
o Ire tamen, vimque inferre, atque irrumpere cælo.
p Millia Sanctorum palmis, variisque coronis
Insignita implent quæ plura sedilia cæli
Seditiosa phalanx ad tartara, ad ima, per auras
Exturbata, sua liquere vaciva ruina.
Concolor Auroræ, surgentis luce diei
Candidior cunctos vestit fulgorque, nitorque:
q Occisi Agni omnes lavere in sanguine vestes.
Ut varios carne induti peperere triumphos;

Sic-

n *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu, qui solus es.* Job. 14. v. 4.

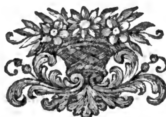
o *Violenti rapiunt illud.* Matth. 11. v. 12.

p *Cum eo Sanctorum millia.* Deut. 33. v. 2. *Amicti stolis albis, & palmæ in manibus eorum*, Apoc. 7. v. 9.

q *Laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas in sanguine Agni.* Ibid. v. 14.

Sic palmæ in manibus variant, variantque coronæ.
Queis depingendis nulli satis esse colores,
Nulla manus, vox nulla. Silet stupefacta Poesis,
Castaliæ arescunt rivis languentibus undæ.
Omnibus in vultu est quæ pectore fusa redundat
r Lætitia: exsultant omnes, Agnumque sequuntur.
Et Sanctum, Sanctum, Sanctum ingeminantque, ca-
(nuntque.

r *Exaltabunt Sancti in gloria ... Exaltationes Dei in gutture eorum.* Ps. 149. v. 5. & 6.

ÆTER-

ÆTERNITAS.

Apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio.

Jac. I. v. 17.

CARMEN III.

Spice ut inconſtãs eſt,& mutatur in horas,
Et nunquam Lunæ eſt nec vultus, nec color idem.
Æmula nunc fratris toto, & pleno ore refulget
Candida: nunc languet, medioque atrata nigreſcit
Orbe: modò obtuſis, modò acutis cornibus ardet
Vix: nunc obruitur, penituſque immergitur umbris:
Illius in cælo veſtigia nulla ſuperſunt.
Hæc itidem cunctas res inconſtantia verſat
Humanas: ſic apparent, ſurguntque caduntque:
Sic & mutantur quæ ſubſunt omnia Lunæ.
f Occidit, atque oritur repetito funere & ortu

In-

f *Oritur Sol, & occidit, & ad locum ſuum revertitur, ibique renaſcens gyrat per Meridiem, & flectitur ad Aquilonem ... & in circulos ſuos revertitur.* Eccle. I. v. 5. & 6.

Inconſtans etiam Sol, & ſordeſcit opacis
Obſcœnus maculis. Turpant ſua lumina nigræ
Denſatæ circùm fumo, ac fuligine cruſtæ,
Et mutat, vertitque locum, interdumque Bootæ
Obvertit ſeſe; dein contrà obvertitur Auſtro,
Retrorſumque trahit gyrum, & conſiſtere neſcit.
Omnia mutantur cælo, terraque, marique.
Unus mutari, maculaſque, viceſque ſubire
Duntaxat neſcit Deus. Immutabilis idem
Qui nunc eſt, fuit æternum, æternumque manebit.
Nondũ Tẽpus erat, neq; Sol, neque Luna, neq; Aſtra,
Quæ metirentur revoluto tempora curſu:
[t] Necdum cæleſtes orbes, necdum Mare, Tellus
Extulerant caput e nihilo: necdumque profundas
Umbrabant valles nebuloſa cacumina Montes;
At Deus idem & erat qui nunc eſt, quantus & eſt nunc.
[u] Tempus erit, cùm Sol totus nocteſcet, & alto
Præcipitata ruent e cælo ſydera: triſti

Squal-

t *Priuſquam montes fierent, aut formaretur terra, & orbis; a ſæculo, & uſque in ſæculum tu es Deus*. Pſ. 89. v. 2.

u *Sol convertetur in tenebras, & Luna in ſanguinem*. Joel. 2. v. 21. *Et ſtellæ cadent de cælo*. Matth. 24. v. 29. *Tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient*. Pſ. 101. v. 28.

Squallore, & putri tabescet sanguine Luna.
Et turbata suis hæc Machina fundamentis
Ibit in exiguos cineres, tenuesque favillas;
At Deus idem & erit, qui nunc est, quantus & est nunc.
Utcunque huc illuc paleæ volvantur inanes,
Et nebulæ circum; tamen est immotus, & hæret
Mole sua, & multum nubes excedit Olympus.
Non, ut homo, angusto fugitivi temporis orbe
Arctatur Deus, annisve; aut ætate senescit.
x Mille anni nihil illi omnino, suntque perinde
Tanquam hesterna dies, quæ jam nunc tota recessit.
Contrà homines sumus instar fumi, instarque vaporis
y Qui fugit ex oculis, evanescitque repente.
Tantisper fumus; at mora nulla est; fumus abibit.
Quanto, qui vivunt, plures vixere, neque ultra
Jam sunt? Discussus vapor ille est, transiit umbra.
Quot sunt vel Reges, quorum vel nomina novit
z Nemo, & vix docti an fuerint meminisse laborant?
Nec jã soli homines; Populi quoq; Regnaque, & Urbes
Instabiles, ut homo sunt, intereuntque, caduntque.

x *Mille anni ante oculos tuos tamquam dies hesterna, quæ præteriit.* Ps. 89. v. 4.

y *Defecerunt sicut fumus dies mei.* Ps. 101. v. 4.

z *Non est priorum memoria; sed nec eorum quidem quæ postea futura sunt erit recordatio.* Eccle. 1. v. 11.

Quæ fera Carthago Romanis desuper altis
Mœnibus intonuit victrix, Cannisque superba
Ex Aniene ipso Tibri insultavit, & Urbi;
Jam nihil est. Mutum, quod passim littus aratur
Hoc superest, disceptaturque & opinio vix est
Nunc, ubinam fuerint tandem Carthaginis arces.
Quid Tyrus, & Sidon? Quid quæ miracula Mundi
Tot sola enixa est Babylon? mera nomina jam sunt.
[a] Ah Babylon, Babylon! Ubi nunc miracula, & horti
Aerij, turres, contermina mœnia cælo?
Nusquam. Restabant quæ rudera, tesquaque Pardis
Jam non sunt: etiam hæc periere, & nomina sola
E tantis ægrè & vix emersere ruinis.
Humanum nihil est firmum. Absumuntur ab annis
Omnia. Suntque etiam lapides, & saxa caduca.
Parietibus, muris, Regnisque, atque Urbibus ipsis
Mors instat, brevis est, volucri & pede volvitur ætas.
Omnia prætereunt, dilabunturque, perinde
Ac refugo transit fluvio revolubilis unda.
[b] Unum immortale est, unum immutabile semper
Numen, quod longo intervallo tempora cuncta
Antistans, nunquam incepit, neque desinet unquam,

c Nec

[a] *Subito cecidit Babylon, & contrita est.* Jer. 51. v. 8.
[b] *Solus habet immortalitatem.* 1. ad Tim. 6. v. 16. *Ego Dominus, & non mutor.* Mala. 3. v. 6.

c Nec variat, neque præteritum, quidquamque futurum
Illi est. Perpetuò presens semper sibi constat.
Omnia complectens, simul omnia conspicit uno
Intuitu, nec transcurrit, neque mente movetur.
Divinæ Mentis nulla aut conceptio transit,
d Aut amor, aut odium nunc est, quod non erit olim,
Aut quod non fuerit semper sine fine per ævum.
Non hoc, deinde aliud, fluxa, ut nos mente revolvit:
Non animus sese studia in contraria scindit
Mobilis, aut varius nunc huc, nunc volvitus illuc.
Mens immota manet, manet æquè immota voluntas,
Et solus Dominus sic Immutabilis ipse est.
Omnino Deus ille est, qui non cœperit esse,
Immotaque queat simul amplecti omnia mente.

c *Qui est ante sæculum, & usque in sæculum, neque adjectum est.* Eccli. 42. v. 21.

d *Cogitationes cordis ejus in generatione, & generationem.* Ps. 32. v. 11. *Cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.* Ps. 39. v. 6.

PRÆSENTIA.

Quis nos ſeparabit?

Ad Rom. 8. v. 3.

CARMEN IV.

Ubinam es? Plus dimidio divellimur orbe,
Et jacet immenſum Mare me, teque inter, Alexi.
O ubinam es? titubata inter ſuſpiria rurſus
Ingemino. At nec reſpondet, neque me audit Alexis,
Et perdo lacrymas fruſtra, & ſuſpiria perdo.
Ergo abiiſti, & me potuiſti linquere ſolum
Crudelis? Sed nec fuit o! crudelis Alexis,
Nec potuit: nolens ille, atque invitus abivit.
Eſto; abiit ſed enim procul ille, avulſus & a me eſt;
Et neque in amplexus ruere, & nec jungere dextras
Poſſum, nec dulces audire & reddere voces.
Ad Solem plerumque amens convertor, &: O tu
Sol felix! Videas tu nunc fortaſſis Alexim.
Atque erat inſanum mœſti hoc ſolamen amoris.
Eſte mihi & tu, o Sol, & Cæli, & Sydera teſtes:
Nunquam ego jam demens, nunquã dein ſtultus amabo

Mor-

Mortalem, qui, me invito, a me possit abire.
O Deus! o ubinam non es tu? Numine comples
e Cuncta tuo. Tu semper ades, tu semper ubique es.
Omnia cùm possis; tamen ipse a me procul esse
Non potes; atque etiam nolles, etsi hoc quoque posses.
Nam memini cùm delicias mecum esse solebas
f Ipse vocare tuas. Quanta indulgentia amoris!
Qui te amat, alme Deus, quando ad te fletve, gemitve;
Audis. Non lacrymas ille, aut suspiria mittit
Incassum, surdis quæ sint ludibria ventis.
Tu me pectoribus te nostris inseris, inque
Nostro corde sedens, lacrymas in origine prima
g Inspicis, & pendis, numerasque, sinuque recondis
Ipse tuo, & recreas, & consolaris amantem.
Quin gemitus necdum natos, arcanaque sensa,
Quæ mens concepit necdum sibi conscia, & altò
Pectore, clam nobis obvolvunturque, silentque;

e *Numquid non cælum & terram ego impleo dicit Dominus*. Jer. 23. v. 24. *Excelsior cælo est . . . profundior inferno*. Job. 11. v. 8. *Plena est omnis terra gloria ejus*. Isa. 6. v. 3.

f *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum*. Proverb. 8. v. 31.

g *Posuisti lacrymas meas in conspectu tuo*. Ps. 55. v. 9. *Mœrentes erigit sospitate*. Job. 5. v. 11.

h Tu sentis prior, & prævertis vota benignus.
Quis me, o dulcis Amor, Deus alme, avellere possit
A te? Circumstent me enses, avidæque secures
Sanguinis intentent jugulo, exitiumque minentur
Quæ nova Mars cudit priscis incognita sæclis
Cum tonitru horrendum tormenta imitantia fulmen.
i Ridebo. Non ista Deum a me avellere possunt.
Conjurent imis excitæ ab sedibus umbræ
Tartareæ: intortos pro crinibus exserat angues
Siqua est Tisiphone, siquis morsu appetit umbras,
Oreque tergemino sævit canis, omnia, sursum.
Cocyti erumpant quot sunt crudelia monstra.
k *Exsurgat Deus* exclamabo, & nomine tantum
Te compellando, Deus alme, hæc monstra fugabo.
Ecce autem & cælum proh quantas aggerat iras!
Eripuere diem nubes: nox atra repente
Incubuit: lux præter quam dant fulmina, nulla est.
Et fremit, atque excussa suo prope cardine tellus
Subsultat, reboansque intus furiosa fatiscit

Un-

h *Præparationem cordis eorum audivit auris tua*. Ps. 10. sec. Hebr. v. 17.

i *Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum* Ps. 26. v. 3.

k *Exsurgat Deus, & dissipentur inimici ejus: & fugiant qui oderunt eum a facie ejus*. Ps. 67. v. 2.

Undique, & undique hiat: turresque, urbesque minantur,
Præcipitant: montes volvuntur, corruit orbis.
[l] Stabo ego; nec tanto movear, trepidemve tumultu:
Quandoquidem non ista Deum a me avellere possunt.
Pallida Mors en armata arcu, armataque falce,
Et tenebris adoperta caput, truculentaque vultu,
Horrisonum totis intendens viribus arcum,
Irruit, & certam torquet, celeremque sagittam.
Ridebo placidus multum, irrideboque Mortem:
Nam neque tu, Mors dira, Deum a me tollere possis.
Pigra venis, pigra & est tibi falx, pigræque sagittæ.
O quoties te suspiravi, teque vocavi!
O bene quod tandem venisti! vincula rumpe
Corporis, ut possim tristi hoc e carcere missus,
Usque meum contemplari Dominumque, Deumque,
Et coram aspicere, & coram placidissimo amore
Usque frui, & sanctos propius bibere ebrius ignes.
[m] Alme Deus, solus tu me non deseris unquam,

n Nec

l *Non timebimus dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris*. Ps. 45. v. 3.
Etsi ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala; quoniam tu mecum es. Ps. 22. v. 4.

m *Ipse enim dixit: Non te deseram, neque derelinquam*. Ad Hebr. 13. v. 5.

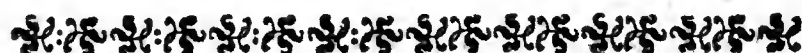
n Nec procul es. Nam ſi vivo, in te vivo, fruorque
Lumine, & abs te habeo quod ſum, quod ſenſibus utor,
Menteque, quod nutu & tacitus vix impero, & ultro
Moxque pedes, & ſponte manus mea juſſa ſequuntur.
In te nempe ſumus, per teque, in teque movemur.
Nã neq; ego ſcio, cũ moveor, quænã organa motus
Sint, neque cognoſco, quanam ſint arte regendi.
Tu ſolus noſti, regis omnia, & omnia præſtas.
o Si cælum conſcendero, ades: ſi abſcondero me umbris
Infernis, ibi ades quoque tu: ſi ſumpſero pennas,
Perque iter inſuetum totas Maris arduus undas
Tranaro; tua me manus, & tua dextera ducet
Illuc, atque ubivis dextram mihi porgis amicam.
Denique quæ nodos nullos non rumpit, & uno
Dimidium quandoque mei Mors dividet ictu
A me; qui tecum mihi ſunt, qui me tibi jungunt,
Nulla vi dulces potis eſt Mors rumpere nexus.
Tu ſolus mihi ſemper ades, tu ſolus abeſſe

Non

n *In ipſo enim vivimus, & movemur, & ſumus.* Act. 17. v. 28.

o *Si aſcendero in cœlum tu illic es: ſi deſcendero in infernum ades. Si ſumpſero pennas meas diluculo, & habitavero in extremis maris: etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Pſ. 138. a v. 8. ad 10.

Non potes, & solus non me ipsa in morte relinquis:
Propterea que mihi dein jam tu es solus amandus.

BENEFICENTIA.

Omnia subjecisti sub pedibus ejus.
Psal. 8. v. 8.

CARMEN V.

Rgo meos, fateor tandem, malè perdi-
(di amores.
Pœnitet ah! quamvis mihi nec crude-
(lis Alexis,
Nec fuit infidus. Bene respondebat amori
Siquid in humanis tale unquam, si bene cuiquam
Respondit quisquam: nam me redamabat Alexis,
Parque pari referens, erat & mea casta voluptas,
Solamenque meum. Neque plus optare videbar
Posse, & conabar me fallere, & esse beatus
p Ipse mihi. Interea tamen impatientia sisti

Pe-

p *Exspectavimus pacem, & non erat.* Jer. 8. v. 15. *Ibi quoque non erit requies tibi*, Isa. 23. v. 12.

Pectore rumpebant pectus suspiria multa,
Perque oculos fusus lacrymis dolor ibat obortis.
Nescio quos grandes in corde expertus hiatus,
Nescio quod vacuum grande, impatiensque repleri;
Flebam, nec poteram, quidquid conarer, amorem
[q] Solari ipse meum, aut lacrymas sopire: fluebant
Nescio cur lacrymæ invito, cruciabar & ultro.
Nempe hominem tandem, fuit hoc & crimen, amabam
Impetuosus, & humano absorbebar amore.
Tu Deus, alme Deus, solus tu dignus amari:
[r] Solus tu implere, & tu tranquillare profundum
Cor. Pro te factum, quantumlibet omnia tenet;
Nusquam fas illi sine te requiescere. Nostri
Solus tu es cordis sincera, & plena voluptas.
Cætera tormenti genus, & ludibria amoris.
  Tu me solus amas. Nam quis Pulcherrime rerum
Quis nisi tu me unquam, quis me, te præter, amavit?
Tu sine me felix & eras, semperque fuisses;
Alta ego & horrenda nihili caligine mersus
[s] Totus eram. Grandi mersum tu voce vocasti,

Au-

q *Renuit consolari anima mea*:

r *Memor fui Dei, & delectatus sum*. Ps. 76. v. 3. *Major est Deus corde nostro*. 1. Joa. 3. 20. *In eo lætabitur cor nostrum*. Ps. 32. v. 21.

s *Vocat ea quæ non sunt tanquam ea quæ sunt*. Ad Rom. 4. v. 17.

Audivique tuam vocem, emersique vocatus
E nihilo: hoc ego eram sine te, semperque fuissem.
Tu mihi quod vivo, quod sum, Deus alme, dedisti,
Et das nunc: nisi enim tua me pia dextra teneret;
Protinus in nihilum rursus revolutus abirem.

Quocunque aspicio, ecce tuis sunt omnia plena
Muneribus. Qui me involvit circumfluus aer
Præsto est, & mitis sese pulmonibus infert,
Sanguis ut inde novis auctus vitalibus auris
Ire redire queat, facilisque subire meatus
Angustos, quibus it subtus, circumque, supraque.
[s] Magnum jussisti Solem hunc mihi fundere lucem,
Perque vices, veluti intentum ad mea commoda, nasci,
Atque mori: & tunc cælo alios accendier ignes,
Qui mulcere oculos, possintque reducere somnos,
Dulcia portantes curarum oblivia menti.
[t] Quin ad arenam etiã tumidos Mare frangere fluctus
Ipse coegisti imperio, & præbere carinis

[u] Ter-

[s] *Sol in aspectu annuntians in exitu vas admirabile, opus excelsi ... Magnus Dominus qui fecit illum, & in sermonibus ejus festinavit iter*. Eccli. 43. v. 2. & 5.

[t] *Usque huc venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos*. Job. 38. v. 11.

u Terga, atque ingentes ad littora volvere pisces,
Esca mihi impliciti laqueis, verubusque futuri.
Quin subjecisti mihi tu quæcunque creasti.
Idcirco, & docilis supponit terga Elephantus,
Sit licet & tanta mole, atque armatus obunco
Dente, & gibbosus clinat se in genua Camelus:
Et vexanda jugo dat inermia cornua Taurus,
Incurvoque gemens altos mihi pandit aratro,
Queis possim tutò committere semina sulcos.
x Et se subdit Equus mihi, collectosque superbus
Naribus eructans ignes, pedibusque trementem
Concutiens terram, quamvis ultro ipse coruscum
Insilit in ferrum, truditque in vulnera pectus
Impavidus morti occurrens; tamen audit habenas.
Me quoque ceu Dominum revereri, & vincula subire
y Sævi ipsi didicere Tigres, didicere Leones.
Nec potuere meo se subterducere pennis

Im-

u *Dedisti & in mari viam, & inter fluctus semitam firmissimam.* Sap. 14. v. 3. *Omnes pisces maris manui vestræ traditi sunt.* Gen. 9. v. 2.

x *Gloria narium ejus terror. Terram ungula fodit, exultat audacter, in occursum pergit armatis. Contemnit pavorem, nec cedit gladio.* Job. 38. a v. 20. ad 22.

y *Terror vester, ac tremor sit super cuncta animalia terræ, & super omnes volucres cæli.* Gen. 9. v. 2.

Imperio Alituum volucris, fugitivaque turba.
Namque veternosos nido prætendere fumos,
Et laqueo didici captare; & fallere visco:
Insidiarumque immemores, ramoque sedentes,
Expansisque etiam plumis per inane volantes
Dejicere aut arcu, aut ignita sulphure glande.
Nil præ me possunt animalia cætera. Ludus
Est mihi de silice excutere, & dein fomite flammam
Excipere, & tenebras longè, noctemque fugare.
Ast nullo hanc pecudes conamine vincere, nullo
Pennatæ poterunt nisu exturbare volucres.
Sed sperare diem nido, lucemque tenentur,
Interdumque pigram nimium, longoque sepultam
Auroram somno cantu, gemituque vocare.
Præterea de cælo ipsum deducere solem
Lente queo, & sylvas, totosque exurere montes.
Plantis, Arboribusque novas imponere leges
Quandocunque lubet possum, & mea jussa facessunt;
Ignotasque ferunt frondes, & non sua poma.
Vulnifico armatus chalybe, armatusque bipenni
Excelsas valeo detrudere montibus ornos,
Annosasque ictu momento sternere cedros,
Tigna futura domus. Diffindo marmora ferra,
Quamque volo scalpro do invitis, indoque formam,

Summaque templorum facilè ad faſtigia vecto.
z Intima quin etiam telluris viſcera poſſum
Scrutari ferro, latebroſiſque abdita venis
Æs, Aurum, Argentū exerere, atque efferre ſub auras.
Et fluviorum aliò poſſum traducere curſus,
Torpenteſque agitare imo, & ſiccare paludes:
Manſuraſque Mari obiicere, atque opponere moles.
Et temone ſedens nolenti infindere ſulcos
Oceano, obliquiſque antennis pergere, & ire
Illac, quà venti, tempeſtateſque negabant.
a Sic mihi tu aptaſti ingenium, digitoſque, manuſque,
Ut tanquam Domino, tanquam Regi omnia ſubſint.
  Terra mihi magna, & propria eſt domus. Hanc (tua dextra.
b Condidit, & nullis nixam, fultamve columnis
Suſpenſam medio libravit in aere firmam.
Arida erat: juſſiſti & cogitur humidus aer
c In nubes, ingens cælo venit agmen aquarum:

d Nec

z *Repleta eſt terra argento, & auro: & non eſt finis theſaurorum ejus*. Iſa. 2. v. 7.

a *Conſtituiſti hominem, ut dominaretur creaturæ, quæ a te facta eſt*. Sap. 9. v. 3.

b *Appendit terram ſuper nihilum*. Job. 26. v. 7.

c *Ad vocem ſuam dat multitudinem aquarum in cælo*. Jer. 10. v. 13.

d Nec cadit uno ictu, nec vortice, & impete cæco;
Sed quasi per cribrum cunctando, atque ordine longo
Funditur, & stillat silatim e nubibus imber.
Dein quæ nuper aquæ cecidere, & viscera terræ
Intrarunt ima, & caveis latuere profundis
Bullire incipiunt, doctæque repente subire
e Ardua quæque, scatent interdum in vertice montis.
Inde cadunt, fiunt ditissima flumina, & orbem
Instar venarum amnes circumeuntque, rigantque.
f Undique luxurians ridet lætissima tellus,
Graminaq;& frutices viridantesq;explicat herbas.
Multimodo vestiti ostro, pompaque superbi
Magnifice incedunt flores, & aromata circum
Suavia, & effundunt pretiosos prodigi odores.
Curvantur pandæ, fœtuque gravantur aristæ,
Messoresq; vocant, falcesq;, atq; horrea poscunt.
Plena mero turgens calcari postulat uva:
Crassaque socordes hortatur oliva trapetes.

Ma-

d *Ligat aquas in nubibus suis, ut non erumpant pariter deorsum*. Job. 26. v. 8.

e *Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra*. Ps. 103. v. 13.

f *Visitasti terram, & inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam*. Ps. 64. v. 10.

Matura ultro alta clinantur ab arbore poma,
Quoſque exquiſitos ſubigunt, miſcentque ſapores
Oſtentant: vario aſſentantur odore, colore.
Siquid avis furtim roſtro libavit; & illa
Admonet ecquodnam poſſim jam carpere pomum.
Rurſus quidquid Avis cantat dulcis, mihi cantat:
Nam niſi ego ad cantus Avium ſunt omnia ſurda.
Magna quidē; ſed parva tuę hęc sũt munera dextrę
Omnipotentis, & en multo majora ſuperſunt.

Debueras, nam peccavi, me trudere ad umbras
Lugubres umbras Erebi, flammaſque tremendas:
Vinctus ubi immenſas, immortaleſque catenas
Mordendo, arderem, & nunquā conſumerer igne.
Juſtum erat, & merui. Tu, clementiſſime rerum,
Quid faceres? Neque enim fas impunita relinqui
Crimina. Debentur pœnæ, ſolvique neceſſe eſt.
O infiniti ingenioſa induſtria amoris!
Quas ego debebam pœnas, tu corpore ſumpto
Factus homo, pro me ingrato, indigniſſimo amari
g Exſolvis, pro meque manus in vincla dediſti:
Pro me verberibus, clavis, cruce, ſanguine, ſpinis
Qui

g *Dilexit nos, & tradidit ſemetipſum pro nobis.* Ad Epheſ. 5. v. 2. *Vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra: diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & livore ejus ſanati ſumus.* Iſa. 53. v. 5.

Qui ſolus poteras mea tu commiſſa piaſti.
Et tandem exſpiraſti inter tormenta, latroneſque,
Attonito, & lugente, & nequid tale videret,
Sole repentinis caput obnubente tenebris.
Nec tamen his contentus adhuc, ſub imagine panis
h Exigui involvens totum te Hominemque Deumque;
Diſſimulas majeſtatem, quam non capit orbis:
Et dulces quærens latebras, cibus eſſe videris,
Irrepiſque cibi ſpecie, & mea pectora tentas,
Sollicituſque meos urges, & quæris amores.
i Languet amore Deus. Succurrite. Languet amore.
k Quiſquis es, ah! redama quoq; tu, langueq; viciſſim.

h *Ego ſum panis vivus, qui de cælo deſcendi.* Joa. 6. v. 51.
i *Amore langueo.* Cant. 2. v. 5.
k *Ama itaque Dominum Deum tuum.* Deut. 11. v. 1. *Inebriantem te ab omnibus bonis ſuis.* Eccli. 32. v. 17.

OMNIPOTENTIA.

Ipse dixit, & facta sunt, ipse mandavit, & creata sunt.

Psal. 32. v. 9.

CARMEN VI.

l PRincipio Cælum traxit, terramque pro- (fundo
E nihilo Deus. Et nox ambitiosa tegebat
m Omnia. Divinus gradiebatur super undas
Spiritus, & segnis tellus, & mœsta jacebat.
n *Fiat Lux*, tacite dixit Deus; illa repente
Risit, & e tenebris nitidum caput extulit alma:
Lætitiamque ferens pennis, risusque jocosque,
Exsultat primogenita, & pulcherrima rerum.
Tum quoque & alatæ, & secretæ a corpore mentes,
Si modo Sanctorum sancta est doctrina Parentum,
Tunc, inquam, mentes illæ cum Luce creatæ.

o Et

l *In principio creavit Deus cælum, & terram.* Gen. 1. v. 1.

m *Terra autem erat inanis, & vacua, & tenebræ erant super faciem abyssi: & Spiritus Dei ferebatur super aquas.* v. 2.

n *Dixitque Deus: fiat lux, & facta est lux.* v. 3.

o Et fiant cæli, dixit Deus, inter aquarum
Moles, quæ sursum fusæ sunt, quæque deorsum.
Dixit, & immensa explicuere volumina cæli
Inter aquas hinc inde alias subtusque supraque.
p Quotquot aquæ sub cælo estis, dixit Deus, alveo
Cogite vos uno, atque appareat arida tellus.
Continuo Mare subsidit, panduntur hiatus
Immensi, immensæ subtus caveæque, sinusque.
Certant præcipites illac descendere glauci
Undique collecti spumoso gurgite fluctus.
Extollit frontem subito, undisque eruta tellus
Eminet,undique adhuc mœrens tamen,undique inanis.
q Et Deus: erumpat tellus, herbasque virentes.
Grataque poma suis frondosis pendula ramis
Germinet: ipsa ferant simul & sua semina secum.
Et tulit extemplo segetes, & pascua tellus,

o *Dixit quoque Deus: fiat firmamentum in medio aquarum, & dividat aquas ab aquis. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas quæ erant sub firmamento ab his, quæ erant super firmamentum.* v. 6. & 7.

p *Dixit vero Deus: congregentur aquæ quæ sub cælo sunt in locum unum, & appareat arida. Et factum est ita.* v. 9.

q *Et ait: germinet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum ... Et factum est ita.* v. 11.

Pomiferasque tulit cælo capita alta ferentes
Frondes: & secum sua semina quæque tulere.
Extiterat vix e terra, & procera repente
Arbos intumuit trunco, ramosque tetendit,
Fœtaque maturis facta est extempore pomis.
[r] Et dixit Deus: exoriantur lumina magna
In cælo, & certas nocti, certasque diei
Constituant metas, sint & certissima signa,
Queis partiri homines possint, & tempora, & annos.
Illicet astrorum Rex Sol prorupit, & illum
Nascentem stupuit tanta luce ebrius orbis.
Luna quoque obstupuit, totique obnoxia Soli,
Admirans ipsum, luce alterna ipsa refulsit:
Præsidet hæc nocti; sed præsidet ille diei.
Tunc & quinque alii cælestibus orbibus ignes
Ab Sole accensi taciti fulsere Planetæ:
Mercuriusque, Venusque, & Mars, & Juppiter alte
Incedens, lunis hinc inde minoribus auctus
Quatuor: & quinis cinctus, cinctusque corona
Sa-

r *Dixit autem Deus ; fiant luminaria in firmamento cæli, & dividant diem ; ac noctem , & sint in signa , & tempora , & dies , & annos ... Fecit itaque Deus duo luminaria magna : luminare majus , ut præesset diei , & luminare minus ut præesset nocti , & stellas* . vv. 14. 15., & 16.

Saturnus, laſſamque via, feſſamque labore
Multiplici lucem reparans, augenſque repulſu.
Tum quoque ſydereæ cæli ipſo in vertice flammæ,
Inter ſeſe alio, atque alio varioque colore
Innumeræ erupere, nihil jam Solis egentes,
Nam totidem magni ſunt, quot ſunt ſydera, Soles:
ſ Omnia facta tamen præſtare vicaria terris
Lumina, & ut terræ inſervirent omnia facta.
t Dixit item Deus: e gremio naſcantur aquarum
Reptantes piſces, ſimul & genus omne volucrum.
Et ſubſultabant toto mox æquore piſces,
Fluminibuſque: & reſpirare, & vivere in undis
Edidicere ipſi; contra emerſere, & ab undis
Remigio alarum capita exſeruere volucres:
Quemque reluctantem ſibi ſubjecere volatu
Mulcebant dulces, hilarabantque aera cantu.
u Dixit item Deus: e terra virentia bruta
In lucem erumpant: quorum pars repere tantum

ſ *Et poſuit eas in firmamento cæli, ut lucerent ſuper terram.* v. 17.

t *Dixit etiam Deus: producant aquæ reptile animæ viventis, & volatile ſuper terram ſub firmamento.* v. 20.

u *Dixit quoque Deus: producat terra animam viventem in genere ſuo, jumenta, & reptilia, & beſtias terræ ſecundum ſpecies ſuas. Factumque eſt ita.* v. 24.

Per terram; pars quadrupedes incedere poſſint.
Nec mora, repebant jam mox animalia multa;
Multaque per campos curſu, ſaltuque micabant.
Illac agnoſcens Leo, Regem ſe eſſe ferarum,
Arduus incedit, rugituque imperat arvis:
Hac exſultat Equus, modoq; huc, modo ſubſilit illuc,
Laſcivitque toris, animoſum & murmurat ignem:
Illuc aeriæ pendens in vertice rupis,
Ramoſa excelſo cælo infert cornua cervus.
Balantumque greges paſſim, caprique petulci
Ludicra bella gerunt, ſaliuntq;, micantq; per agros.
x Tunc: Hominem faciamus, ait Deus almus, & ille
Inſtar ſit noſtri, noſtrique ſimillima imago:
Sit Rex, & magno imperio premat omnia ſub ſe,
Quaque patet, toto late dominetur in orbe.
y Ipſe ſuis manibus limum informavit, & ore
Inſpirans, immortalem Deus indidit auram,
Arcanoque animam nodo, corpuſque jugavit.
Factus homo, cujus pars immortalis imago

Viva

x *Et ait: faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram, & præſit piſcibus maris, & volatilibus cæli, & beſtiis, univerſæque terræ, omnique reptili, quod movetur in terra.* Gen. 1. v. 26.

y *Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ, & inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ.* Gen. 2. v. 7.

Viva Dei est. Una est, & trina: potentia triplex
Uni est, Auctorisque sui alte impressa sigilla
z Magna ferebat Homo. Ceu Regi illi undique flores,
Undique prægnantes tellus fundebat aristas,
Sponteque pendebant matura sub arbore poma.
Blandi aderant hominem cauda mulcere Leones:
Cumque jubebatur, saltabat ab æquore piscis:
Cogebantque alas, descendebantque vocatæ
Sublimi e cælo volucres, fremituque jocosæ
Ludebant humeros circùm, circùmque sedebant,
Certatimque dabant suaves e gutture cantus.
Continùo ut voluit, verbo Deus omnia fecit,
a Omnia & aspiciens quæ fecerat, ipse probavit.
Fiat dixe, olli satis est: hoc scilicet uno
Quàm magna est orbis surrexit fabrica verbo.

z *Signatum est super nos lumen vultus tui*. Ps. 4. v. 7.
a *Viditque Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona* - Gen. 1. v. ult.

SA-

SAPIENTIA.

Omnia in Sapientia fecisti.

Ps. 103. v. 24.

CARMEN VII.

b Omnipotenti olim, cùm de nihilo extudit orbem,
Adstitit infinita quidèm; at non sola potestas;
Adfuit indivisa comes Sapientia, & illa
Artificis quasi dextra manus fuit omnipotentis.
c Omnia secreto libravit pondere utrinque,
Mensuraque Deus justa, numeroque pependit.
Mentis, & artis opus divinæ est orbis: & unus
Ipse Auctor novit qùi facta est machina mundi.
Admirari homines fabricã hanc bene possumus. Ultra
d Vix quidquam. Tenebras in luce offendimus ipsa.

Quàm

b *Et tecum Sapientia tua, quæ novit opera tua, quæ & adfuit tunc cùm orbem terrarum faceres.* Sap. 9. v. 9.

c *Omnia in mensura, numero, & pondere disposuisti.* Sap. 11. v. 21.

d *Indica mihi, si nosti omnia, in qua via lux habitet.* Job. 38. v. 18. & 19.

Quàm ſolet in buſtis, aut celſi in culmine templi
Caligare oculis imbellibus, & rude carmen
Obſtrepere abſurda, importunaque noctua cantu.
Nil formidamus tamen, & cunabula mundi
Ipſamet, & primarum arcana exordia rerum
Tentare audemus: ruimuſque in prælia ritu
Andabatarum, & quiſque ſuas vult figere leges
Imperioſus, & objurgat diverſa ſequentes:
Ridemuſque alios, irridemurque viciſſim.

In Mundi centro terra, olim immobilis hærens,
Pigra quieſcebat. Sibi naſci, & ſurgere Solem,
Atque mori, inque vices alternam ſurgere Lunam,
Et totos cælorum orbes, & ſydera volvi
Circùm ſe in gyrum ſtans ipſa immota videbat.
Nunc jam tellurem placuit de ſede moveri
Antiqua, Veneremque inter, Martemque rotari,
Quà proavis olim noſtris Sol ire ſolebat
Officioſus, & auricomas agitare quadrigas.
Nunc ſopor, & triſtis miſerum ſocordia Solem
Invaſit. Segnis torpet, languetque quietus
In centro, tellus ubi deſidioſa jacebat.
Vix ſuper axe ſuo, viginti & quinque diebus,
Convolvit ſeſe paullatim, ægrèque: perinde
Ac feſſum mutat latus, inſiſtens & eidem

Uſ-

Usque loco, & cubito innixus, vix volvitur æger.
Nec verò fugitiva semel, contenta vagari
Tellus est. Quin ut solitæ plerumque puellæ
Consuetas nuper vestes, cultusque superbæ
Fastidire, novosque sibi prurire paratus:
Sic itidem, quædam quasi bacchanalia ludens,
Sic habitus, sic & tellus mutare figuras.
Sphæra fuit quondam, tota undique, tota rotunda;
Ovi instar deinceps facta est, quà definit axis
Oblonga, & medium versùs vacuata dehiscens.
Contrà est nunc, instar cæpæ compressa satiscit
Qua finit cardo, vertexque Aquilonis, & Austri
Extremus; medio prægnans elata tumescit
Ventre. Invertuntur sic pro nostro omnia nutu,
Ad libitumque novas leges imponimus orbi.
O bene, quod nunquam nostra hæc mandata facessit,
Et surdas nostris opponit legibus aures!
Quantumcumque bonis, nostris si legibus iret
Orbis, jam fessus pridem, fractusque ruisset.
e Divina omnino est, qua stat, sapientia Mundus:
Qua ratione illum Omnipotens compegerit olim,
Quave illum rerum serie, nexuque gubernet;
Caligo alta est, nosque latet, semperque latebit.

f Quan-

e *Præparavit orbem in sapientia sua.* Jer. 51. v. 15.

f Quanto plus homines insudent, plusque laborent;
Tanto equidem minus invenient, pejusque lababunt
Tum, cùm plaudentes sibi confidentius ibunt,
Et titubare minus sua jam vestigia credent.
En cælo (nam stellarum nec nomina scimus)
Ursas intulimus, Taurosque, Caprosque bicornes,
Atque Leonem,& Delphinum, Cygnumque, Gruemq;
Atq; Aquilã,geminosq;Canes,Leporemq;Lupumq;
Et vix non totidem quot sunt animalia terris.
Sic balbutimus, sic & blateramus inepti.
g Nec quot sint cælo stellæ numerare valemus;
h At numerat solio sidens Deus, & sua stellæ
Nomina cuique vocat, singillatimque recenset;
Illæ autem subito auscultant, adsuntque vocanti.
Illicet, Auctorique suo plauduntque, micantque.

Vel

f *Et intellexi quod omnium operum Dei nullam possit homo invenire rationem eorum quæ fiunt sub Sole. Et quanto plus laboraverit ad quærendum, tanto minus inveniat: etiamsi dixerit Sapiens se nosse eum non poterit reperire.* Eccle. 8. v. 17.

g *Numera stellas, si potes.* Gen. 15. v. 5.

h *Qui numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat.* Ps. 146. v. 4. *Vocatæ sunt, & dixerunt: Adsumus, & luxerunt ei cum jucunditate qui fecit illas.* Bar. 3. v. 35.

Vel quæ calcamus pedibus, manibuſque tenemus
Haudquaquam capimus. Mens, ars divina refulget
In minimis etiam, quæ nos prætervolat omnes.
Abjectis etiam in rebus ſapientia prorſus
Digna Deo eſt, nullaque humana imitabilis arte.
En parvum culicem. Quid toto vilius orbe eſt?
Aſt Elephas, quanta mole eſt, haud organa vitæ
Plura regat; quin plura culex animatque, regitque,
Majoreſque animos contracto in corpore verſat.
Bellator galea aſſurgit, criſtiſque, tubamque
Horriſonam irarum plenis concentibus implet.
Sex, octove pedes inſunt, ſi forte libebit
Ire pedes; ſed multivagis quatit aera pennis,
Audet & adverſos contra ire, laceſſere ventos
Arduus: arma etiam, ſtimulumque proboſcide geſtat,
Quem trux inſigat totum, totumque cruentet,
Si quis ab exiguo ſibi non bene caverit hoſte.
i Mole culex minor eſt alius (tibi, Mexice, ſurgit
Vere novo paſſim) non Martem accendere cantu,
Non inflare tubam, ſtimulumve inſigere novit
Sanguineum: volat innocuus, ſoliſque tenebris
Indicit bellum. Prope ſe increbreſcere noctem
Haud

i *Culices hos* Cicindelas *vocarunt Latini*; Lampyrides *Græci. Multimodi ſunt. Illum ego deſcribo quem vidi, & obſervavi ſæpius.*

Haud patitur. Simul umbroſas nox explicat alas;
Flammigeram (mirum!) quam parva continet alvo
Explicat ille facem, tenebroſumque aera tæda
Dimovet alata, & nigrantes territat umbras.
Abſcondit lucem interdum; dein rurſus eandem
Accendit, regeritque ignes, & lampada quaſſat
Vivam. Nec multum pennis ſeſe erigit: ætas
Impubes paſſim ruit, & quam lumine ſignat
Inſiſtitque, premitque viam, manibuſque prehenſum
Mirantur ſine fine, & cum clamore, triumpho
Captum deportant culicem: ac modò vita ſuperſit;
Non illum fulgore Adamas, æquetve Pyropus.
k Ludit in orbe Deus. Sed quanta in luſibus ipſis
Ars eſt! Artificis ſummi ſapientia ſumma eſt.

k *Ludens in orbe terrarum*. Prov. 8. v. 31.

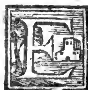
PRO-

PROVIDENTIA.

Veſtri autem capilli capitis omnes numerati ſunt.

Matth. 10. v. 30.

CARMEN VIII.

T Pater, & Dominus Deus eſt. Subli-(mis olympo,
l Et circumſpiciens terras inde arduus (omnes;
Se circum effundit, ceu Sol, & humillima quæque
m Reſpicit ac nutrit, recreatque, fovetque calore.
Omnituens, uno, lucis ritu omnia luſtrat
Intuitu, & regit imperio, nutuque coercet.
Omnia ſunt illi curæ: vendendus & aſſe
n Captivus, captiva etiam cum prole gemella
Haud cadit in laqueum illius ſine numine paſſer.
Aſpice quàm vacui curis, plaudentibus alis

Lu-

l *De præparato habitaculo ſuo reſpexit ſuper omnes qui habitant terram*. Pſ. 32.

m *Puſillum, & magnum ipſe fecit, & æqualiter cura eſt illi de omnibus*. Sap. 6. v. 8.

n *Nonne duo paſſeres aſſe væneunt, & unus ex illis non cadet ſuper terram ſine Patre veſtro*. Matth. 10. v. 29.

Ludunt per ſudum crocitantes aera corvi
Venturi immemores. Non illi ſemina ſulcis
o Committunt, non proventus, meſſeſque repoſtas
Agglomerant, nec congeſta Cerere horrea rumpunt
Solliciti; Deus interea, Deus implet edaces.
p Aſpice qua pompa in cælum erumpentia ſurgunt
Lilia! Nec Salomon veſtitu æquaverit unum
Ex his: illa tamen neque norunt ducere fuſo
Fila, neque arguto percurrere pectine telas.
Cæleſtis prorſus Pater eſt, qui lilia campi
Cingit odorifero, niveoque decorat amictu.
q Atqui nos pluris ſumus illi. Utcunque puſillæ,
Quàmlibet exiguæ res ſint, ſi nos modò tangunt
r Sollicitant illum, ſumus & ſua maxima cura.
ſ In manibus nos ipſe ſuis deſcripſit, habetque,

Et

o *Conſiderate corvos, qui non ſeminant, neque metunt, quibus non eſt cellarium, neque horreum, & Deus paſcit illos.* Luc. 12. v. 24.

p *Conſiderate lilia agri quomodo creſcunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria ſua coopertus eſt ſicut unum ex iſtis.* Matt. 6. v. 28., & 29.

q *Quanto magis vos pluris eſtis illis?* Luc. 12. v. 24.

r *Dominus ſollicitus eſt mei.* Pſ. 39. v. 18.

ſ *Ecce in manibus meis deſcripſi te.* Iſa. 49. v. 16.

Et tenet aſſiduè intentos, fixoſque benignè
t In nobis oculos; nec delaſſabitur unquam.
u Num teneri infantis capientne oblivia Matrem?
Fac capiant. Pueri fuerit fac immemor illa.
At non ulla tui mihi par oblivio repet:
Cura tui noſtro nunquam de pectore abibit.
Hæc Deus. At quænam puerum ſic Mater amavit
Sollicita, ut viles velit aut numerare capillos,
Aut curare etiam, puerone an decidat ullus?
Ergone tanta Deum noſtri hæc quoque cura ſubire?
Tanta quidèm. Tanto plus nos quàm Mater amavit.
x Ut Gallina ſuos ad ſe vocat anxia pullos,
Amplexuque fovet blando, & circumtegit alis,
Sic Deus (exemplum Deus hoc nos ipſe docebat)
Errantes licet uſque vocat, gemituque requirit
Anxius, ut veniant, extentaque tegmina pandit
Alarum circum, materna & protegit umbra.

y Ut

t *Videns omnes ſine intermiſſione.* Sap. 15. v. 19.

u *Numquid oblivíſci poteſt mulier infantem ſuum, ut non miſereatur filio uteri ſui? Etſi illa oblita fuerit; ego non obliviſcar tui.* Iſa. 49. v. 15.

x *Quoties volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas, & noluiſti?* Matt. 23. v. 37.

y Ut pupillam oculi circumtegit undique, nequid
Lædere nos, nequis temere contingere possit.
z Quæ sint, quæ fuerint, & quæ ventura sequentur,
Quæque forent etiam, paullum si verteret ordo
Qui nunc est rerum, videt unus, & omnia miro
Consilio, miro & regit ordine, dispensatque.
a Dissimulat tamen, atque adeo nescire videtur
Ecquid agant homines? Nec confestim irruit ultor
Impatiens: videt ausuros, nec vincula nectit,
b Nec libertati sceleratos impedit usus.
c Sed tamen ille hominum ridet molimina, & unus
Omnia componit, placido & regit omnia nutu;
Quidquid contrà homines tēdāt, contràq; repugnent.
Net fila ipse manu, stamen subtemine texit
Arcano: & quamvis rumpi, invertique videntur

y *Custodivit quasi pupillam oculi sui*. Deut. 32. v. 10.

z *Scit præterita, & de futuris æstimat, & signa, & monstra scit antequam fiant, & eventus temporum, & sæculorum*. Sap. 8. v. 8.

a *Et dixerunt: quomodo scit Deus, & si est scientia in excelso?* Ps. 72. v. 11.

b *Apposuit tibi ignem, & aquam: ad quod volueris porrige manum tuam*. Eccli. 15. v. 17.

c *Qui habitat in cælis irridebit eos, & Dominus subsannabit eos*. Ps. 2. v. 4. *Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum*. Prov. 21. v. 30.

Fila, sed incepto nunquam de tramite aberrant.
En juvenem Isacidem probroso e carcere raptum
Evehit ad solium: tota illum Ægyptus, & ipsi
Invidi, & immites trepidanti poplite adorant
d Fratres, quem puerum insontem, & nihil tale merentem,
Post intentatam crudeli funere mortem;
Nil veriti tanquam vilem venumdare vernam.
En rursum quàm sublimis diademate cinctus
Regifico incedit, cui crux infanda parata
Nuper erat. Sed momento Deus omnia retro
Egit, & immani trabe, qui præstruxerat illam
e Insonti, pendet scelerum fabricator Amanus.
Nec semel aut iterum tantũ hoc. Nulla extitit ætas,
Quæ non his paria, aut certè his affinia passim.
f Nempe humana regit Deus: & subvertit iniquos
Plerumque, & vindex sæpe est, ultorque piorum.
Ast etiam sinit interdum se extollere sontes
Impunè, & fastu, & pompa, & circumdat honore,
Di-

d *Et incurvati adoraverunt eum*. Gen. 43. v. 28.

e *Suspensus est itaque Aman in patibulo quod paraverat Mardochæo*. Esth. 7. v. ult. *Non nobis, sed Deo reddente ei quod meruit*. Esth. 16. v. 18.

f *Qui malignantur exterminabuntur: sustinentes autem Dominum ipsi hæreditabunt terram*. Ps. 36. v. 9. *Non vidi justum derelictum*. Ibid. v. 25.

Divitiisque onerat multis, & prosperat auro.
Interea sinit in vinclis, luctuque jacere,
Traducique odiis, rerumque esse omnium egenos,
Vexarique pios. Hoc tu miraris, & audes:
g Cur hoc tam lentus patiatur poscere causas?
h Tu quis, homo, es? Numquidne Deo sapientior es tu?
Dic mihi, si nosti, quanam ex parte aera rupit
Quod te te afflavit vibratum fulmen ab alto?
Quamve viam tenuit volitans nervo acta sagitta?
Quosve maris fluctus veniens fidit uncta carina?
Ergo age, sume tibi mundi rectoris habenas:
Aude, inferque Deo lucem, ferto inclyte leges,
Queis melius deinceps regat, & sapientius orbem.
i Nescis, heu! nescis, quæ pœnæ sontibus instant
A tergo. nec quanta pios spectantque, manentque
Præmia, quanta ferent abituri gaudia luctus.
Nigra albis passim confundimus, albaque nigris.

g *Quare ergo impii vivunt, sublevati sunt, confortatique divitiis?* Job. 21. v. 7. *& taces devorante impio justiorem se?* Habac. 1. v. 13.

h *Numquid consilium Dei audisti, & inferior te erit ejus sapientia?* Job. 15. v. 8.

i *Commovebit illos a fundamentis, & usque ad supremum desolabuntur.* Sap. 4. v. 19. *Justi autem in perpetuum vivent, & apud Dominum est merces eorum.* Sap. 5. v. 16.

k Annuit iratus quædam Deus: & bona sæpe
l Futilia, ambigua hæc negat, avertitque benignus.
m Et tacet interdum idcirco quia grandior ira est.
Quæ bona, quæque mala ad fugitivæ tempora vitæ
Circumscribuntur, nihili sunt, somnia quædam
n Sunt. Experrecti somno, ridebimus ista
Attoniti, potuisse unquam tam ludicra, tamque
Exigua hæc nobis delusis magna videri.
Tempus erit, magno cùm optaverit impius emptos
Luctus, pauperiemque, ignominiamque piorum
Sanctam: cùm vitæ illecebras, fastusque superbos
o Oderit. Interea, neque enim mora longa, quiesce:
Define, qui fecit regat ipse, & temperet orbem.

CU-

k *Prosperitas stultorum perdet illos*. Prov. 1. v. 32. *Tradidit illos Deus in desideria cordis eorum*. Ad Rom. 1. v. 24.

l *Ne fictio deciperet animam illius*. Sap. 4. v. 11.

m *Secundum multitudinem iræ suæ non quæret*. Ps. 10. secund. Hebr. v. 4.

n *Velut somnium avolans non invenietur, transiet sicut visio nocturna*. Job. 20. v. 8.

o *Quid nobis profuit superbia, aut divitiarum jactantia quid contulit nobis?* Sap. 5. v. 8. *Adbuc pusillum, & non erit peccator, & quæres locum ejus, & non invenies*. Ps. 36. v. 10. *Hodie extollitur, & cras non invenietur*. 1. Mach, 2. v. 63.

CUSTOS.

Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ps. 90. v. 11.

CARMEN IX.

OC quoque providit Deus, & de gente beata,
De primis cæli indigenis, manuumque suarum
Primitijs, facie insignes, pulchros mage luce
Alatos juvenes tergo, ad soliumque propinquos
p Stare Dei solitos, ad nos descendere fidos
Custodes jubet, atque infirmis corpore, mente
q Esse dedit comitesque viæ, comitesque salutis.
Quis tantum sperare unquam? Quis poscere tantum?
Unus amabilior mortalibus omnibus, unus
Duntaxat stabilis, solusque fidelis amicus
Perpetua invigilans cura noctesque diesque

p *Omnes Angeli stabant in circuitu throni.* Apoc. 7. v. 11.
q *Missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis* . Ad Hebr. 1. v. ult.

Officiosus adest nobis pulcherrimus Ales.
Nec dedignatur (quamvis virtute, manuque
Et regere imperio, & poterat moderarier unus
Terrasque, & maria, & cæli septemplicis orbes)
Unius, immemorisque hominis vigilare saluti
Totus, & assiduo famulatu hærere, & adesse
Quamlibet ingrato, & nil prorsus tale merenti.
r Quacùmque incedis, tecum it, tibi obambulat ante
Indefessus, & in manibus te fertque, tenetque;
s Necubi in obstantem lapidem, vepresve cruentes,
Offendasve pedem. Dormis tu; sed vigil ille
Semper adest: nec discedit, nec deserit unquam
Incomitatum. Etsi in cælum peccare rebellis,
Insanusque audes; necdum tamen ille relinquit,
t Necdum destituit, necdum aspernatur alumnum.
Quin vocat errantem, dextraque reducere tentat:
u Interdumque etiam nolentem cogit amicè
Ne pereat, neve infando miser ardeat igne.

Si

r *Ecce ego mitto Angelum meum, qui præcedat te.* Exod. 23. v. 20.

s *In manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.* Ps. 90. v. 12.

t *Non dimittet cùm peccaveris.* Ex. 23. v. 21.

u *Cogebant eum Angeli dicentes: surge, tolle uxorem tuam, & duas filias, quas habes: ne & tu pereas in scelere civitatis.* Gen. 19. v. 15.

Si scires quantis ignarum te ille periclis
Eripuit! Quoties te expansis abdidit alis!
Et quot, quàm sævos ultro obvius ægide, & ense,
Circumfrendentes procul arcuit ictibus hostes.
Nam qui syderea ruit exturbatus ab arce
Lucifer, æterna invidia, infandoque furore
Accensus, quod nimirum nos viderit illuc,
Unde ruit præceps, unde excidit ille, vocari;
x Perfurit, & lanienæ inhians, instarque Leonis
Circumiens, & rugitum dans ore; minaces
Irritat dentes, rabidosque exasperat ungues.
Hoc ille, hoc tentant quas secum proruit uno
Impete, millenæ, conjurataeque cohortes.
Et saturavissent rabiem, explessentque dolorem,
y Et tenebroso obvolvissent jam gutture vivos
Nos; nisi cælestis nobis custodia adesset,
Fulmineo contrà gladio stans. Nam quis, homo, tu es,
Ut solus tantis posses te opponere monstris?
Aspice Tobiam juvenem. Comes additus illi
Angelus, humana specie, humano ore latebat.

z Ef-

x *Adversarius vester diabolus tanquam Leo rugiens circuit quærens quem devoret.* 1. Pet. 5. v. 8.

y *Nisi quia Dominus erat in nobis .... forte vivos deglutissent nos*. Ps. 123. v. 1. & 2.

z Esse putabatur juvenis quoque, & esse Ananiæ
Filius. Audistin quàm grandia munera, quanta
Officia exhibuit, benefactaque, & ut mala cuncta
Verterit in melius? Juveni connubia sancta
a Asseruit, deque infaustis felicia fecit.
Lucifugum genium, septem qui morte virorum,
Funestas totidem tædas, totidemque hymenæos
b Fecerat; exegit procul, adstrinxitque catenis.
Cæco etiam lucem Patri reparavit ademptam,
Cumque oculis extincta diu solatia vitæ.
c Nam quænam cæli communi luminis usu
Orbato, tenebrisque immerso gaudia surgant?
Gnato adventanti, ut poterat, pedibusque subinde
d Offendens, puero innixus, baculoque, ruebat

To-

z *Unde te habemus bone juvenis?* Tob. 5. v. 6. *Ego sum Azarias Ananiæ magni filius*. Ibid. v. 18.

a *Tradita fuerat septem viris, & dæmonium nomine Asmodæus occiderat eos mox ut ingressi fuissent ad eam*. Tob. 3. v. 8.

b *Tunc Raphael Angelus apprehendit dæmonium, & religavit illud in deserto superioris Ægypti*. Tob. 8. v. 3.

c *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video?* Tob. 5. v. 12.

d *Et consurgens cæcus Pater ejus, cœpit offendens pedibus currere, & data manu puero occurrit obviam filio suo*. Tob. 11. v. 10.

Totus in amplexum; neque erat ſpes ulla videndi.
At vidit: ſiquidem hæc etiam Raphaelis alumnus
Attulit edoctus charo nova gaudia Patri,
e Felle linens oculos; qui vix non fecerat orbum
Patrem, qui juvenem piſcis jam penè vorarat.
Uſque adeo custos divinus triſtia quæque,
Et cuncta in melius, vertitque in gaudia luctus.
Cùm vitæ, mortiſque inter confinia, & inter
Temporis, æternique vias verſabimur ævi;
Tum verò fama eſt, oculis ſe ſiſtere coram
Corporeis iras acuentem ſævius hoſtem,
Et quantas habet exſertantem in prælia vires:
Nam poſtrema quidèm jam, decretoriaque hora eſt.
Horror ubique animum: circùm præcordia ſanguis
Stabit iners: oculi exſtantes, crineſque rigebunt
Hiſpidi: anhelabit moribundo murmure pectus.
Aſt dabitur, tanta hæc ſi vera eſt fama, videre
Tum quoque te lateri adſtantem, fidiſſime Cuſtos,
Et quà fas, quà facta ſinant, certamine tanto
f Sci-

e *Tunc ſumens Tobias de felle piſcis linivit oculos patris ſui ... ſtatimque viſum recepit.* Ibid. v. 13. & 15. *Exivit ut lavaret pedes ſuos, & ecce piſcis immanis exivit ad devorandum eum.* Tob. 6. v. 1. & 2.

f Scilicet afflictum pennis, parmaque tegentem,
Ac propulſantem vim vi, & victricibus armis.
Quàm vellent ſiqui te poſthabuere, tuique
Vixere immemores, tum te coluiſſe, nec aures
Tam ſurdas vocique tuæ, monitiſque dediſſe!
Sera nimis miſeris, deſeſque, & manca voluntas.
Nunc o ſancte rege, & dubios tu dirige greſſus
Ad meliora meos, quò poſſim temnere ſævos
Hoſtes, impaviduſque tua defendier umbra,
Teque duce, exutus mortalia, ſumere pennas,
Adſcribique choris veſtris, adſcribier aſtris.

f *Scapulis ſuis obumbrabit tibi, & ſub pennis ejus ſperabis.* Pſ. 20. v. 4.

PATIENTIA.

Tu Deus clemens, & misericors, & patiens, & multæ miserationis, & ignoscens super malitia.

Jonæ 4. v. 2.

CARMEN X.

g QUis furor o! Jam flagitiorum pondere (fessus
Nostrorum, sese malè sustinet, & ge- (mit orbis.
h En plerique hominum, ceu prona animalia, terris
Hærent, immemores prorsus cælique, Deique.
Quot passim horrenda indomitæ perjuria linguæ?
Quot dein, quot strages malè sana Superbia, quotque
Lurida tabifico clam rodens omnia dente
Invidia, & frendens semper rabida ore cruento
Ira?

g *Delicta nostra creverunt usque ad cælum.* 1. Esd. 9. v. 6.

h *Omnia commista sunt, sanguis, homicidium, furtum, & fictio, corruptio, & infidelitas, turbatio, & perjurium, tumultus bonorum, Dei immemoratio, animarum inquinatio, nativitatis immutatio, nuptiarum inconstantia, inordinatio mœchiæ, & impudicitia.* Sap. 14. v. 25. & 26.

Ira? Hæ sunt furiæ tres, tartareæque sorores,
Quæ simul erupere, errantque licentiùs inter
Nos. Superat tamen, & multo imperiosior effert
Probrosum caput exsecranda, insana libido
Auri. Aurum Pluton est, tartareusque tyrannus.
Hunc homines tamen invitum; tenebrisque vocatum
Infernis, fecere sibi numenque, deumque.
Parte alia furiosa magis, magis improba sævit
Bruta Libido, sibi malè adaptans nomen amoris.
Hæc Sphinx est, corpusque Canis, caudamque Draconis
Callida dissimulans, facie illecebrosa puella
Regnat, & huic Pluton, huic servit, obedit & aurum.
Averto hinc oculos aliò. Bella horrida cerno,
Seminecesque viros nantes in sanguine multo,
Inter equos, inter confusa cadavera, & arma.
Huc caput, illuc it truncum, & sine nomine corpus,
Sanguineum spirans flumen, fluitansque cruore
It manus: avulsa est, & adhuc audax rotat ensem.
Heu quorsum fugiam? Ibo domûm penetralia, ibique
Cæde fatigatos oculos recreabo, videbo
Quid? Cædes etiam, atque armis pejora venena.
Nusquam tuta fides. Clam toxica diluit uxor
Perfida; nec solæ norunt aconita novercæ.
Hic struit insidias frater fratri, ille Parenti
Impius, extremumque audet, cumulatque furorem.
Quin

Quin didicere ipsæ gnatorum sanguine Matres
Fœdari, suametque effundere viscera ferro.
Et superesse malum, & scelus his crudelius ullum?
At superest. Qui Philosophos se nomine dicunt,
Mirum quò jam prorumpant. Sanctissima quæque
i Eradicare, & convellere dogmata tentant
Insani: novi & Enceladi, novi ubique Typhœi
Sacrilegos armant calamos in sancta, Deumque.
En dejecta oculos, vultus dejecta decoros,
Nuda pedes, trahitur manibus post terga revinctis
Relligio, portans immania vincula collo,
Inter clamores sceleratos. Impia turba
It circùm captæ insultans, iteransque cachinnos,
Nec finit audiri gemitus, luctusque piorum.
Siccine? Et hæc ausa impietas impunè triumphet?
O ubinam Deus est? Ultores Numinis esse
Vos, Montes, cadite o! Mare tu superobrue, vosque
Densa catervatim obruite orbem fulmina, flammæ.
Hæc ego; & interea ridet mitissimus iras
k Has Deus. Et solem nasci discrimine nullo
Son-

i *Ecce inimici tui sonuerunt, & qui oderunt te extulerunt caput*. Ps. 82. v. 3. *Promittunt se violare sancta tua, & polluere tabernaculum nominis tui, & dejicere gladio suo cornu altaris tui*. Judith. 9. v. 11.

k *Solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos, & injustos*. Matt. 5. v. 45.

Sontibus, & pluvias jubet, & descendere rorem
l De cælo. Exsurge, ingemino, exsurge, exsereq; ensẽ
Fulmineum, vindexque esto, caussamque tuere
Ipse tuam. Quare obdormis? Dormire videtur.
Tanta Deo est mansuetudo, patientia tanta!
m Non hominum ritu Omnipotens irascitur. Ille
Quandocumque volet meritas infligere pœnas;
n Nusquam illum reus effugiet, nusquamque latebit
Abditus. Exiguas vires violentior ira
Arguit. Ingenio Clemens Deus est, quia nempe
o Quæ vult cumque potest. Vel cùm jam plectere sontes
Cogitur; horrendos strepitus ciet antè, minaxque
Fulgurat, & vacuo tonitru sine fulmine terret.
p Ardentem vibrat gladium, multumque, diuque
Cunctando, & coram circumsonat, obstrepit arcu.
Terror is elicuit gemitum, expressitque dolorem:

Pœ-

l *Exsurge DEUS judica caussam tuam*. Ps. 73. v. 22. *Exsurge, quare obdormis Domine*. Ps. 43. v. 23.

m *Numquid oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt homo & tu videbis?* Job. 10. v. 4.

n *Tuam manum effugere impossibile est*. Sap. 16. v. 15.

o *Misereris omnium quia omnia potes*. Sap. 11. v. 24. *Cum tranquillitate judicas, & cum magna reverentia disponis nos: subest enim tibi cum volueris posse*. Sap. 12. v. 18.

p *Nisi conversi fueritis gladium suum vibravit, arcum tetendit, & paravit illum*. Ps. 7. v. 13.

Pœnitet ab! tibimet vix, necdum voce, sed imo
Pectore, inauditus dixisti; ast audijt ille:
Et satis hoc fuit: omnipotens elanguit arcus
q Illicet: imbelles manibus cecidere sagittæ:
Pacifica inclusus vagina obmutuit ensis.
Tanta Deo nostro est bonitas, clementia tanta!
r Et tamen eluvione olim pessumdedit orbem
Totum: vorticibus flammarum absorbuit urbes
s Quatuor, & fumant etiamnum: femina retro
t Pene inconsultò aspiciens sal facta repente est.
u Obtrectatores Mosis tres ima dehiscens
Sub pedibus, vivos tellus, & Tartarus hausit.
x Quadrupedem inter quadrupedes incedere Regem
Fecit, & immundas ad pastum quærere glandes.
Non ita nunc; silet usque Deus, dormire videtur
Altiùs ac olim. Puer est, & prorsus inermis
In

q *Agam & ego pœnitentiam super malo, quod cogitavi ut facerem ei.* Jer. 18. v. 8.

r Gen. 7.

s Gen. 19. *Vide interpr. ibi.*

t *Versa est in statuam salis.* Ibid. v. 26.

u *Dirupta est terra sub pedibus eorum... Descenderuntque vivi in infernum.* Num. 16. v. 31. & 33.

x *Ex hominibus abjectus est, & fœnum ut bos comedit.* Dan. 4. v. 30.

E

In Matris gremio, pendens & ab ubere dormit.
Qui Leo terribilis quondam; nunc mitior agnis
y Agnus, pacificans quas irritavimus iras
Patris; sanguineas mactatur victima ad aras.
Non, ut erant olim, in manibus sunt arcus, & ensis.
Hærent infixi clavi, immani, atque profundo
Vulnere, & omnipotens clavis tribus e cruce pendet,
z Concilians iterum Mundum Patrique, sibique.
a Divina idcirco major Patientia nunc est.

y *Pacificans per sanguinem crucis ejus sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt.* Ad Coloss. 1. v. 20. *Quasi Agnus mansuetus qui portatur ad victimam.* Jer. 11. v. 19.

z *Deus erat in XPTO mundum reconcilians sibi.* 2. ad Cor. 5. v. 19.

a *Secundum altitudinem cæli a terra, corroboravit misericordiam suam.* Ps. 102. v. 11. *Quæ superabundavit in nobis.* Ad Ephes. 1. v. 8.

JU-

JUSTITIA.

Deus Fidelis, & absque ulla iniquitate Justus, & Rectus.

Deut. 32. v. 4.

CARMEN XI.

Redite, Mortales, atque huc adverti-(te mentes,
Verax, & Justus Deus est, & falle-(re nescit,
Nec verò falli. Adjecit promissa, minasque
b Magna illa; horrendas verò has: implebit utrumque.
Volventur stellæ in præceps, compagine, cæli
Rupta solventur, cælumque & terra peribunt;
Verba Dei stabunt. Nullas hic nectere fraudes,
Nullos mercari, aut emptos obtrudere testes
Insanumve forum, falsa aut tabularia possis.

E 2 c Non

b *Vigilabo ego super verbo meo, ut faciam illud.* Jer. 1. v. 12. *Cælum, & terra transibunt; verba autem mea non transibunt.* Lucæ 21. v. 33.

c Non ille aut damnare Pios, aut solvere sontes
Ignorans quid agat, temerè delusus iniquis
Testibus. Humanus nempe hic, & pessimus error
Deinde odium nullum, nulla illum gratia flectit.
Non patitur quemquam peccare impune; perinde
Illi est quidquid eris, seu Rex, sive infima plebes.
d Quidquid sint homines; coram illo nil sumus omnes.
Non quid quis fuerit; sed quid quisque egerit unus,
Expendit, libransque æquato examine lances
e Præmia pro meritis, aut pœnas cuique rependit.
Fert equidem dextra palmas, ensemque sinistra;
Omnipotens sed utraque manu est, multoque cruore
f Ebrius; ardet adhuc, sitiensque est sanguinis ensis.
g Illius ad nutum volat atra, & jussa facessit
Mors: idcirco homines æquo pede proterit omnes:
Et

c *Vere enim DEUS non condemnabit frustra, neque omnipotens subvertet judicium.* Job. 34. v. 12.
Non enim subtrahet personam cujusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cujusquam. Sap. 6. v. 8.

d *Omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo, & quasi nihilum, & inane reputatæ sunt ei.* Isa. 40. v. 17.

e *Reddet unicuique secundum opera ejus.* Ad Rom. 2. v. 6.

f *Inebriatus est in cælo gladius meus .... gladius Domini repletus est sanguine, incrassatus est adipe.* Isa. 34. v. 5. & 6.

g *Ante faciem ejus ibit mors.* Habac. 3. v. 5.

Et nihil Heroas, Reges nihil illa veretur.
h Non equidem abripitur, non excandescit in horas,
More hominum Deus. Exspectat, procrastinat ultro
Tardus vindictam. Sed enim implacabilis ultor
Prorumpit tandem, & quas dudum continet iras,
i Effundit. Veluti indignatur, & aggere rupto,
Quo stagnabat iners olim, & sine murmure; tandem
Ingens præcipitat spumoso vortice flumen,
Secum iram, stragemque ferens, sonitumq;, metumque,
Et certam sylvis, gregibusque, virisque ruinam.
Vix illac Pastor stans fortè in vertice rupis,
Evasit, stragemque oculis exterritus hausit.
Nec meminit jacturam ovium, pecorumque suorum:
Nam sibi adhuc horrens totus, montique veretur.
Sed nihil ista, nihil. Majores aggerat iras
Omnipotens. Immortales accendier ignes
k Jussit, & angusto, & tenebroso carcere condi,
Quà coit in centrum tellus. Furit intus anhelus

h *Numquid irascitur per singulos dies?* Ps. 7. v. 12. *Expectat Dominus, ut misereatur vestri.* Isa. 30. v. 18.

i *Quasi fluvius violentus, quem spiritus Domini cogit.* Isa. 59. v. 19.

k *Præparata est enim ab heri Topheth, a Rege præparata, profunda & dilatata. Nutrimentum ejus ignis, & ligna multa: flatus Domini sicut torrens sulphuris succendens eam.* Isa. 30. v. ult.

Ignis, & obstructæ horrescunt lugubrius umbræ.
Ne tu hìc tartareum Phlegetonta, amnemq; severum,
Neve puta hìc Stygiam tristem, pigramq; paludem
Ludicra sunt isthæc. Urunt illi acriùs ignes,
Majores multò quàm quas finxere Poetæ
Solvuntur pœnæ. Quænam sint vera, docebo.
Tum cùm de nihilo Deus orbem, & cuncta vocabat,
Angeli in Omnipotentem conspirare superbi
l Ausi; supplicia hæc primùm subiere tremenda.
Hi sunt tortores hominum, torquentur & ipsi,
Immanes heu! tortores, queis mille nocendi
Artes, insidiæ mille, & sævissima semper,
Et mixta invidiæ rabies: quòd mitior usque est
Erga homines DEUS, & nec promptas exserit iras,
m Nec simul ut peccant, cogit jam pendere pœnas.
n Quin ad se ut redeant vocat, invitatque benignus:
Nec nisi post seram, vult plectere crimina, mortem.
Ergo indignantes illi in miracula rerum
Transformant sese. Tygres modò sunt, modòq; Ursi,
Impastique Lupi, atque ungues, rictusque minaces
Ex-

l *Paratus est diabolo, & Angelis ejus.* Matt. 25. v. 41.
m *Sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum.* Ad Rom. 9. v. 22.
n *Convertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas.* Ezech. 18. v. 30.

Exsaturant odijs ululantque, & morsibus hærent.
Fit jam qui nuper Tygris de Tygride vultur,
Sanguinē edax inhiat miserorū, atque intima tundit
Viscera, rimaturque epulis, & verberat alis,
Incumbitque, facitque alto sub pectore nidum.
Ast alij induti furias, ac terga draconum,
Vipereos stringunt ad pectora, collaque nodos!
Denteque, & attactu, & suffectis sanguine, & igni
Inspirant oculis saniem, asperguntque venenum.
Sed quis, fando, illas queat unquam dicere pœnas?
Aut infanda ullis tormenta includere verbis?
 Eminet in pœnis quotquot sunt, præque nefandis
Tormentis, & præ flammis crudelius angit
o Avertisse DEUM faciem, avertisseque vultum,
Cujus ab aspectu toti dulcedine rorant
Cæli, cui Sol compositus, cui sydera sordent:
Et facilè potuisse frui, æternùmque beari:
Nec superesse ullam sibi jam spem deinde videndi:
Et neque fas tantos unquam finire dolores.
p Heu! Suspirabunt mortem, mortemque vocabunt
Incassum. Absorpti nunquam absumentur ab igne.

o *Juxta immunditiam eorum, & scelus feci eis, & abscondi faciem meam ab illis*. Ezech. 39. v. 24. *Etenim cæli distillaverunt a facie Dei Sinai, a facie Dei Israel*. Ps. 67.

p *Desiderabunt mori, & mors fugiet ab eis*. Apoc. 9. v. 6.

Semper erunt vincti vinclis, tractisque catenis
Inter commixtas ultoribus ignibus umbras
Inter & ultrices vivaci sulphure flammas.
Hæc Deus in sontes nolens, & penè coactus.

Sed quàm ultro ille Pijs ingentia præmia, palmas
Dividit, & facit immensum, & sine fine beatos!
Divitias Regum spernunt. Opulentiùs illi
Regnant. Sublimes Solem ipsum, & sydera calcant.
Nulli ibi sunt gemitus aut luctus. Quidquid acerbi est
Inter mortales illis longè exulat oris.
[q] Nam lacrymas Deus ipse manu detergit amica
Sanctorũ ex oculis. Procul hinc lethumq;,laborq;,
Angorque, & mœror teterrima nubila, & omnes
Quæ tacitæ rodunt mortalia pectora curæ.
Quæ pulsæ exilio terris cessere; ibi regnant
[r] Pax animi, & secura quies, Concordiaque inter
Sese, & purus Amor: solis nam sedibus illis
Est

q *Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra.* Apoc. 21. v. 4. *Non audietur ultra iniquitas in terra tua, vastitas, & contritio in terminis tuis, & occupabit salus muros tuos, & portas tuas laudatio.* Isa. 60. v. 18.

r *Sedebit populus meus in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiduciæ.* Isa. 32. v. 18. *In loco isto dabo pacem dicit Dominus exercituum.* Agg. 2. v. 10.

Est sincerus Amor: neque fert imbuta veneno
Spicula, nec nigro tingit clam felle sagittas.
Non sic sese aliquis; quin tantum diligat omnes
Felices socios, fortunatosque sodales.
Alter in amplexu alterius suavissimus hæret,
Alter, & alterius gestit, plauditque triumphis.
Risus ubique, & ubique lepos, cantusque, chorique,
s Deliciæque immortales, Candorque, Fidesque.
Auget lætitiam veterum meminisse malorum.
t Nam qua mensura, quondam, dum vita fluebat
Mortalis, conjurati crevere dolores;
Hac rursus tum deliciæ, tum gaudia crescunt.
u Instar torrentis sanctè ebria pectora inundat
Semper inexhausta, & nunquam interitura voluptas.
Deliciarum equidem tantarum fons, & origo
x Ipse illis Deus est. Felices cominus illum
Aspiciunt: nam cesserunt ænigmata, & umbræ,

y Quæ

s *Sancti ejus exultatione exultabunt.* Ps. 131. v. 16.

t *Unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.* 1. ad Cor. 3. v. 8.

u *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Ps. 35. v. 9.

x *Adimplebis me lætitia cum vultu tuo, delectationes in dextera tua usque in finem.* Ps. 15. v. ult.

y Quæ procul aſpectu divini luminis arcent,
Mortaleſque hebetant viſus, oculoſque profanos.
Jam coram totum aſpiciunt, totoque fruuntur;
z Nec capit humanum tam grandia gaudia pectus.
Vos o! Felices eſtis, nimiumque beati!
a Feliceſque eritis donec Deus altus olympo
Regnabit, ſceptrumque manu, imperiumque tenebit.

y *Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate; tunc autem facie ad faciem*. 1. ad Cor. 13. v. 12.

z *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit quæ præparavit Deus his qui diligunt illum*. 1. ad Cor. 2. v. 9.

a *Et ſecuritas in ſempiternum*. Iſa. 32. v. 17.

PULCHRITUDO.

Quorum si specie delectati Deos putaverunt, sciant quantò his dominator eorum speciosior est.

Sap. 13. v. 3.

CARMEN XII.

Iquis pulchri hominis nil miraretur, (& unam,
Quam jacit a tergo peramaret perditus umbram:
Ac repens pedibus, pecudum de more, quaternis,
Inter blanditias, inter mulcentia verba,
Amplexus mille, & mille oscula porgeret umbræ;
Proh quantæ in miserum sannæ, risusque creparent
Undique! Quæ talis, quæ te dementia cepit
Tanta? Quid instabilem, fugitivã amplecteris umbrã?
Nonne vides, quàm sit Dominus mage dignus amari?
Hunc sequere, hunc & ama. Sed nos imitamur iniquiro
Hæc eadem, quæ tantopere objurgamus acerbi
Censores: furor idem, idem nos fascinat error.
Umbras insani sectamur, amamus & umbras.
Repimus, & lippos oculos vix tollimus unquam

Ad rerum Dominum:& cùm ſit pulcherrimus unus
Ille; illo nobis formoſior umbra videtur.
Sunt, fateor cæli, Sol, Luna, & ſydera pulchra.
Stulti homines ſpecie illecti, captique putabant
Eſſe Deos. At debuerant cognoſcere, quantò
b Qui Solem accendit Sole ſpecioſior ipſo eſt.
Aſt apage iſta, inquis: jampridem inſania tanta
Excuſſa eſt, tantus jamdudum evanuit error.
Eſto, & nec Solem jam homines, nec ſydera adorent.
Quid juvat hoc, pejora ſibi ſi numina fingunt,
Pejoreſque deos, quàm ſunt Sol, ſydera, Luna?
Femina quæ placuit deus eſt: hæc ſydere Eoo,
Hæc Luna, Aurora, & Sole eſt pulchrior, hancque
c (Nec pudet hoc homines, ultroq; fatentur) adorant.
Poſthabito te, contemptu, Deus alme, nefando;
Quæ tibi deberi edixiſti, quæ tibi poſcis
Cor totum, mentem totam ſibi femina tollit
Prædatrix, & ſacrilegas contrà erigit aras,
Ac prope divini carni cumulantur honores.

d Fe-

b *A magnitudine enim ſpeciei, & creaturæ cognoſcibiliter poterit creator horum videri*. Sap. 13. v. 5. *Altitudinis firmamentum pulchritudo ejus, & ſpecies cæli in viſione gloriæ*. Eccli. 43. v. 1.

c *Speciem mulieris alienæ multi admirati reprobi facti ſunt*. Eccli. 9. v. 11.

d Femina principium luctus fuit una, malique,
Unaque mortales nos femina perdidit omnes.
Nulla unquam ſtrages, aut peſtis acerbior orbem
e Vaſtavit, nec tot populos exhauſit, & urbes.
Multò quàm torvus, profuſo ſanguine gaudens
Mars, ſceleroſa fuit Venus exitialior orbi.
Eja age,& huicce tuæ pulchræ, bellæque puellæ
Deme animã. Quid jã ſupereſt? Heu! Triſte cadaver.
En extincti oculi jam ſunt, & marcida frontis
Lilia, pallenteſque genæ: nigroreque tincta,
Murice conſumpto, malè hiantia labra dehiſcunt.
Exceſſere ſimul cum anima tanta illa venuſtas,
Ac decor, & teter ſucceſſit pallor, & horror,
Incubuitque ſuper tam fœdæ ſtragis acervum.
In vultu, inque oculis nidum fecere, cubantque
Horribiles viſu, ſaturique putredine vermes.
f En conſanguineos carnis, quam ſtultus adoras.
Umbrã umbræ inſanus ſequeris. Quæ forma caduca

g Te

d *A muliere initium factum eſt peccati, & per illam omnes morimur*. Eccli. 25. v. 33.

e *Multos enim vulneratos dejecit, & fortiſſimi quique interfecti ſunt ab ea: viæ inferi domus ejus penetrantes in interiora mortis*. Prov. 7. v. 26. & 27.

f *Putredini dixi pater meus es; mater mea, & ſoror mea vermibus*. Job. 17. v. 14.

g Te rapit, umbra mera est Animæ, custodia, carcer.
Umbra, & imago Dei, divinique halitus oris
Est Anima. Hæc jam compedibus, vinclisque soluta
Corporis, ut recreat sese, & quæ vincula rupit,
Tamque diu traxit, nec sensit; libera tandem
Miratur! Meminit cælestis originis: illac
Ardet abire fuga, & scelerata excedere terra,
Illacque, unde fuit sibi origo prima, reverti.
Pulchrior est cunctis cælestibus ignibus. Illam
Attoniti cælorum orbes mirantur euntem.
Quàcumque incedit, pro floribus aurea spargunt
Lumina, consternuntque viam, pedibusque beatis
Sydera supponi, & calcari ardentque, petuntque.
Conjice, si poteris, quànto est formosior Auctor,
A quo processit tamquam levis halitus ille
Spiritus, Auctoris rude vix imitamen, & umbra,
Stilla venustatis, divinæ particula auræ.
Aspexisse semel jam te, o pulcherrime rerum,
Divinique tui vultus pascique, fruique
Lumine, & in te oculos semel intendisse beari est,
h Consimilesque tui fieri, teque ore referre.
In te defixos oculosque, animosque tenentes

Pen.

g *Educ de custodia animam meam.* Ps. 141. v. ult.
h *Similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* 1. Joa. 3. v. 2.

Pennati juvenes primi ſtellantis Olympi
Indigenæ, elapſos necdum ſenſere, putantque
Annos millenos bis jam ter, temporis eſſe
Punctum, dum coram te ſtant, tuaque ora tuentur
Aſſidui, aſpectuque tuo, obtutuque beantur.
Vel ſola innixi ſpe, te quandoque videndi
Coram; terrenam molem, mortalia membra
i Obliti, rapimur ſurſum, dulciſſimus alto
Irradians vigor incendit præcordia, totis
Undique divinus ſeſe implicat oſſibus ignis.
Interea, Deus alme, tuo largire Poetæ
Divinum lumen, divini & luminis auram:
Nempe ut de te uno deinceps jam cogitet, & te
k (Nam ſolus pulcher demum tu es) diligat unum.

i *Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei & pars mea, Deus in æternum.* Pſ. 72. v. 26. *Quem viſurus ſum ego ipſe & non alius, & oculi mei conſpecturi ſunt, & non alius: repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo.* Job. 19. v. 27.

k *Ecce tu pulcher es dilecte mi.* Cant. 1. v. 15. *Totus deſiderabilis: talis eſt dilectus meus.* Cant. 5. v. 16.

REFUGIUM.

Deus noster Refugium, & virtus, adjutor in tribulationibus, quæ invenerunt nos nimis.

Ps. 45. v. 1.

CARMEN XIII.

Uàm sumus ah! miseri mortales! Nascimur omnes
[l] Flendo: sentimus primo ipso in limine vitæ
Quæ mala nos, & quanta manent, & pœnitet auram
Vitalem hausisse, & materno exisse sepulchro.
Flendo etiam morimur: lacrymæ, pars ultima vitæ,
Injussæ exiliunt, morientum & lumina claudunt.
Humanam luctus vitam concludit utrinque.
A luctu ordimur, luctu finimus eandem:
A fine in finem lacrymarum uberrima vita est.
[m] Felices, quibus extremas, ægrèque cadentes

Ex-

l *Primam vocem similem omnibus emisi plorans*. Sap. 7. v. 3.

m *Et laudavi magis mortuos quam viventes, & feliciorem utroque judicavi qui necdum natus est, nec vidit mala quæ sub Sole fiunt*. Eccle. 4. v. 2. & 3.

Expressit jam mors lacrymas! Felicior ille
Qui necdum natus, nec vidit quæ mala fiunt
Sub Sole, & necdum cervice excepit acerbum,
n Triste jugum, infelices quod portamus Adami
Posteri, ab ipso utero jã Matris ad usque sepulchrũ.
o Non soliũ, sceptrum, diadema, aut purpura Regum
Felices faciunt: non quos vertigine capti
Cæca, fumosos, vapidosque sitimus honores:
Non quæ divitiæ prope Ditis regna profundi
Amandatæ, ipsa invita, ægrèque ferente
Natura, manibus passim effodiuntur avaris.
p Audent, & scandunt solium, perque aurea tecta,
Per constrata ostro volitant laquearia curæ

Mor-

n *Jugum grave super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum, usque in diem sepulturæ in matrem omnium.* Eccli. 40. v. 1.

o *Ego Ecclesiastes fui Rex in Jerusalem.* Eccle. 1. v. 12. *Et omnia quæ desideraverunt oculi mei, non negavi eis ..: Vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi.* Ibid. 2. v. 10., & 11.

p *A residente super sedem gloriosam usque ad humiliatum in terra, & cinere, ab eo qui utitur hyacintho, & portat coronam, usque ad eum qui operitur lino crudo, zelus, tumultus, fluctuatio, & timor mortis.* Eccli. 40. v. 3. & 4.

Mordaces, mentiſque vagi, inſomneſque tumultus.
Et rigidi medio naſcuntur pectore ſentes.
Nemo fuit, nemo eſt felix mortalis, eritve
Unquam. Infelices homines æquè ſumus omnes.
q Nuſquam inventa quies; ſemper quæſita. Recedit
Ac fugit, & noſtris quàm longè illa exſulat oris.
Ac veluti montes, quando e convalle profunda
Et procul aſpicimus, contingere vertice cælum,
Syderibuſque ipſis caput inſeruiſſe putamus;
Subſidit tamen immenſum, prorſuſque perinde
Quantum humilis vallis tantū mons diſtat Olympo:
Sic itidem quos aut opibus, pompave, & honore
Extolli aſpicimus, felices remur; at illi
Interea miſeri ſibi ſunt, miſerique perinde
Ac nos: & contrà credunt nos eſſe beatos
Duntaxat; ſtultuſque errore rependitur error.
Vita mare, & littus mors eſt, quò tendimus: illac
Imus per fluctus, & amararum undique aquarum
Conflictus, per mille vices, per mille pericla.
Vix reſpiramus: nam vix emerſimus una;
r Mergimur ecce alia miſeri, obruimurque procella.
Ven-

q *Oculus meus afflictus eſt, nec tacuit, eo quod non eſſet requies.* Thren. 3. v. 49.

r *Circumdederunt me aquæ uſque ad animam: abyſſus vallavit me, pelagus operuit caput meum.* Jonæ. 2. v. 6.

Ventorum rabies ſiquando feſſa remiſit;
Mox redit aſperior; poſitaſque redintegrat iras.
ſ Nulla dies unquam tota eſt, qua lenior aura
Spiret, & iraſci faciles non aſperet undas.
Siquando ulla quies affulget; perfida rurſus
Terga dat, ac velut umbra fugit, ſuſpiria ſecum
Noſtra ferens, serò, aut nunquam reditura deinceps.
Hæremus tabulis ægrè & vix pectora nuda
Fluctibus objicimus, nec reſpirare poteſtas.
Obdurare animum, queiſcumque & fluctibus actum
Perſtare immotum, ceu ſtat Marpeſia cautes,
Et nec ſentire, ut blaterat bona turba ſophorum;
Grandiloquæ nugæ, mera ſunt, & inania verba.
Sentimus mala noſtra nimis. Nec marmore nobis
t Obriguit, neque fuſum e ferro eſt, æreve pectus.
Ad cælũ aſpicere, & moribundos tollere vultus
u Spes una eſt. In te una ſalus, Deus alme. Perimus.

ſ *Cuncti dies ejus doloribus, & ærumnis pleni ſunt.* Eccle. 2. v. 23.

t *Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro mea ænea eſt.* Job. 6. v. 12.

u *Spes mea tu in die afflictionis.* Jer. 17. v. 17. *Dominus illuminatio mea, & ſalus mea.* Pſ. 26. v. 1. *Dic animæ meæ: ſalus tua ego ſum.* Pſ. 34. v. 3.

x Huc ades o! Misero succurre, extendeque dextram.
Vel dic: nam verbo tumidos tu frangere fluctus
Et potes, & plerumque soles: dic, & satis hoc est.
y Impera, & attoniti venti, fluctusque silebunt:
Stagni instar, placidi sternentur: marmoris instar
Pigrescent, pedibusque dabunt iter æquora tutum.
Impera, & hàc illac fugient, retroque reductæ
Arrectæ stabunt undæ, siccumque profundum
z Linquent, per mediumque mihi via tuta patebit.
Impera, & immani siquod me gutture Cete
Hauserit, atque avida, vastaque voragine ventris
a Condiderit; vomet incolumem, ac me in littore ponet
Servatum bis ab utro utro majore periclo.
Siquod in obscurum barathrū, caveamve Leonum
Dejiciat præceps, ingentique ostia saxo
b Desuper occludant, nec sit spes ulla relicta;

Tu

x *Salvum fac dextera tua*. Ps. 59. v. 7. & Ps. 107. v. 7.

y *In sermone ejus siluit ventus, & cogitatione sua placavit abyssum*. Eccli. 43. v. 25.

z *Et mare divisisti ante eos, & transierunt per medium maris in sicco*. 2. Esd. 9. v. 11.

a *Et dixit Dominus pisci, & evomuit Jonam in aridam*. Jonæ. 2. v. ult.

b *Adduxerunt Danielem, & miserunt eum in lacum leonum ... Allatusque est lapis unus, & positus est super os laci*. Dan. 6. v. 16., & 17.

Tu placidos nutu efficies, cicureſque Leones,
c Oraque compeſces multam ſitientia mortem.
Ante pedes illi innocui, blandique jacebunt,
Agnorum ritu, complaudentiſve catelli,
Et palpanda manu præbebunt colla, jubaſque.
Si me compedibus geminis, maniciſque revinctum
In quater accenſam graviùs, graviùſque furentem
d Fornacem de me victrix manus impia trudat;
Non me deſtituas ibi tu: tu vincula franges
Ferrea: tu ſolves ærato ab compede plantas:
Et gradiar medios, media fornace, per ignes
Incolumis: neque dum tenues violare capillos
Audebunt flammæ, neque dum contingere veſtes.
Tanquam eſſem circùm rorantibus undique fultus
e Floribus, indutuſve roſis, ibi rore madebo,
Et reſpirabo placidas placidiſſimus auras.
Hæc Deus & tu olim feciſti, & quando libebit
Efficies. Quòd ſi nolis, & ſæviat ignis,

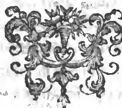
c *Deus meus miſit Angelum ſuum, & concluſit ora Leonum, & non nocuerunt mihi.* Ibid. v. 22.

d *Ceciderunt in medio camino ignis ardentis, colligati.* Dan. 3. v. 23. *Et non ceſſabant qui miſerant eos miniſtri Regis ſuccendere fornacem.* Ibid. v. 46.

e *Et fecit medium fornacis quaſi ventum roris flantem, & non tetigit eos omnino ignis, neque contriſtavit, nec quicquam moleſtiæ intulit.* Ibid. v. 50.

Tuque sinas, procul usque a me & videaris abesse:
f Atque: *Ubi*, dic, *ubinam Deus est tuus?* acta nefanda
Impietas rabie, morienti clangat ad aurem;
g Nempe ibi tu mihi eris præsens, animosque viriles
Addes, queis possim crudelem spernere mortem.
Versa, & *manduca*, dicam pleno ore. Triumphus
Hic major; minor est flammas cohibere furentes:
Effugere illud erat; sed enim hoc est vincere mortem.
Ecce adsis modò tu, DEUS alme, in utrumq; paratū
Me: quodcumq; voles; hoc me quodcumq; juvabit,
Aut fugere irrisam, aut irrisæ occumbere morti.

f *Ubi est Dominus Deus tuus?* Mich. 7. v. 10.
g *Etiamsi occiderit me, in ipso sperabo*. Job. 13. v. 15.

DO.

DOMINUS EXERCITUUM.

Dominus Exercituum nomen ejus.

Isa. 48. v. 2.
Amos 4. v. *ult.*

CARMEN XIV.

Ncassum struit aerias ad mœnia turres,
Incassũ æratas vigilat defendere portas,
Et tumido iratos bombo Mars evo-
(mit ignes,
Excubijsque urbem, ac densa statione coronat.
Urbs captiva solo sternetur tota, ruetque,
h Ni Dominus custodem agat, & circumtegat illam.
Contrà, si Dominus tutabitur; impia frustra
i Arma frement circùm. Veluti insano obstrepit unda
Murmure, & attollit circùm spumasque, minasque;
Sed tandem fessa, atque ad rupem illisa recedit.

h *Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam.* Ps. 126. v. 1.

i *Bellabunt abversum te, & non prævalebunt: quia ego tecum sum ut salvem te, & eruam te, dicit Dominus.* Jer. 15. v. 20.

Rege sub Ezechia, penè obruta, penèque capta
Lugebant Solyma, & nil non crudele timebant.
Barbarus, assuetusque deos contemnere victor
Cum prope centenis bis millibus ibat ad urbem,
Ac demens insultabat Regique, Deoque.
Rex pius interea ad cælum tendebat inermes
k Cum fletu, gemituque manus. Tu, qui regis Israel,
Sublimisque Cherubinis accumbis, & unus
Es DEUS, & Regum terræ Rex, quique jubendo,
Et nutu cælum, terramque, & cuncta creasti,
Eja age, caussa tua est: audi quæ, quamque nefanda
Assyrius. Tu deturba, tu sterne superbum:
Te putat ille, instar statuarum, instarque deorum
Fictilium, quos comminuit, quos tradidit igni
Irridens. Fac, te esse, sciat, Dominumque, Deumq;
Fac, sciat, esse tuam dextramque, iramque potentem.
Audiit, & cælo Omnipotens miseratus ab alto est.

l Octo-

k *Oravit in conspectu ejus, dicens: Domine Deus Israel qui sedes super cherubin, tu es Deus solus omnium Regum terræ, tu fecisti cælum, & terram... Audi omnia verba Sennacherib, qui misit, ut exprobraret nobis Deum viventem... Nunc igitur Domine Deus noster, salvos nos fac de manu ejus, ut sciant omnia regna terræ, quia tu es Dominus Deus solus.* 4. Reg. 19. a v. 15. ad 19.

l Octoginta hominum, centumque, & millia quinque
Dat morti, atque improviſo uno demetit ictu
Angelus. Undabat cruor undiq;, & undiq, onuſti
Tanta ſtrage ipſi montes, campique gemebant.
Nec cladem illius noctis, nec funera quiſquam,
Explere, aut ullis queat unquam expromere verbis.
Non tamen interiit Rex impius. Eſſe ſuperſtes
m Debuit, ut cladem totam ſentiret; & inter
Horroremque, metumque, & ſtrata cadavera poſſet
Vix reperire viam, vix morti vertere terga
Tantillum. Nam mox ferro confoſſus ab ipſis
n Gnatis, æternas fugit indignatus ad umbras.
Sic plerumque hebetat, confringit, & impia ridet
Arma DEUS. Siquidem mors, & victoria parent
o Illi uni, nutuſque ſuos, ſua juſſa ſequuntur.
Nec ſemper vult de cælis accire miniſtrum
Alipedem, ultorem. Jubet ille acieſque, duceſque
p Im-

l *Factum eſt igitur nocte illa venit Angelus Domini, & percuſſit in caſtris Aſſyriorum centum octoginta quinque millia*. Ibid. v. 35.

m *Vidit omnia corpora mortuorum, & recedens abijt*. Ibid.

n *Adramelech, & Saraſar filij ejus percuſſerunt eum gladio*. Ibid. v. ult.

o *Non ſecundum armorum potentiam, ſed prout ipſi placet dat dignis victoriam*. 2. Mach. 15. v. 21.

p Imbellis gladio, vel clavo femina fundit.
Vel puer in funda & lapide. En procedere nescit
Armatus, galeamque, ensemque, ut inutile pondus
Abjicit, & torpet belli ad præludia David,
Et puer, & pastor rudis est, & inutilis armis.
Quinque sibi lapides, en arma, elegit; at unus
Sat fuit. Ut primo contorsit verbere fundam;
q Corruit immani, scopulosa mole Gethæus
Cum gemitu, introrsumq; lapis cerebro altus inhæsit.
Non secus ac nubes prætergressa, ardua pulsans
Sydera ferali cono, concussa trisulco
Fulmine, & ab summis radicibus eruta, grandi
Sylvarum fremitu, tundit terram cyparissus.
Prorumpit victor, detractoque ense, jacenti
Nubiferum abscindit caput, ostentatque trophæum.
r Consurgit plausus: Potuit Saul vincere mille;
Sed tu, Jessiades, vincis bis millia quinque.
Tu tamen interea: sunt isthæc rara, reponis,
Nec

p Judith. 13. v. 10. & Judic. 4. v. 21.

q *In tollendo manum saxo fundæ dejecit exultationem Goliæ: nam invocavit Dominum omnipotentem, & dedit in dextera ejus tollere hominem fortem in bello, & exaltare cornu gentis suæ.* Eccli. 47. v. 5., & 6.

r *Et præcinebant mulieres ludentes, atque dicentes: Percussit Saul mille, & David decem millia.* 1. Reg. 18. v. 7.

Nec passim eveniunt. Ego contrà dicere pergo;
Plerumque hæc fieri. Non humana arte reguntur
s Bella, neque humano ingenio victoria surgit.
Immigrat improvisa aliò, manibusque proterva
Avolat, & spes humanas traducere gestit.
t Fortia quæque cadunt; surgunt infirma repente:
Et lapis exiguus, casu de monte revulsus,
Ingentem vasta prosternit mole colossum,
Auro, atque argento, ferroque, armisque superbum.
Esse DEUM, occultamq; manū, quæ clā regat arma
Consensere omnes gentes. Hoc magna subinde
Viribus imperia exiguis deleta docebant,
Resque adeo bello variæ; sed nomen inane
Palladis & Martis nequidquam in vota vocabant.
u Nempe invisibilis manus est, quæ præsidet armis,
Estque exercituum Dominus DEUS. Incutit ille
Desuper, ut lubet, his, illisve, adimitve timorem:

In-

s *Non enim in arcu meo sperabo; & gladius meus non salvabit me.* Ps. 43. v. 7.

t *Arcus fortium superatus est, & infirmi accincti sunt robore.* 1. Reg. 2. v. 4.
Dan. 2. v. 34. & 35.

u *Dei quippe est adjuvare, & in fugam convertere.* 2. Paral. 25. v. 8. *Dabo pavorem in cordibus eorum ... terrebit eos sonitus folij volantis.* Levit. 26. v. 36.

Ingenium, vires, animum, ut vult, demit, & addit.
x En cur parva manus ſæpe immenſa agmina fundit,
Ut ſancti annales paſſim, & monumenta profana,
Ætateſque omnes millena exempla miniſtrant.
y Huc ego te, magnum compello, Juſſua, teſtem,
Cujus ad imperium Jericunthis mœnia prorſum
Strata ſolo, non baliſta, non ariete crebro;
Sed clangore uno, & geminato horrore tubarum.
Te quoque, bellipotens o Samſon, teque, Gedeon,
Magnificos teſtes, & te, Machabæe, vocabo
Juda huc. Imparibus quoties vos viribus hoſtes
Fudiſtis? Quantos confuſæ ſtragis acervos,
Maxilla tu aſini, Samſon, vos enſe dediſtis?
Nec te prætercam, noſtra ut quoq; tempora tangam,
Auſtriaca (ſatis hoc fuerit) de gente, Joannes:
Quem ſuper & Marios, ſuper & duo fulmina belli
Scipiades, & quos alios quæ ſubdidit orbem

Ja-

x *Quomodo perſequatur unus mille, & duo fugent decem millia? Nonne ideo, quia Deus ſuus vendidit eos, & Dominus concluſit illos?* Deut. 32. v. 30.

y *Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barac, Samſon, Jephte, David, Samuel, & Prophetis, qui per fidem vicerunt regna ... obturaverunt ora Leonum, extinxerunt impetum ignis, effugerunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate, fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt exterorum.* Ad Heb. 11. v. 32. & ſeq.

Jactat Roma duces, Naupacti gloria tollet.
Te tremuit, ſtetit & medio conterrita cælo
Odryſium numen, pullata, & pallida Luna.
Agnovit te victorem, abjecitque tridentem
Neptunus, tibi & imperio, tibi & æquore ceſſit.
Tu mare, Naupacti circùm quod littora lambit,
Thracum effeciſti ſparſo undique ſanguine nigrum.
Tu cladem pelagi claſſem, lunataque contis
Agmina viciſti, ſubmerſiſtique profundo:
Dum pius ille ſenex, *Pius*, & cognomine Quintus,
Quem tunc ornabant ſceptrumque, ſacerque tiaras,
Urgebat precibus, tibi ut hæc victoria tanta
Inde exercituum ab Domino ad te miſſa veniret.
z Ah pereat quicumque DEUM oblivifcitur, inq;
Milite, & inſanis caſſam ſpem ponit in armis!

z *Maledictus homo, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium ſuum, & a Domino recedit cor ejus.* Jer. 17. v. 5.

SCRU-

SCRUTANS COR.

Tu solus nosti cor omnium filiorum hominum.

3. *Reg.* 8. v. 39.

2. *Paral.* 6. v. 30.

CARMEN XV.

[a] Ectore conclusum medio cor , & undique vallo
Perplexo septum gerimus. Penetrabile nulli est.
Scindit homo, & reserat ferro penetralia terræ,
Et trahit inde quod attonitum tum palluit aurum,
Admirans, latebras vinci, & sua claustra recludi.
Quin barathrũ explorat maris,immensumq; profundũ
Rimatur fune, & plumbo, descendereque audet
Illac, & ponti toto sub gurgite gemmas
Vindicat, & gazam furacibus eximit undis.
Quin etiam canna oblonga sese inserit astris,
Astrorumque vias premit, implexosque meatus:
Et

a *Pravum est cor hominis, & inscrutabile. Quis cognoscet illud?* Jer. 17. v. 9.

Et quam quodque viam, quem cursum quodq; tenebit,
Quosque abitus peragent, reditusque in sæcula mille
Non dubitat, certis Vates præfigere fastis;
At non humani penetrare in pectoris ima
Evaluit: neque eum juvat hic industria victrix
Sæpe alibi, totis cælo, terraque, marique.
Et tamen hocce parum est. Superis delapsus ab auris
Angelus, ingenium, viresque, hominumque labores
Immane est quantum superet, perque omnia vincat.
Nec tamen humani potis ille repagula cordis
Vincere, inaccessas neque debellare latebras.
Colligit usque adeo totum se, seque coarctat
Intus, & ambiguis cor sese ambagibus abdit.
 Præterquam Domino, nulli hos intrare recessus
Fas. Geminæ arcani claves sunt: & dedit ille
Unam, cuique suam nobis; aliam sibi servat.
[b] *Scrutans cor* nomen divinum est, & Deus inde
Stemma sibi, titulumque, & vult adscisere nomen.
[c] Olli cuncta patent tacita quæ mente revolvis
Clam,

b *Ego Dominus scrutans cor*. Jer. 17. v. 10. *Scrutans corda, & renes Deus*. Ps. 7. v. 10.

c *Oculi Domini multo lucidiores sunt super Solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda intuentes in absconditas partes*. Eccli. 23. v. 28.

Clam, tecum vix, quæque adyto interiore recondis:
Quæ desiderio vix est amplexa fugaci
Ocyor & ventis, rapidique citatior alis
Fulminis, introgressa, simulque egressa voluntas.
Intravit, fugitque etiam indeprensa, nec illam
Præ foribus stantes oculi sensere, nec aures,
Excubiasque tuas veniensque, abiensque fefellit.
Hæret, & interdum sese impedit, inque voluta
Mens vario, ancipitique irretitur labyrintho
Ipsa suo. Nolens gressusque, notasque viarum
Turbat: & ipsa sui stupet inscia, nescit ubi sit.
d Ast introspiciens discriminat omnia, & omnes
Dinumerat gressus DEUS, ambagesque resolvit:
e Et faciem ambiguam scelerum, tricasque bilingues
Expedit; ac toti orbi olim vulganda reservat.
Nemo hominū menti, atq; animo præscribere leges
Ausus, nec potuit. Sunt regna illa invia nobis.
Non amor, aut odium sanciri, aut pectore pelli.
Nec desiderium contundi, aut lege vetari,
Aut perimi humana potuit satis. Usque latebit

d *Intellexisti cogitationes meas de longe, semitam meam, & funiculum meum investigasti: Et omnes vias meas prævidisti*. Ps. 138. v. 2. & 3.

e *Ipse revelat profunda, & abscondita, & novit in tenebris constituta, & lux cum eo est*. Dan. 2. v. 22.

Tutum; nec possis tenebrosum extundere furtum.
Altiùs assurgit, mentemque, animumque coercet,
Et desiderium vetat, atque indicit amorem
Lex divina. Est illa quidèm mitissima; at imis
f Cordibus inscripta est, medijsque infixa medullis.
Tota anima, totis, quibus intus agitque, valetque
Viribus, ac totis, penitusque edicit amandum
g Corde, ac mente DEUM. Hoc primum. Simile (inde secundum
Inter sese homines nectens dulcissimè, amare,
Ut se quisque, alium jubet. His contenta duobus
Divina est pulchri lex quàm suavissima amoris.
Etsi inter sylvas, & inhospita lustra ferarum
Nutritus, nequedum vocem auscultaveris unquam
Humanam, neque mandata hæc exceperis aure;
Corde geres, hanc & legem tibi dicet amoris,
Auctoremque tuum tua te mens ipsa docebit.

b Adve-

f *Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam.* Jer. 31. v. 33.

g *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua.* Luc. 10. v. 27. *Hoc est maximum, & primum mandatum. Secundum autem simile est huic, diliges proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet.* Matth. 22. v. 38.

h Adveniet ſuprema dies, quo buccina ſignum
Terribilis dabit horrendum, & conſurgere gentes
Undique, & ex imis eructari oſſa ſepulchris
Semeſa, & ſparſos cineres hinc inde coire
Rurſus, & abſumpta inſtaurari corpora, rurſumque
Erigi, & actutum ſiſti imperioſa jubebit.
i Ante tribunal divinum tum ſtabimus omnes,
k Quanto proh! quanto attoniti exſangueſque pavore!
Tum demum ſecreta adyta, & penetralia cordis
l Humani incuſtodita, & nudata patebunt
Omnibus. Ut ſiqua grandi ſtupefacta ruina
Pandat ſe tellus imo, umbrarumque profundum
Siſtat ſeſe oculis patulum, trepidareque cernas
Inſueta attonitos luce, & formidine Manes.
Huc ego Philoſophos iſtos, qui credere nollent
m Eſſe DEUM, arcanis noſtris qui ſenſibus adſit

Præ.

h *Dies tubæ & clangoris*. Sophon. 1. v. 16. *Canet enim tuba, & mortui reſurgent*. 1. ad Cor. 15. v. 52.

i *Omnes enim ſtabimus ante tribunal Chriſti*. Ad Rom. 14. v. 9.

k *Unuſquiſque ad proximum ſuum ſtupebit: facies combuſtæ vultus eorum*. Iſa. 13. v. 8.

l *Illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium*. 1. ad Cor. 4. v. 5.

m *Et dixerunt: non videbit Dominus, nec intelliget Deus Jacob*. Pſ. 93. v. 7.

Præsens, qui fundo conantur vertere sancta
Dogmata, uti sistant sese; compello, citoque.
Huc veteratores vafros; prætendere vultu
n Præclaram solitos larvam pietatis; & hamos
Interea instruere, & secretos tendere casses,
Et simulare fidem, & fraudem prætexere risu.
Fingit olorinas interdum noctua plumas
Subdola, velleribusque agni didicere rapaces
o Delituisse lupi, & balatum reddere voce.
Detrahet illa dies has larvas: frausque, dolusque
Victi aberunt, abituque suo, in sua quenique reponent.
p Tunc respirabunt quos atra calumnia pressit
Insontes: & quas dudum traxere, videbunt
q In scelerum artifices translatas isse catenas.
Quæ pietas sincera, olim dum vita manebat,
Conspectum fugiens hominum, contentaque solo
Teste Deo, obscuris ultro sese abdidit umbris;

G 2 r Esse-

n *Habentes quidem speciem pietatis; virtutem autem ejus abnegantes*. 2. ad Tim. 3. v. 5.

o *Veniunt ad vos in vestimentis ovium; intrinsecus autem sunt lupi rapaces*. Matt. 7. v. 15.

p *Judicabit pauperes populi, & salvos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem*. Ps. 71. v. 4.

q *Juxta est dies Domini super omnes gentes: sicut fecisti, fiet tibi, retributionem tuam convertet in caput tuum*. Abdias v. 15.

r Efferet os facrum cælo, & regnabit olympo,
Ceu regnat poftquam latuit dudum obruta, tandem
Per pigra irrumpens, nocturnaque nubila Luna.

r *Tunc erumpet quasi mane lumen tuum ... & anteibit faciem tuam justitia tua, & gloria Domini colliget te.* Isa. 58. v. 8. *Et requiem tibi dabit Dominus semper, & implebit splendoribus animam tuam, & ossa tua liberabit, & erit quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum, cujus non deficient aquæ.* Ibid. v. 11.

Qui

Qui facit mirabilia ſolus.

Pſ. 71. v. 15.
Pſ. 135. v. 4.

CARMEN XVI.

UA' tu cumque oculos, mentemque, (animumque reflectas,
Divini Artificis ſurgunt impreſſa ſi- (gilla,
Omnipotenſque ubivis manus eminet. Undiq; cælum
Portenta, ac portenta etiam fert undique tellus.
Sed tamen his, longo a pueris aſſuevimus uſu;
Nilque admiramur niſi rarum. Sydera, Solem
Spernimus immemores; at enim ſi forte minacem
Explicuit cælo barbam, crinemve Cometa,
Tum verò attoniti vulgò puerique, ſeneſque
Attollunt caput in cælum: oblitoſque quietis
Haud piget inſomnem admirando ducere noctem.
Scilicet excutimur ſomno, excutimurque veterno
Cum nova lux oculos perſtringit, cùm tonat altè
Omnipotens, cùm quas fixit, rerumque perennes
Principio ſtatuit leges, nutu ipſe refigit.
Et facit interdum hoc DEUS, ut torpore jacentes
Excitet, utque ſua ſibi amicos protegat umbra.

Quam gentem DEUS e reliquis sibi legerat unam
Relligione piam, sanctisque parentibus ortam
Servitio addictam infami, insanoque labori
Vexabat Pharao, ac sensim delere parabat.
Armavit Mosem virga DEUS, ireque jussit,
Et portentorum magna vi rumpere vincla
Captivi populi, & Regem terrere superbum.
O tu, si scires quantam, Rex impie, cladem
Et tibi, & Ægypto toti virga illa ferebat!
Principio in colubrum immanem conversa, ferocem
Exsertans linguam, improvisaque guttura pandens,
s Dentibus infrendens indignabunda; voravit
Quos similes fecere Magi, aut finxere dracones.
Prodigium! Majora tamen portenta manebant.
Percussus virga, mutata decolor unda,
t Obscœno intumuit retro, obriguitque cruore
Nilus, & oblitus cursum, sitiens stetit amnis.
Frustra inde innatis conati assurgere remis;
u Hæserunt putri tumulati in sanguine pisces.
Stagna, lacus, fontes, urnæque, & aquaria vasa
Om-

s *Projeceruntque singuli virgas suas, quæ versæ sunt in dracones: sed devoravit virga Aaron virgas eorum.* Ex.7.v.12.

t *Et elevans virgam, percussit aquam fluminis coram Pharaone, & servis ejus: quæ versa est in sanguinem.* Exod. 7. v. 20.

u *Et pisces qui erant in flumine mortui sunt.* Ibid. v. 21.

Omnia sanguis erant, horrebantque omnia tabo;
x Nec sedare sitim fas, nec restinguere lympha.
Rursus ad imperium virgæ, erupere repente
y Spissa coaxantum triste, absurdèque canentum
Agmina ranarum. Agros, urbes, tecta, domosque,
Ipsaquemet penetralia, pulvinaria Regis
Pestifera illuvie cum raucisono lamento
Omnia fœdabant, complebantque omnia ranæ:
Nec cibo ali, neque fas unquam dare lumina somno.
z Ranis dein culicum nimbi, horribilesque phalanges
Successere. Æstu accensus veluti irruit Auster,
Pulvereamque trahens tenebroso turbine nubem,
Eripit, abducitque oculis lucemque, diemque.
Vulnera portantes, & inevitabile telum,
Atrox, atroci stimuloque, tubaque ciebant
Bellum, nulla unquam requie, nec pace sequestra.
a His cognata phalanx suffecta est pessima musca,

x *Convertit in sanguinem flumina eorum, & imbres eorum, ne biberent*. Ps. 77. v. 44.

y *Ebulliet fluvius ranas, quæ ascendent, & ingredientur domum tuam, & cubiculum lecti tui, & super stratum tuum*. Ex. 8. v. 3.

z *Omnis pulvis terræ versus est in sciniphes per totam terram Ægypti*. Ibid. v. 17.

a *Et venit musca gravissima in domos Pharaonis, & servorum ejus, & in omnem terram Ægypti*. Ibid. v. 24.

Quam dixere OEstrum Græci, cui nomen Asilo
Romanum est. Audax, & sanguinolenta caterva
Horrendis latè implebat stridoribus auras.
Quoque magis biberat; mage mox sitibunda bibebat
Effusum rivis pecudumque, hominumque cruorem.
Hanc tamen asperior clades, & plaga sequuta est.
[b] Corrupto cæli tractu, teterrima pestis
Ingruit, & pecudum genus omne, armenta, gregesque
Exitio dabat, & morti. Validi sub aratro
Interclusa anima, occumbebant alter, & alter,
Et super hunc alius geminata morte juvenci.
Demittunt aures, patulis & naribus ægrè
Spirant, & tremulo tundentes vix pede terram
Exanimi sternuntur equi: passimque cameli
Dulces exhalant animas: & cum grege toto,
Balatu in medio procumbit spes gregis agnus.
[c] Nec tamen Isacidum pestis popularier agros
Ausa est, aut pecudes, armentave dedere morti.
Et mirabatur; sed verò obduruerat Rex
[d] Impius, exemplum seris ætatibus olim,

Heu!

b *Super equos, & asinos, & camelos, & boves, & oves pestis valde gravis.* Exod. 9. v. 3.

c *De animalibus vero filiorum Israel nihil omnino periit.* Ibid. v. 6.

d *Ingravatumque est cor Pharaonis, & non dimisit populum.* Ibid. v. 7.

Heu! nimium triste exemplum, ostentumq; futurum.
Pulveris exigui jactu, cinerisque pugillo
e In cælum sparso, Moses nova vulnera genti
Intulit: insana serpens prurigine, fœdis
Ulceribus, papulisque ardentibus omnia vulgò
Corpora, contactosque artus sacer ignis edebat.
Nec verò hìc juvere Magos præstigia, & artes
Circææ: probrosam hanc ab se avertere pestem,
f Nullis carminibus miseri potuere, nec herbis.
At Rex nec mentem insanam, nec ferrea corda
Exuerat: promissa dabat; promissa negabat.
g Elata Moses virga, cælum omne tumultu
Miscuit. Ægypto non unquam cognita grando
Fulminibus commixta ruit: tonat omne fragore
Insolito cælum: trifida face fulmen, & imber
Saxeus immani devastant pondere sylvas,

Et

e *Tuleruntque cinerem de camino, & steterunt coram Pharaone, & sparsit illum Moyses in cælum: factaque sunt ulcera vessicarum turgentium in universa terra Ægypti.* Ibid. v. 10.

f *Nec poterant malefici stare coram Moyse propter ulcera.* Ibid. v. 11.

g *Extenditque Moyses virgam in cælum, & dedit Dominus tonitrua, & grandinem ... Et percussit grando in omni terra Ægypti cuncta quæ fuerant in agris ab homine usque ad jumentum.* Ex. 9. v. 23. & 25.

Et nemora,& frondes circùm,pecudesque,virosque.
h At verò Hebræis in Gessen omnia tuta.
Necdum Rex sapere, & necdum ad sese ipse redire.
i Extenta rursus virga, nova plaga locusta
Siquid erat reliquum petrosæ grandinis iræ;
Consumpsit. Nusquam frondes,aut læta,virensve
Arbos, aut pomum, aut fructus, foliumve superstes,
Aut gramen. Nudi squallebant undique campi,
Inque voluta suo lugebat funere tellus.
k Rex incusabat sese, & resipiscere tandem
Velle videbatur; sed vix terrore solutus;
Rursus ad ingenium vecors, fraudesque redibat.
l Ergo iterum Moses virgaque, manuque minatus

In

h *Tantum in terra Gessen, ubi erant filij Israel grando non cecidit*. Ibid. v. 26.

i *Et extendit Moyses virgam ... & mane facto ventus urens levavit locustas ... Operueruntque universam superficiem terræ vastantes omnia. Devorata est igitur herba terræ, & quidquid pomorum in arboribus fuit, quæ grando dimiserat*. Ex. 10. v. 13. & 15.

k *Pharaon vocavit Moysen, & Aaron, & dixit eis: peccavi in Dominum Deum vestrum, & in vos ... nec dimisit filios Israel*. Ibid. v. 16. & 20.

l *Extenditque Moyses manum in cælum, & factæ sunt tenebræ horribiles in universa terra Ægypti tribus diebus*. Ex. 10. v. 22. *Tam densæ ut palpari queant*. Ibid. v. 21.

In cælum, horribiles civit, ſparſitque tenebras,
Quas palpare manu, quas attrectare licebat,
Et quales nunquam retro olim viderat orbis.
m Nulli accenſi ignes poterant, funalia nulla
Aut lucem impertiri aliquam, aut ſolatia ferre,
Aut tam crudelem exturbare, aut rumpere noctem,
Nulli fas oculis uti, aut ſpectare propinquum.
n Diræ oculos tantùm facies, ſimulacraque viſu
Horrenda, & ſtridens terrebat ſibilus aures.
In quo quiſque loco fuerat, quaſi compede vincti
Per tres immoti ſteterunt noctesque dieſque.
Et, quod mirandum magis eſt, ubicumque fuiſſent,
o Lux erat interea Iſacidis placidiſſima ubique.
Et Rex attonitus; per me inquit jam licet, ite
Ite ait; at dixit vixdum; dixiſſe pigebat.
p Quin Moſi aſperior: ſi dein ſe ſiſtere coram

Au-

m *Et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen præbere.* Sap. 17. v. 5.

n *Sonitus deſcendens perturbabat eos, & perſonæ triſtes illis apparentes pavorem illis præſtabant.* Ibid. v. 4.

o *Ubicumque autem habitabant filij Iſrael, lux erat.* Exod. 10. v. 23.

p *Dixitque Pharao ad Moyſem: recede a me, & cave, ne ultra videas faciem meam: quocumque enim die apparueris mihi morieris.* Ex. 11. v. 28.

Audeat; exitium intentat, mortemque minatur.
Heu miser, in temet tuamet sententia vertet,
Et fatalis erit Gnato, Regnoque, tibique.
q Quotquot erant primi geniti, primæque parentum
Blanditiæ, cui Rex sceptrum, & diadema parabat,
Quique ad pistrinum, inter vincla, in carcere, Matre
Captiva est natus, nox, & mors abstulit una
Omnes. Nulla domus planctu, gemituque vacabat:
Plangor ubique, & lamenta, atrocesque ululatus
Orbarum Matrum, desertarumque sororum.
Credere nolebant oculis. Usque anxia Mater
Nil jam sensurum juvenem, surdumque cadaver,
Os ori adstringens, iterumque, iterumque vocabat.
Tum demum luctu immersus, patrioque dolore
Victus, uti vellent, Pharao concessit, abirent
Hebræi, ferrentque greges, suaque omnia secum.
Mansissetque utinam dictis. Sed pristina rursus
Impulit, avertitque retro sententia mentem.

r Quid-

q *Factum est autem in noctis medio percussit Dominus omne primogenitum in terra Ægypti a primogenito Pharaonis qui in solio ejus sedebat usque ad primogenitum captivæ quæ erat in carcere . . . Et ortus est clamor magnus in Ægypto : neque enim erat domus , in qua non jaceret mortuus.* Ex. 12. v. 29. & 30.

r Quidquid in Ægypto fuit armorumque, ducumque
Apparat, inſequiturque premens veſtigia: currus
Sexcentos magnos, pluresque, ſecuribus omnes
Armatos, vimq; immensâ, immenſa agmina ducēs,
A tergo inſtabat Pharao; hìc ſtabat mare contrà.
Ut vidit Moſes venientes ſuſtulit altè
ſ Virgam, & Erythræos percuſſit verbere fluctus.
Extemplo (mirum!) hac, illac diducier undæ,
Stareque, & undarum arrecti concreſcere montes
Hinc, atque hinc. Mare diviſum in latera ardua utrinq;
Terram inter fluctus, nudamque reliquit arenam.
Iſacides properare fugam, quà pandit hiatus
Seſe, quà nunquam viſa antehac ſemita ducit.
Irruit & Pharao, demenſque, iter illud apertum
Credidit eſſe ſibi quoque. Jamque Aurora rubebat
Roſcida, & ambiguo ſpargebat lumine terram,
Littore ab oppoſito cùm cernens omnia Moſes,
Significanſque manu, juſſit concurrere fluctus

Rur-

r *Junxit ergo currum, & omnem populum ſuum aſſumpſit ſecum. Tulitque ſexcentos currus electos, & quidquid in Ægypto curruum fuit, & duces totius exercitus*. Ex. 14. v. 6. & 7.

ſ *Increpuit mare rubrum, & exſiccatum eſt*. Pſ. 105. v. 9. *Erat enim aqua quaſi murus a dextra eorum, & læva*. Ex. 14. v. 22.

Rurſus, & in præceps revoluto pondere ferri.
Nulla mora: actutum gemino hinc,inde aggere moles
t Præcipitavit, & immenſo implicuitque, ruitque
Vortice veſanum Regem, curruſque, viroſque.
Obluctantur equi fruſtra, paſſimque ſupinos
Ad littus, galeas inter, clypeoſque, rotaſque
Armaque, corporaque inter dilaniata virorum
Evomit aſſurgens curvato gurgite pontus;
Rurſus in abruptum ſorbet, tumulatque profundo.
Tot nuper, nuſquam apparebant. Nemo ſuperſtes
Nemo equidem fuit e nuper tot millibus unus.
En portenta. Deum jam tu admirare, & adora.

t *Cumque extendiſſet Moyſes manum contra mare, reverſum eſt primo diluculo ad priorem locum: fugientibuſque Ægyptiis occurrerunt aquæ, & involvit eos Dominus in mediis fluctibus. Reverſæque ſunt aquæ, & operuerunt currus, & equites cuncti exercitus Pharaonis, qui ſequentes ingreſſi fuerant mare: nec unus quidem ſuperfuit ex eis. Liberavitque Dominus in die illa Iſrael de manu Ægyptiorum. Et viderunt Ægyptios mortuos ſuper litus maris, & manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos: timuitque populus Dominum, & crediderunt Domino, & Moyſi ſervo ejus.* Ex. 14. a v. 27. ad 31.

JACOBI JOSEPHI

LABBE

SELENOPOLITANI

DE DEO HOMINE

HEROICA

Collaudabo te Deum Salvatorem meum.
Eccli. 51. v. 1.

CARMINUM SINGULORUM
DE DEO HOMINE
ARGUMENTA.

Arg. Decimi ſeptimi.

Am tum cùm Deus orbem condidit, præludebat Chriſto venturo, per quem nimirum facta ſunt omnia. a v. 1. ad 14.

Oraculum præclariſſimum Gen. 3. v. 15. *de reparatione humani generis per Chriſtum, naſciturum de Virgine. Hujus in futuram Dei Matrem, cùm nihil de ſe tale cogitaret, veneratio.* a 15. ad 33.

Gabriel Archangelus ad Virginem a Deo miſſus. a 34. ad 62.

Deus in utero Virginis homo factus. a 63. ad 87.

Domus Nazareth ad Picenum miniſterio Angelorum translata ab. 87. ad fin.

Arg. Decimi octavi.

Toto orbe in pace compoſito, in obſequium naſcituri

JESU, non tam edicto Cæsaris, quàm Michææ vaticinio vocata Virgo, venit Bethleem: & quia hospitio nullo excipiebatur, in stabulo hospitatur. a v. 1. ad 26.

Ibi, altissimo mediæ noctis silentio, Virgo manens, in lucem edidit Servatorem. a 27. ad 38.

Genethliacum Puero. Oracula insigniora de pace per Christum. a 39. ad 68.

Congratulatio Matri. Prædictiones celebriores in Scripturis de futura Virgine Deigenitrice. a 69. ad 92

Bos. Asellus. Pastores. Descriptio floris, quem Mexicani vocant de la Passion. a 93. ad 107. *Vaticinium Sibyllæ Cumeæ de Christi Nativitate, pravè à Virgilio detortum aliò.* a 107. ad fin.

Arg. Decimi noni.

Sanguine voluit JESUS, JESU *nomen sibi comparare, & morti suæ quasi proludere.* a v. 1. ad 29.

Nomina magnifica in Scripturis J. C. attributa, quæ quidem omnia JESU *nomen complectitur. Quàm sit dulce hoc nomen.* a 30. ad 57. *Salutare ægris.* a 58. ad 63.

Dæmonibus formidabile. a 64. ad fin.

Arg. Vicesimi.

Novum spectaculum. Gentes illuminantur; Judæi obcæcantur: Et quem Regem diutissimè, atque avidissime exspectabant, detrectant: suamque præcipuam spem jugulant, & exstirpant. a v. 1. ad 27.

Reges tres ductu syderis Hierosolymam eunt. Perturbatio Herodis, & dissimulatio. Pergunt Reges Bethleem. Inventum Puerum adorant, dona offerunt. a 28. ad 83.

Gentes omnes sydere illo vocatæ sunt, & jam tum JESUM quodammodo adorarunt. ab 84. ad fin.

Arg. Vicesimi primi.

Et Puer, & Mater sponte sua submittunt se legi, a qua suapte immunes erant. a v. 1. ad 8. *Simeonis senis Puerum ulnis suis excipientis lachrymæ prægaudio, Vaticinatio, & mors placidissima.* a 9. ad 40.

Herodis immanitas in Pueros a biennio in Bethleem natos. Luctus Rachel. Diræ in Herodem. a 41. ad 88.

Fuga in Ægyptum. ab 89. ad 100.

Puer annorum duodecim amissus; recuperatus. a 101. ad fin.

Arg. Vicesimi secundi.

Subditus illis. *En annales Vitæ privatæ J. C. per annos triginta. Similitudines.* a v. 1. ad 27.

In stabulo natus, Affixus cruci inter latrones; tamen signis evidentissimis manifestat se Deum. Nunc autem omnimodè, & prorsus latet DEUS, & hoc unum præ se fert: Subditus illis. a 28. ad 46.

Arbiter orbis, & Rex Regum, & Lux Mundi est. Et tamen oculis hominum nihil est præter unum hoc: Subditus illis. a 47. ad 65.

Quid hac tam profunda sui demissione nos doceat. a 66. ad fin.

Arg. Vicesimi tertij.

JESUS baptismo Joannis abluitur. Jordanis gloriatio. a v. 1. ad 27.

Permittit tentari a dæmone, & cur. a 28. ad 39.

Vocat Apostolos, & e Piscatoribus facit orbis Magistros. a 40. ad 55.

Illuminat cæcos natos. a 56. ad 67.

Illuminat mentes doctrina. Philosophorum celebriorum ignorantia, & errores. a 68. ad 98.

Puer,

Puer, & Anus rudimentis doctrinæ christianæ imbuti, sapientiores longè sunt quàm cuncti Philosophi Græciæ. Præcipua capita doctrinæ JESUCHRISTI. a 99. ad 138.

JESUS transfiguratur. a 139. ad fin.

Arg. Vicesimi quarti.

Nemo unquam aut mansuetior, aut affabilior JESU fuit. Dominus vitæ & mortis; neminem quantumvis id meritum damnavit morti. a v. 1. ad 17.

Adultera. a 17. ad 36.

Samaritani inhospitales. a 37. ad 48.

Zacchæus, Samaritana, Magdalena. a 49. ad 109. *Etiam exspirans animam, latronum patibulo, postulat ut inimicis suis acerbissimis Pater ignoscat.* a 109. ad fin.

Arg. Vicesimi quinti.

Amabilitas, & incredibilis Boni Pastoris sollicitudo in quærenda ove perdita. a v. 1. ad 25. *Boni Pastoris cantilenæ.* a 26. ad 51.

Septem Sacramentorum institutio, sub allegoria Pastoris Boni. a 52. ad fin.

Arg. Vicesimi sexti,

JESUCHRISTI Hierosolyma intrantis triumphus . a v. 1. ad 45.

CHRISTI miracula, tanquam si a turba circumfluente, & ab ijs ipsis, quorum bono facta erant, pracinerentur. a 46. ad fin.

Arg. Vicesimi septimi.

Amoris ergo, JESUS manibus suismet lavat, & tergit pedes Discipulis. a v. 1. ad 20.

Exempla profani amoris celebratiora, si ad Christi erga nos amorem, in Eucharistiæ institutione conferantur, sordent omnia. Eucharistiæ institutio. a 21. ad 49.

Admonetur JESUS, quasi nesciret, quàm sint homines ingrati, & perfidi. a 50. ad 69.

Adhuc autem amat nos, perinde, imò & impendio magis quàm Mater amat filium mente captum, & reluctantem blanditiis, & furiosum, Sacram, Ordinis institutio. a 70. ad fin.

Arg.

Arg. Vicesimi octavi.

Iter in Gethsemani hortum. Admonetur Petrus futuræ imbecillitatis. Abnuit, gloriatur. JESUS patiendi desiderio, mœrorem etiam, quantum nemo unquam mortalium, sponte sua subire voluit. a v. 1. ad 35.

Caussæ mœroris. a 36. ad 55.

CHRISTI oratio ad Patrem. Caussæ aliæ secretiores angoris & mœstitiæ. Sudor sanguineus. a 56. ad fin.

Arg. Vicesimi noni.

Judæ perfidia. Diræ in ipsum. a v. 1. ad 22. *JESUS procedit obviam hostibus armatis, & verbo eos ad terram affligit resupinos.* a 23. ad 38.

Comprehenditur. Colapho cæditur. Ducitur ad Caipham, nefarium Pontificem. Oculos obnubitur. Irridetur. Petri imbecillitas. a 39. ad 78.

JESUS ducitur ad Pilatum Provinciæ Præsidem. Calumniantur accusatores iniquissimi de seditione. Transmittit JESUM Præses ad Herodem. Silet JESUS, illuditur, remittitur ad Præsidem. a 79. ad 121. *Nititur Præses JESUM liberare. Præoptant Judæi Barabbam. Diræ in ipsos.* a 122. ad 149.

Verbera, & ludibria barbara. Præses timore improbo victus, dat manus, & JESUM morti. a 150. ad 183.

Iter ad Calvarium. a 184. ad fin.

Arg. Trigesimi.

Ingemiscit orbis, & Auctori suo emorienti parentatur. a v. 1. ad 17.

Aspectus miserabilis Dei ad crucem affixi, & ultra mortem etiam lancea confossi. a 18. ad 41. *Dolores, & constantia Matris Virginis.* a 42. ad 54.

Sublatus de cruce, brachiis Matris excipitur. Affectus, lacrymæ. a 55. ad fin.

Arg. Trigesimi primi.

Magdalenæ sepulchro anxiè inhærenti, ne jam fleat: Christum redivivum esse, sepulchrum vacuum. a v. 1. ad 22.

Quantum superbiverat Mors de Immortalis morte. a 23. ad 43.

JESUS descendit ad inferos. SS. PP. animas carcere illo detentas asserit in libertatem. Mortem debellat. Triumphus. a 44. ad 77.

Ca-

Canitur Jo Victori. a 78. ad fin.

Arg. Trigesimi secundi.

Manifestat se JESUS redivivum suis quàm sæpissime. Thomæ facit licentiam contrectandi vulnera. Magdalenæ obviam fit specie olitoris. a v. 1. ad 22.

Post dies quadraginta ascendit in cælum. Vestigia quibus postremò institit saxo imprimit. Orbis lætitia, & plausus. a 23. ad 65.

Occurrunt Angeli obviam, & Regem agnoscunt, & adorant proni. Acclamatio Patrum, Davide præeunte. Adami, osculo pedum inhærentis, affectus. a 66. ad fin.

Arg. Trigesimi tertij.

Apostoli orationi intenti promissum Spiritum Sanctum postulant, & exspectant. Fragor de cælo auditus. a v. 1. ad 24.

Descendit Spiritus Sanctus. Apparent linguæ tanquam ignis; & super capita singulorum assident. Inflammantur Apostoli, & timere homines dediscunt. a 25. ad 46.

Recensio gentium, quæ ex toto orbe Hierosolyma tum confluxerant. a 47. ad 81.

Apo-

Apostoli organa Sancti Spiritus ab 82. ad 100. *Spir. S. fovente Religio per totum orbem propagata*. a 101. ad 119.

Poesis tergit luctum, respirat. a 119. ad fin.

DEUS

DEUS HOMO.

Fecit potentiam in brachio suo.
Lucæ 1. v. 51.

CARMEN XVII.

[a] Quando librabat terras, cælosque tetendit
Admiranda adeo mensura, ponderequeusus
Omnipotens; jam majus opus tum mente fovebat
[b] Arcana, fieri nemo quod posse putaret,
Non homo, non aliquis felicior incola cæli.
[c] Majus opus, cui majores impendere vires
Debebat, cui solicitus, tot sæcula retro
Jam proludebat, vel tum cùm condidit orbem.
Scilicet humano vestiri corpore, & alvo
Virginis includi quem totus non capit orbis,
Et fieri Puer, atque infans DEUS ipse parabat.

d Er-

a *Extendens cælos solus, stabiliens terram.* Isa. 44. v. 24.
b *Dispensatio sacramenti absconditi a sæculis in Deo.* Ad Eph. 3. v. 9.
c *Supereminens magnitudo virtutis ejus in nos.* Ad Eph. 1. v. 19.

d Ergone descendens cælo immutabile Numen,
Mutabit vultus, pueri & puer induet artus,
Ut nos, mortales, fragilesque? Stupescite cæli.
Jam quater implerat millenos orbibus orbes
Sol, postquam nostri primi, infaustique parentes
Humanam secum stirpem, & genus omne suorum
Nunquam lugenda satis involvere ruina.
e Femina caussa mali tanti, cantamine vafri
Serpentis, portentificoque illusa veneno,
f Quando inconcessa decerpsit ab arbore pomum
Fœdifragum, obtrusitque etiam importuna marito.
At Pater Omnipotens jamtum miseratus iniquam
Stragem (quandoquidem totum subverterat orbem
Femina) femineo ex utero, volventibus annis,
g Ultorem magnum promiserat, & fore Matrem,
Quæ serpentinos victrix contunderet astus,
Quæ pede contereret caput exitiale draconis.

Ipsa

d *Ergone credibile est, ut habitet Deus cum hominibus super terram?* 2. Paral. 6. v. 18.

e *Serpens Hevam seduxit astutia*. 2. ad Cor. 11. v. 3.

f *Et tulit de fructu illius & comedit: deditque viro suo, qui comedit*. Gen. 3. v. 6.

g *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & semen tuum, & semen illius: ipsa conterret caput tuum*. Ibid. v. 15.

Ipſa futura DEI Genitrix, contempta, humiliſque
Ipſa ſibi, hæc reputans tum fortè oracla; beatam
Dicebat, Matremquè DEI, quæcumque futura
Eſſet, adorabat trepidans, ſubmiſſaque vultu:
Inſciaque ipſa ſuos admirabatur honores.
  Ecce autem inſolita circùm latè omnia complens
Luce, immortalem ſpirans de vertice odorem,
Improviſus adeſt coram celer actus ab alto
b Angelus, e ſeptem primis, ſeptemque ſupremis,
Qui propiùs ſolio aſſiſtunt, ſolioque propinquant
Omnipotentis: & ille prior ſic farier orſus:
Salve ingens cæli decus, ingens gloria gentis
Humanæ, in quam cæleſtis, divinaque cælo
Deſcendens, pleno cumulata eſt Gratia cornu.
Te DEUS adlegit cunctis de Matribus unam
Inter quotquot erunt, quot ſunt, quotque antè fuerunt,
Cui ſobolem daret ipſe ſuam. Caſtiſſima ſancto

i Do-

h *Miſſus eſt Angelus Gabriel a Deo . . . ad Virginem deſponſatam viro cui nomen erat Joſeph de domo David, & nomen Virginis Maria. Et ingreſſus Angelus ad eam dixit: Ave gratia plena: Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus.* Luc. 1. a v. 26. ad 28.

i Dona geres utero, & paries, qui Filius idem
Excelsi Patris est, nomenque vocabis JESUM.
Ille Patris David sedem, imperiumque tenebit
Æternum, imperium magnum, imperium sine fine.
Audijt, & pavitans, penitusque exterrita Virgo:
k Qui fieri hæc? Virum ego nullum. Nec plura loquuta;
Conticuit. Roseo Alipotens hæc addidit ore:
l Exue, Diva, metus: sanctis te desuper auris
Spiritus afflabit, requiescet Spiritus in te
Sanctus, & omnipotente implebit viscera fœtu.
Sancta manens, intacta manens, gravidabere Verbo,
Ingenitique Patris soboles, erit & tua proles.
Ne dubita: nam vera audis: en sanguine juncta,

m Et

i *Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus JESUM. Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem David Patris ejus, & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis.* Ibid. a v. 31. ad 33.

k *Dixit autem Maria ad Angelum: quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco.* Ibid. v. 34.

l *Et respondens Angelus dixit ei: Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque, & quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius DEI.* Ibid. v. 35.

m Et cognata tibi Elisabeth jam mense laborat
Sexto, fertque utero puerum, nova pignora Matris;
Quamlibet infœcunda, etiamque effœta senili
Ætate. Usque adeo nil non facile Omnipotenti est.
His firmata animum Regina, humilisque etiamnum
n Ipsa sibi: Ecce ancilla, inquit, Domini: omnia fiant
Ut dixti. Dixit vixdum, simul annuit illa;
Totum sponte sua cælum inclinavit, ab altoque
Ad nos descendit DEUS, Æternique Parentis
Unica progenies, & inenarrabile Verbum.
Qui Patri æquævus, fuit ante exordia rerum,
Anteque quàm ridens orbi lux prima niteret,
Quem maria, & terræ, cælique volubilis orbes
Auctorem agnoscunt, cui, quòd sunt, omnia debent,
Quique infinita majestate omnia complet;
Vult similis nostri fieri, & conjungere summis
Infima, & in nobis habitare, & filius esse
Feminæ: & humanam, carnemque, animamq; cooptans
Ipse

m *Et ecce Elisabet cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis sextus est illi qui vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum*. Ibid. v. 36. & 37.

n *Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum*. Ibid. v. 38.
Inclinavit cælos, & descendit. Ps. 17. v. 10.

Ipse sibi, & pueri exiguos collectus in artus,
Virginea totum se inclusit, & abdidit alvo.
o O bene! Rorastis cæli jam, tuque tulisti
Virgineo tellus de germine Servatorem!
Exoptatus adest tot retro ætatibus ille
Humano Vindex Generi promissus, & Ultor.
p Sic nos dilexit DEUS, ut parilem sibi prolem
Unigenam dederit, quo nil dare majus habebat.
q Qui tribus appendit digitis, & sustinet orbem;
Quas habet immensas vires huc contulit omnes:
Brachij & extenti huc congesta potentia tota est.
Conscia tu tanti mysterij, & æmula cæli
r Parva domus, semper jam deinde vocabere *Sancta*
Jure tuo. Totus te orbis, te Vesper, & Ortus,
Austerque, & Boreas, & te colet ultima tellus.
Littore ab extremo maris, ignoto procul orbe
Ex alio venient, properabuntque undique gentes

Por-

o *Rorate cæli desuper, & nubes pluant justum: aperiatur terra, & germinet Salvatorem.* Isa. 45. v. 8.

p *Sic enim Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.* Jo. 3. v. 16.

q *Appendit tribus digitis molem terræ.* Isa. 40. v. 12.

r *Domum tuam Domine decet sanctitudo in longitudinem dierum.* Ps. 92. v. ult.

Ecce isti de longe venient, & ecce illi ab Aquilone & mari & isti de terra Australi. Isa. 49. v. 12.

Portantes manibus vota, & donaria plenis.
[f] In terram vultu proni tua limina tangent,
Et pretiosa tibi cumulabunt munera Reges.
Cuncta cadent, & falce sua Capitolia, & urbes
Affliget: Mundi miracula proruet ætas
Omnia, relliquiasque etiam, cineresque vorabit
Ingluvie; at te suspiciet, venerabitur unam
Te; nec mordaci violare, aut tangere dente
Audebit delens, consumensque omnia tempus.
Quin avulsa tuis, abreptaque fundamentis,
Aligerumque choris subtus tendentibus alas,
Pennatis innixa humeris, & nubila tranans,
Et mare velivolum, nimbosaque culmina, montes
Subtus despiciens, iterumque, iterumque per auras
Perque iter insuetum, liquidumque per aera vecta,
Ad maris Adriaci occiduum, atque hoc nomine felix
Littus, frondosas Piceni ad littoris oras
Consistens; oculos cæcis, auresque reduces
Surdis, & vita defuncta cadavera vitæ
Restitues, ac portentis impleveris orbem.
Facta renarrabunt quæ suspendentur ad aras,
Nequa dies memori portenta tot eximat ævo,
Artis Apelleæ memores, pictæque tabellæ.

[f] *Et erunt Reges nutritij tui, & Reginæ nutrices tuæ: vultu in terram demisso adorabunt te.* Isa. 49. v. 23.

PRINCEPS PACIS

Orietur in diebus ejus justitia, & abundantia pacis.

Psal. 71. v. 7.

CARMEN XVIII.

T jam Luna suas novies pudibunda latebras
Intrarat, noviesque iterum se fulgida cælo
Extulerat, fratris totis tota obvia flammis;
Cùm paritura venit quò oracula sancta vocabant
t In Bethlem Virgo. Ignorans hæc omnia Cæsar
Implebat, tuleratque edictum Augustus, ut orbis
Accenseretur. Compostus pace quierat
Totus in obsequium Pueri. Sopiverat arma,
Ne sua, ne circùm streperent cunabula, jamque

u Pa-

t *Et tu Bethleem Ephrata parvulus es in millibus Juda: ex te mihi egredietur qui sit dominator in Israel, & egressus ejus ab initio, a diebus æternitatis.* Mich. 5. v. 2.

u Pacis venturus Rex tranquillaverat orbem.
x Venerat & describi unà cum conjuge sanctâ
In Bethlem Joseph: siquidem de sanguine David,
Deque antiquorum Regum stirpe ortus uterque.
Pauperie tamen obscuri, hospitioque recepti
y Nullo sunt. Quin rejecti, passimque repulsi,
Ut mos pauperibus fieri: aspernarier omnes.
Spelunca ima fuit sylvestribus horrida dumis,
Atque intus topho, & viridi multo obsita musco.
Illuc Pastores, cælo densissimus imber
Cùm ruit, accelerare gradum, abscondiq; solebant:
Tutarique gregem sera jam nocte bubulci,
Cùm tandem fessi repetebant tecta, casasque.
Atque erat hospitium hoc cælo, hæc cunabula Regi
Regum venturo. Quàm sunt contraria nostris,
Quàmque arcana Dei, quantumque impervia nobis

u *Et erit iste pax*. Ibid. v. 5. *Non sumet gens adversus gentem gladium, & non discent ultra belligerare*. Mich. 4. v. 3.

x *Ascendit autem & Joseph a Galilæa de civitate Nazareth in Judæam in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem: eo quod esset de domo, & familia David, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore prægnante*. Luc. 2. v. 4. & 5.

y *In propria venit, & sui eum non receperunt*. Jo. 1. v. 11. *Non erat eis locus in diversorio*. Luc. 2. v. 7.

Consilia! Umbriferas nox alta tetenderat alas,
z Jamque ferè cæli medium transcenderat axem,
Alta, manu indicens, faciensque silentia terris;
Cùm carne indutus manifestè apparuit Infans
Factus, qui Verbum Patris est, cùm Regia Virgo,
a Virgo manens, nullo nixu, nullo ægra dolore,
Edidit Infantem divinum, Hominemque, Deumque.
Quàm solet intemerata manens, illæsaque ubique,
Quin & pura magis fœtu, partuque futura,
De cælo allapsam transfundere limpida lucem
Crystallus. Vos nascenti, vos plaudite sancto
Aligeri Puero; Puerique applaudite Matri,
Ac Puero, & Matri mecum vos dicite carmen.
Salve vera DEI soboles, & Virginis idem
Proles. Præcipuè nunc admirabile nomen,
Consiliumque tuum, tuaque alta potentia nunc est,
b Cùm vili in stabulo, tanquam puer ultimus orbis,

Na-

z *Cùm enim quietum silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet, Omnipotens sermo tuus a regalibus sedibus ... prosilivit.* Sap. 18. v. 14.

a *Porta hæc clausa erit: non aperietur, & vir non transibit per eam: quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam, eritque clausa.* Ezech. 44. v. 2.

b *Parvulus enim natus est nobis, filius datus est nobis, & vocabitur nomen ejus Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis.* Isa. 9. v. 6.

Nasceris ignotus: cùm dat cunabula fœnum:
Cùm vix sunt panni, & puerilia lintea Matri;
Nec satis ut non te crudelia frigora lædant:
Cùm tacitæ e teneris lacrymæ labuntur ocellis:
Cùm lac dulce trahens labris, & ab ubere pendens,
Languidulus dormis, vagisque tenellulus Infans.
Ut vult, nec possunt tam parvula brachia Matrem
Amplecti! Ut *Mater* conatus dicere; vixdum
Dimidiatam iterat vocem, balbutit & ore!
Ut gremio insurgit ridens, pedibusque tenellis
Insistens; Matri mille oscula dulcia figit!
Hæret in obtutu Matris Puer; illa modestos
Attollens oculos, oculis respondet amori.
Salve Auctor, salve Rex pacis: te veniente
Clauduntur belli portæ: dudum exsul ab orbe
Alma redit tandem quàm formosissima vultu
[c] Pax: in vomerem, & in falcem conflabitur ensis
Barbarus: in stabulo cum Pardo accumbet eodem
[d] Hœdus, cumque Lupis impunè morabitur Agnus:
Et simul unà ibunt, simul herbida pascua carpent

c *Et conflabunt gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces*. Isa. 2. v. 4.

d *Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hœdo accubabit: vitulus, & leo, & ovis simul morabuntur .... Et leo sicut bos comedet paleas*. Isa. 11. v. 6. & 7.

Innocui inter oves, interque armenta Leones.
e Horrida pestiferis habitata draconibus antra;
Et Junci, & Calami, & Nardi beneolentis aristis
Frondescent: vulgo Assyrium prorumpet Amomum.
f De ruidis oleum saxis, & limpida mella
Distillata fluent, & lactea flumina current.
Salve sancta Parens, sola & tu Virgo, Parensque.
Ancillam te humilem, non plus, tu te ipsa vocabas;
Utere jam tandem, dulci utere nomine Matris.
Exhausit sese Omnipotens, Altissimus in te:
Quique potest nutu pulchros mage cudere Soles
Millenos alios, melioraque sydera, & orbes;
Nec poterit deinceps, nec jam conabitur unquam
Majorem te, nec meliorem sistere Matrem.
Salve iterum Mater divina, puerpera Virgo.
g Tu Rubus ille ardens illæsus: tu quoque es illud
h Vellus rore madens, circùm sitientibus agris;
Rursus & intactum medio agro vellus ab imbre.

i Tu

e *In cubilibus, in quibus prius dracones habitabant, orietur viror Calami, & Junci*. Isa. 35. v. 7.

f *Et erit in die illa: Stillabunt montes dulcedinem, & colles fluent lacte*. Joel. 3. v. 18.

g Exod. 3. v. 3.

h Judic. 6. v. 37.

i Tu Domini excelsus Mons es, qui vertice cælum
Contingens, prætergrederis toto ordine magnos
Te superextollens, superansque cacumine montes.
k Tu Spes, tuque illa Eliæ nubecula parva,
Quæ totum subito cælum circumtulit alvo.
l Tu de Jessæa radice es mystica virga,
De qua prorupit tandem flos candidus ille,
m Quem suspirantes, votis, lacrymisque vocabant
Æterni colles, veteres, sanctique Parentes.
n Tu Thalamus, de quo Dominus processit, & instar
Sponsi, mortalem non dedignatus amictum;
Humanam æterno sobolem sibi fœdere junxit.
o Agnovit Bos, & rudis ipse agnovit Asellus
Numen, & officiosi procubuere, & anhelo
Ore, anima, algentem Puerum recreantque foventq;
Pastores huc o celeres, plenisque canistris

I 4 (Quan-

i *Erit in novissimis diebus præparatus mons Domini in vertice montium.* Isa. 2. v. 2.

k 3. Reg. 18. v. 44.

l *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet.* Isa. 11. v. 1.

m *Desiderium collium æternorum.* Gen. 49. v. 26.

n *Tanquam sponsus Dominus procedens de thalamo suo.*

o *Cognovit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui.* Isa. 1. v. 3.

(Quandoquidem ridet, fert & nunc omnia tellus)
Ferte citi flores, & circumfundite florem
Mexiceum, florum regem, florum decus ingens:
Nam gestat secum nostræ argumenta salutis
Tergeminos alto capitatos vertice clavos,
Cuspide obarmatos imo, & ferrugine tinctos
Tristi: surgentem in medio arrectamque columnam
Marmoreā: & quasi vibratum, intortumq; flagellum:
Et spissè circumtextam, implexamque coronam:
Quinaque sanguineis magnis exstantia guttis
Vulnera. Flos equidem Puero gratissimus hic est.
Interea cantā tua tu, Cumæa Sibylla,
Carmina, quæ rerum ignarus malè carmina torsit
Nescio quis; sed erat, memini, bonus ille Poeta:
„ *Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo.*
„ *Jam nova progenies cælo descendit ab alto.*
„ *Te duce siqua manent sceleris vestigia nostri*
„ *Irrita, perpetua solvent formidine terras.*
„ *Occidet & serpens, & fallax herba veneni*
Occidet. Hæc rerum tantarum ignarus, & audax
Sacrilego rapuit furto, cantuque Poeta.
Tu Virgo, tu diva Parens, fera colla tumentem
Porro calcasti, contrivistique draconem.
Nec verò potuit draco teter, & improbus ille
Te morsu fœdare, tibive aspergere virus

Im.

Immane, & saniem horrendam, latebrosa venena,
Queis necdum natos mortales implicat omnes.
Dicite io! ingeminate & io! Malè saucius anguis
Ad caput illisum pavitantes vix plicat orbes.
Ad mala, quæ nobis primæ hærent semina culpæ
Tu Mater Virgo, tuus & dulcissimus Infans
Divina, & præsens estis medicina saluti.
Nobiscum Deus est, cæloque æterna Parentis
Bis genita, & nova progenies descendit ab alto.
Servati, & memores hoc nos ab cardine rerum
Venturos deinceps, nostrosque putabimus annos,
Et novus hinc oritur, sæclorum & vertitur ordo.
p Aurea nunc ibit; subsidet decolor ætas.
Ignotoque etiam surget gens aurea mundo.

p *Benedicentur in ipso omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum*. Ps. 71. v. 17. *Et dicam non populo meo, Populus meus es tu: & ipse dicet, Deus meus es tu*. Ose. 2. v. ult.

SUPER OMNE NOMEN.

Donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine JESU omne genuflectatur, cælestium, terrestrium, & infernorum.

Ad Philip. 2. v. 9. & 10.

CARMEN XIX.

Rgone tam tenero, primos & luminis (haustus
Orso vix Puero quærendum sanguine (nomen?
Ne puer o! ne tu antecape, & ne præripe tempus.
Cùm ter plus denis jam tres exegeris annos,
Explebis tua vota, tuoque cruore madebis:
Atque etiam extincto tibi jam, postremus ab imo,
Diffluet, immiti ferro actus, pectore sanguis.
Hæc Puer hæc equidem jamnum suspirat, & ardet;
Sed mora longa nimis visa est, & ponere gestit
Dura rudimenta, optatæ præludia mortis.
Et qui nec prisco ritu, nec lege tenetur;
Sponte tamen subdit sese, legique severæ

Ob-

Obsequitur. Nonne exemplo instaurare videtur
Ipse suo legem hanc nobis? Delere parabat.
q Delevit: sanctis & nos, pro sanguine tingi
r Jussit aquis, & virtutem, vimque addidit undis
Tergere manantem clam prima ab origine labem.
Quæ tulit ille tener dura Infans vulnera, cultros
Abstulit, amovit. Sed enim sibi parcere non vult;
Sanguine quæsitum sibi vult & nomen JESU.
Nomen de cælo missum, quod nuntius Ales
s Ante etiam attulerat, divinus quam foret Infans
Virginea inclusus divinæ Matris in alvo.
Qui prisci Heroes cognomina tanta tulere,
Mystica (magnus honos!) fuerant proludia Dij
Quondam venturi Infantis, qui munera solus
Tam magni, ac prorsus divini nominis implet:
t Nam solus Puer hic salvos nos fecit JESUS;
Nec fuit in Puero hoc vacuum, aut umbratile nomen.
Tu, Puer, Æterna Æterni es Sapientia Patris

u Splen.

q *Qua libertate XPTUS nos liberavit*. Ad Gal. 4. ult.

r *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris*. Ezech. 36. v. 25.

s *Quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur*. Luc. 2. v. 21.

t *Ipse enim salvum faciet populum suum*. Matth. 1. v. 21. *Et non est in alio aliquo salus*. Act. 4. v. 12.

(Quandoquidem ridet, fert & nunc omnia tellus).
Ferte citi flores, & circumfundite florem
Mexiceum, florum regem, florum decus ingens:
Nam geſtat ſecum noſtræ argumenta ſalutis
Tergeminos alto capitatos vertice clavos,
Cuſpide obarmatos imo, & ferrugine tinctos
Triſti: ſurgentem in medio arrectamque columnam
Marmoreã: & quaſi vibratum, intortumq; flagellum:
Et ſpiſſè circumtextam, implexamque coronam:
Quinaque ſanguineis magnis exſtantia guttis
Vulnera. Flos equidem Puero gratiſſimus hic eſt.
Interea cantâ tua tu, Cumæa Sibylla,
Carmina, quæ rerum ignarus malè carmina torſit
Neſcio quis; ſed erat, memini, bonus ille Poeta:
„ *Magnus ab integro ſæclorum naſcitur ordo.*
„ *Jam nova progenies cælo deſcendit ab alto.*
„ *Te duce ſiqua manent ſceleris veſtigia noſtri*
„ *Irrita, perpetua ſolvent formidine terras.*
„ *Occidet & ſerpens, & fallax herba veneni*
Occidet. Hæc rerum tantarum ignarus, & audax
Sacrilego rapuit furto, cantuque Poeta.
Tu Virgo, tu diva Parens, fera colla tumentem
Porro calcaſti, contriviſtique draconem.
Nec verò potuit draco teter, & improbus ille
Te morſu fœdare, tibive aſpergere virus

Im-

Immane, & ſaniem horrendam, latebroſa venena,
Queis necdum natos mortales implicat omnes.
Dicite io! ingeminate & io! Malè ſaucius anguis
Ad caput illiſum pavitantes vix plicat orbes.
Ad mala, quæ nobis primæ hærent ſemina culpæ
Tu Mater Virgo, tuus & dulciſſimus Infans
Divina, & præſens eſtis medicina ſaluti.
Nobiſcum Deus eſt, cæloque æterna Parentis
Bis genita, & nova progenies deſcendit ab alto.
Servati, & memores hoc nos ab cardine rerum
Venturos deinceps, noſtroſque putabimus annos,
Et novus hinc oritur, ſæclorum & vertitur ordo.
p Aurea nunc ibit; ſubſidet decolor ætas.
Ignotoque etiam ſurget gens aurea mundo.

p *Benedicentur in ipſo omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum.* Pſ. 71. v. 17. *Et dicam non populo meo, Populus meus es tu: & ipſe dicet, Deus meus es tu.* Oſe. 2. v. ult.

SUPER OMNE NOMEN.

Donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine JESU omne genuflectatur, cælestium, terrestrium, & infernorum.

Ad Philip. 2. v. 9. & 10.

CARMEN XIX.

Rgone tam tenero, primos & luminis (haustus
Orso vix Puero quærendum sanguine (nomen?
Ne puer o! ne tu antecape, & ne præripe tempus.
Cùm ter plus denis jam tres exegeris annos,
Explebis tua vota, tuoque cruore madebis:
Atque etiam extincto tibi jam, postremus ab imo,
Diffluet, immiti ferro actus, pectore sanguis.
Hæc Puer hæc equidem jamnum suspirat, & ardet;
Sed mora longa nimis visa est, & ponere gestit
Dura rudimenta, optatæ præludia mortis.
Et qui nec prisco ritu, nec lege tenetur;
Sponte tamen subdit sese, legique severæ

Ob-

Obſequitur. Nonne exemplo inſtaurare videtur
Ipſe ſuo legem hanc nobis? Delere parabat.
q Delevit: ſanctis & nos, pro ſanguine tingi
r Juſſit aquis, & virtutem, vimque addidit undis
Tergere manantem clam prima ab origine labem.
Quæ tulit ille tener dura Infans vulnera, cultros
Abſtulit, amovit. Sed enim ſibi parcere nonvult;
Sanguine quæſitum ſibi vult & nomen JESU.
Nomen de cælo miſſum, quod nuntius Ales
ſ Ante etiam attulerat, divinus quam foret Infans
Virginea incluſus divinæ Matris in alvo.
Qui priſci Heroes cognomina tanta tulere,
Myſtica (magnus honos!) fuerant proludia Dij
Quondam venturi Infantis, qui munera ſolus
Tam magni, ac prorſus divini nominis implet:
t Nam ſolus Puer hic ſalvos nos fecit JESUS;
Nec fuit in Puero hoc vacuum, aut umbratile nomen.
Tu, Puer, Æterna Æterni es Sapientia Patris

u Splen.

q *Qua libertate XPTUS nos liberavit*. Ad Gal. 4. ult.

r *Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris*. Ezech. 36. v. 25.

ſ *Quod vocatum eſt ab Angelo, priuſquam in utero conciperetur*. Luc. 2. v. 21.

t *Ipſe enim ſalvum faciet populum ſuum*. Matth. 1. v. 21. *Et non eſt in alio aliquo ſalus*. Act. 4. v. 12.

u Splendorque, ac Virtus, prorsusque simillima imago.
x Tu Primogenitus rerum: te propter eundem
Eruta de nihilo sunt quæ sunt cumque creata.
y Nativo imperio tu es Rex, & Legifer orbis:
z Tu Via, tu Veri exemplar, tu Vita perennis:
a Tuque tenebrosi Lux es purissima mundi.
b Tu Pastor bonus es; tu idem mitissimus Agnus,
Hostiaque, aversum nostra ob commissa Parentem
Concilians, & mansuram per sæcula pacem.
c Sanctus Sanctorū quoque tu, æternusque Sacerdos,
d Tu quoque es Emmanuel, & Adonai: nomina magna,
Quæ semel accumulat, simul aggerat omnia nomen
Divinum, JESUS. Nil nomine dulcius hoc est.
Dulce magis quàm stipat apis quæ florea mella:

Quàm

u *Splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ.* Ad Hebr. 1. v. 3.

x *Primogenitus omnis creaturæ. Quoniam in ipso condita sunt universa in cælis, & in terra, visibilia, & invisibilia ... omnia per ipsum, & in ipso creata sunt.* Ad Coloss. 1. v. 15. & 16.

y *Dominus legifer noster Dominus Rex noster.* Isa. 33. v. 22.

z Joan. 14. v. 6.

a Joan. 8. v. 12.

b Joan. 10. v. 11. & Joan. 1. v. 29.

c Dan. 9. v. 24. & Ps. 109 v. 4.

d Isa. 7. v. 14. & Exod. 6. v. 3.

Quàm matutinus ros eſt ſitientibus herbis:
Quàm ſopor aſſiduo feſſis, duroque labore:
Quàm lux ſeſe oculis captum flenti indita rurſus:
Quàm littus, medijs qui jactabatur in undis
Naufragus, & jamjam languebant brachia, vires.
Quàmque eſt improviſa ſalus, cùm funera gnato,
Unigenæque ſuo Mater jam mœſta parabat.
Qui cæli convexa tenent, qui ſydera calcant,
Qui terras, quàcumque ſuos Sol igneus orbes,
Exoriens, moriensque iterat, qui Sole carentes,
Informeſque domos habitant, immitia regna
De genu adorabunt ſubmiſſi hoc, quod ſuper omne
e Scilicet eſt nomen, divinum nomen JESU.
f Deſuper effuſum eſt oleum, ac mortalibus ægris
Unà illud lucem fert almam, fertque medellam.
g Ad templi portam *Specioſam* nomine dictam
Æger homo, utroque & pede inutilis, inque ligatus
Ma-

e *Super omnem principatum, & poteſtatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur non ſolùm in hoc ſæculo; ſed etiam in futuro.* Ad Eph. 1. v. 21.

f *Oleum effuſum nomen tuum.* Cant. 1. v. 2.

g *Quidam vir, qui erat claudus ex utero matris ſuæ bajulabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi quæ dicitur Specioſa.* Act. 3. v. 2.

(Quandoquidem ridet, fert & nunc omnia tellus).
Ferte citi flores, & circumfundite florem
Mexiceum, florum regem, florum decus ingens:
Nam gestat secum nostræ argumenta salutis
Tergeminos alto capitatos vertice clavos,
Cuspide obarmatos imo, & ferrugine tinctos
Tristi: surgentem in medio arrectamque columnam
Marmoreã: & quasi vibratum, intortumq; flagellum:
Et spissè circumtextam, implexamque coronam:
Quinaque sanguineis magnis exstantia guttis
Vulnera. Flos equidem Puero gratissimus hic est.
  Interea cantâ tua tu, Cumæa Sibylla,
Carmina, quæ rerum ignarus malè carmina torsit
Nescio quis; sed erat, memini, bonus ille Poeta:
„ *Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo.*
„ *Jam nova progenies cælo descendit ab alto.*
„ *Te duce siqua manent sceleris vestigia nostri*
„ *Irrita, perpetua solvent formidine terras.*
„ *Occidet & serpens, & fallax herba veneni*
Occidet. Hæc rerum tantarum ignarus, & audax
Sacrilego rapuit furto, cantuque Poeta.
Tu Virgo, tu diva Parens, fera colla tumentem
Porro calcasti, contrivistique draconem.
Nec verò potuit draco teter, & improbus ille
Te morsu fœdare, tibive aspergere virus

Im-

Immane, & saniem horrendam, latebrosa venena,
Queis necdum natos mortales implicat omnes.
Dicite io! ingeminate & io! Malè saucius anguis
Ad caput illisum pavitantes vix plicat orbes.
Ad mala, quæ nobis primæ hærent semina culpæ
Tu Mater Virgo, tuus & dulcissimus Infans
Divina, & præsens estis medicina saluti.
Nobiscum Deus est, cæloque æterna Parentis
Bis genita, & nova progenies descendit ab alto.
Servati, & memores hoc nos ab cardine rerum
Venturos deinceps, nostrosque putabimus annos,
Et novus hinc oritur, sæclorum & vertitur ordo.
p Aurea nunc ibit; subsidet decolor ætas.
Ignotoque etiam surget gens aurea mundo.

p *Benedicentur in ipso omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum.* Ps. 71. v. 17. *Et dicam non populo meo, Populus meus es tu: & ipse dicet, Deus meus es tu.* Ose. 2. v. ult.

SUPER OMNE NOMEN.

Donavit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen, ut in nomine JESU omne genuflectatur, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum.

Ad Philip. 2. v. 9. & 10.

CARMEN XIX.

Rgone tam tenero, primos & luminis (hauſtus
Orſo vix Puero quærendum ſanguine (nomen?
Ne puer o! ne tu antecape, & ne præripe tempus.
Cùm ter plus denis jam tres exegeris annos,
Explebis tua vota, tuoque cruore madebis:
Atque etiam extincto tibi jam, poſtremus ab imo,
Diffluet, immiti ferro actus, pectore ſanguis.
Hæc Puer hæc equidem jamnum ſuſpirat, & ardet;
Sed mora longa nimis viſa eſt, & ponere geſtit
Dura rudimenta, optatæ præludia mortis.
Et qui nec priſco ritu, nec lege tenetur;
Sponte tamen ſubdit ſeſe, legique ſeveræ

Ob-

Obsequitur. Nonne exemplo instaurare videtur
Ipse suo legem hanc nobis? Delere parabat.
q Delevit: sanctis & nos, pro sanguine tingi
r Jussit aquis, & virtutem, vimque addidit undis
Tergere manantem clam prima ab origine labem.
Quæ tulit ille tener dura Infans vulnera, cultros
Abstulit, amovit. Sed enim sibi parcere nonvult;
Sanguine quæsitum sibi vult & nomen JESU.
Nomen de cælo missum, quod nuntius Ales
ſ Ante etiam attulerat, divinus quam foret Infans
Virginea inclusus divinæ Matris in alvo.
Qui prisci Heroes cognomina tanta tulere,
Mystica (magnus honos!) fuerant proludia Dij
Quondam venturi Infantis, qui munera solus
Tam magni, ac prorsus divini nominis implet:
t Nam solus Puer hic salvos nos fecit JESUS;
Nec fuit in Puero hoc vacuum, aut umbratile nomen.
Tu, Puer, Æterna Æterni es Sapientia Patris

u Splen.

q *Qua libertate XPTUS nos liberavit*. Ad Gal. 4. ult.

r *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris*. Ezech. 36. v. 25.

ſ *Quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur*. Luc. 2. v. 21.

t *Ipse enim salvum faciet populum suum*. Matth. 1. v. 21. *Et non est in alio aliquo salus*. Act. 4. v. 12.

Quàm matutinus ros est sitientibus herbis:
Quàm sopor assiduo fessis, duroque labore:
Quàm lux sese oculis captum flenti indita rursus:
Quàm littus, medijs qui jactabatur in undis
Naufragus, & jamjam languebant brachia, vires.
Quàmque est improvisa salus, cùm funera gnato,
Unigenæque suo Mater jam mœsta parabat.
Qui cæli convexa tenent, qui sydera calcant,
Qui terras, quàcumque suos Sol igneus orbes,
Exoriens, moriensque iterat, qui Sole carentes,
Informesque domos habitant, immitia regna
De genu adorabunt submissi hoc, quod super omne
e Scilicet est nomen, divinum nomen JESU.
f Desuper effusum est oleum, ac mortalibus ægris
Unà illud lucem fert almam, fertque medellam.
g Ad templi portam *Speciosam* nomine dictam
Æger homo, utroque & pede inutilis, inque ligatus
Ma-

e *Super omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur non solùm in hoc sæculo; sed etiam in futuro.* Ad Eph. 1. v. 21.

f *Oleum effusum nomen tuum.* Cant. 1. v. 2.

g *Quidam vir, qui erat claudus ex utero matris suæ bajulabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi quæ dicitur Speciosa.* Act. 3. v. 2.

Materno ex utero, tristem, afflictamque trahebat
Vitam. Conspexit Petrum, intrantemque sodalem:
h Ac de more stipem miseram, victumque rogabat.
Aurū,atq; argentū mihi nullū est: quæ dare possum
i Hæc tibi do, dixit Petrus, atque in nomine JESU
Surgere confestim, pedibusque incedere jussit.
k Et nihil addubitans urget, dextraque prehensum
Arrigit. Extemplo ille miser fundamina sensit
Firma pedum, solidasque bases: jam se regit ipse
Arduus: huc, illuc sese versatque, movetque,
Insultatque solo, ut vult, lætitiaque triumphans
Exsilit, & cursu potis est prævertere ventos.
Nomen ad hoc illa insana, atque infanda deorum
Colluvies, dominata olim imperiosa per orbem

l Cor-

h *Is cùm vidisset Petrum, & Joannem incipientes introire in templum, rogabat ut eleemosynam acciperet.* Ibid. v. 3.

i *Petrus autem dixit: Argentum, & aurum non est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do: In nomine JESU-XPTI Nazaræni surge, & ambula.*

k *Et apprehensa manu ejus dextera allevavit eum, Et protinus consolidatæ sunt bases ejus, & plantæ. Et exsiliens stetit, & ambulabat.* Ibid. a v. 6. ad 8.

l Corruet, atque avulſa ſuis de ſedibus, aris
Subverſis, totoque viciſſim extorris ab orbe
Nuſquam comparet. Traduntur inertia flammis
Idola, in cinereſque abeunt ludibria ventis.
Fatidici celebrata adeo ſpiracula Ditis
Delphica muta ſilent; neque jam ructare vapores
Audent inſanos: Libycis neque ſyrtibus Hammon
Corniger, aut quercus, Dodonææve columbæ,
Aut uſquam ſtygiæ peſtes, Maneſque profundi
Hiſcere deinde audent, æterna ſilentia ſervant.
Hæc monſtra, has furias vinxit, contrivit JESUS.
Terribile hoc illis vel ſolo nomine nomen;
m Nobis deliciæ, mel, nectar, vita, ſaluſque.

l *Et erit in die illa dicit dominus exercituum: Diſperdam nomina idolorum de terra, & non memorabuntur ultra, & pſeudoprophetas, & ſpiritum immundum, auferam de terra.* Zach. 13. v. 2.

m *Omnis qui invocaverit nomen Domini ſalvus erit.* Joel. 2. v. 32. & ad Rom. 10. v. 13. *Et ſanitas in pennis ejus.* Malach. 4. v. 2.

REX GENTIUM.

Reges Arabum, & Saba dona adducent, & adorabunt eum omnes Reges terræ: omnes gentes ſervient ei.

Pſ. 71. v. 10. & 11.

CARMEN XX.

UÆ lux! Quæ tenebræ! Priſco ver-
(ſo ordine rerum
n Mortis, & umbrarum in regione ino-
(pina refulſit
Lux; ubi regnabat lux inſidioſa repente
o Nox Erebo ex imo quas funderet extudit umbras.
Stella peregrina officioſa renidet Eois 5
Regibus, ac dulci, & vocali lumine, natum
Quem gentes dudum exſpectabant nuntiat orbi.
p Hebræi contrà, quibus hæc & ſtella micabat

Pri-

n *Habitantibus in regione umbræ mortis lux orta eſt eis*. Iſa. 9. v. 2.

o *Lux obtenebrata eſt*. Iſa. 5. v. ult.

p *Orietur ſtella ex Jacob*. Num. 24. 17. *Vide Bened. XIV. in feſto Epiphan.*

Pridem, promissus quibus & de Virgine Matre
q Filius; hunc nollent venisse, diemque perosi
Avertunt oculos retro, sesque volentes
r Obcæcant miseri, propriâ & sua dona recusant.
Sceptrum de Juda exierat, prorsusque perempta
Spe reditus, manus ignota, atque aliena regebat
Sceptrũq;,imperiũq;.Atqui omnino hoc fore tẽpus,
ſ Quo Rex promissus, quo Rex venturus adesset,
Carmine, & oraclo insigni morientis Jacob
Præmoniti, parvi pueri, & vix farier orsi,
Perque vias passim, per compitaque ore canebant.
Et tamen hunc adeo optandum,optatumq; repente
Destituunt, coramque adstantem agnoscere Regem
Nolunt, spesque suas jugulant, ultroque recidunt.
Scilicet hæc soboles illa est, quæ perfida posthæc
Sacrilegam intendet vocem, & clamore nefando,
Nolumus hunc, dicent illi, *regnare super nos*.

Heu

q *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium*. Isa. 7. v. 14.

r *Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus graviter audierunt, & oculos suos compresserunt, ne forte videant*. Act. 28. v. 27. *Excæcavit oculos eorum, & induravit cor eorum, ut non videant oculis, & non intelligant corde*. Joan. 12. v. 40. & Isa. 6. v. 10.

ſ *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est*. Gen. 49. v. 10.

Heu pietas! heu prisca fides, priscique Parentes!
t Quàm vos degeneres nacti, infidosque nepotes!
Syderis interea ductu, & radiantis Olympi
Tergemini Solymam Reges venere. Necesse
Hoc erat, Hebræis nequa excusatio, nequis
Perfidiæ infandæ color, obtentusve maneret.
u Percunctabantur: quænam cunabula nuper
Natum excepissent Regem? Titubatio nulla.
In Bethlem nasci omnino debere, fatentur,
Testanturque uno ore omnes: meminereque Vatis,
Qui tam magnificos Bethlem assignabat honores.
Audijt, & varia confusus imagine rerum
Herodes (quo non Libycis immanius antris
Prorupit monstrum) furit; & quæ, fraudibus, astu,
Et laniena etiam infanda, male parta tenebat
Sceptra, sibi e manibus labi, ad Puerumque reverti
Angitur, & cura infelix tabescit inani.
Ah miser! haud equidem venit, ut mortalia demat
Re-

t *Generatio enim perversa est, infideles filij.* Deut.32.v.20.
u *Ecce Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam dicentes: Ubi est qui natus est Rex Judæorum?.... Audiens autem Herodes Rex, turbatus est, & omnis Jerosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum, & scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei: in Bethleem Judæ: sic enim scriptum est per Prophetam.* Matth. 2. a v. 1. ad 5.

Regna; sed ut nobis Puer hic cælestia donet.
Non aufert; dat regna Puer. Jam pelle timorem
x Rex est Pacificus: quam Regum tollere nemo,
Quam Regum dare nemo potest fert munera pacis.
Ista illi sordent; possunt quæ crimine haberi,
Quæ tumet multo invasisti crimine regna.
Sed quid ago? Nullo possunt medicamine tolli
Quæ super adventu Regum, Regisque supremi
Arcanæ Herodem curæque, iræque coquebant.
Dissimulat tamen; ac frontem, vultumque serenat.
Ac veluti ambiguos serpens dans corpore tortus,
Obliquat sese contrà quàm fronte minatur;
Aut veluti humanam fingit vocem Crocodilus,
y Fingit, adorare Infantem, Numenque precari
Se quoque velle: instat multis, comperta doceri
De Puero: quæ vidissent sibi cuncta referri
z Mandabat. Bethlem Reges contendere pergunt.

x *Rex Salem, quod est Rex pacis.* Ad Hebr. 7. v. 2. *Pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat ego do vobis.* Joa. 14. v. 27.

y *Et mittens illos in Bethleem dixit: Ite, & interrogate diligenter de Puero, & cùm inveneritis, renuntiate mihi, ut & ego veniens adorem eum.* Matth. 2. v. 8.

z *Qui cùm audissent Regem abierunt. Et ecce stella quam viderant in oriente antecedebat eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat Puer.* Ibid. v. 9.

Stella quidèm Solymis bene dedignata rebelles
Hebræos, vultum indignata averterat; at nunc
Effert ſeſe iterum cælo, lucemque, ducemque
Exhibet, anteparatque viam, & præcedit euntes.
Ad ſtabulum donec veniens, quaſi diceret: hic eſt,
In ſtabulo hoc humili, hic eſt diviniſſimus Infans;
Grandius expandens jubar, inſtauranſque nitorem,
Conſtitit, atque ſuo jam munere functa quievit.
Tum verò unanimi plauſu, & fremitu æthera cõplens
Conſurgit clamor: ſtandi dant cornua cantû
Signum: reſpondent altè barritu Elephanti,
Hinnitu alipedes, & pectora, collaque in orbem
Circumvolventes: fræna ſpumantia mandunt.
a Nec mora proſternunt ſe, proſternuntque coronas
Reges ante pedes Pueri, tum forte ſedentis
In gremio, & gemina impliciti inter brachia Matris.
Virginis: & neque tam agreſtis faſtigia tecti
Mirantur, nec res inopes: hæc omnia Vates
Præcinuiſſe ſciunt olim, & placuiſſe beatam
Pauperiem Regi. Dein myſtica munera porgunt

Quiſ-

a *Et intrantes domum invenerunt Puerum cum Maria Matre ejus, & procidentes adoraverunt eum: Et apertis theſauris ſuis, obtulerunt ei munera aurum, thus, & myrrham*. Ibid. v. 11. *Dabitur ei de auro Arabiæ*. Pſ. 71. v. 15.

Quiſque ſuum: myrrha mortem, & crudelia quæque
Ultro amplexurum agnoſcunt: rurſuſque Sabæo
Thure DEUM: Regemque auro,obſequioq; fatentur.
b Plaudite quas oriens, & quas afflavit anhelis
Sol moriturus equis, unà omnes plaudite gentes.
Vos deſignabant, pro vobis dona ferebant
Illi Arabum Reges: expreſſa in imagine jamtum
Vos Hominē,Regē, atque DEUM coluiſtis JESUM
Naſcentem. Vos tum ſtella, vos lumine ſancto,
Vos, cùm vagitus primos dabat ille, vocabat.
Ignotus vobis olim DEUS, ecce videndum
Exhibuit ſeſe, & manifeſto in lumine totus
c Eſt coram. Lux nunc eſtis; tenebræque fuiſtis.

b *Omnes gentes plaudite manibus, jubilate DEO in voce exultationis*. Pſ. 46. v. 1.

c *Eratis aliquando tenebræ; nun autem lux in Domino*. Ad Epheſ. 5. v. 8.

SIGNUM
CUI CONTRADICETUR.

Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum, cui contradicetur.

Lucæ 2. v. 34.

CARMEN XXI.

D templum, læva gestans ad pectora pressum
Dulce onus infantem Puerum, dextraque gemellas
Lacteolasque ferens, Matrum de more, columbas
Pauperiorum, it Virgo Parens, sine labe pudoris
d Enixa, atque adeo non illi obnoxia legi.

It

d *Mulier si suscepto semine pepererit masculum, immunda erit .... Cùmque expleti fuerint dies purificationis suæ ... deferet agnum anniculum in holocaustum ... Quod si non invenerit manus ejus, nec poterit offerre agnum, sumet duos turtures, vel duos pullos columbarum.* Lev. 12. a v. 2. ad 8.

It tamen, & quamvis communi lege soluti
e Et Puer, & Mater; legi ultro paret uterque,
Ut Puero est Mater, Matrique simillima proles.
  Intranti occurrit cano venerabilis ævo
Et pietate senex, quem Sanctus desuper aura
Spiritus allabens, pulchris impleverat olim
f Promissis: non antè, diem, non lumina morte
Clausurum, quàm vidisset, quem sæcula retro
Quem suspirabant tot prisca oracula Vatum.
Ergo ubi adesse DEUM, propioraq; numina sensit;
Irruit impatiens, Puerumque trementibus ulnis
Exceptum stringens arctè, amplexansque subinde,
Et largo fletu ora rigans, incanaque menta,
Vaticinansque, ut erat divino percitus œstro;
Ægrè has, multa inter rupit suspiria, voces:
Ergone jam tandem venisti, oculisque meismet

e *Tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino . . . Et ut darent hostiam . . . par turturum, aut duos pullos columbarum*, Luc. 2. v. 22. & 24.

f *Et responsum acceperat a Spiritu Sancto Simeon, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum. Et cùm inducerent Puerum JESUM Parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, & ipse accepit eum in ulnas suas, & benedixit DEUM, & dixit*. Luc. 2. a v. 26. ad 28.

Vidi ego te, expectata diu lux alma, salusque
Orbis, & Isacidum immortalis gloria gentis?
Hac ego defessam ætatem, tristemque senectam,
Hac sustentabam spe longæ tædia vitæ.
Magnificè implesti tua tu promissa beata
g Summe Pater: nunc dimitte, & me corporis hujus
(Quando aliud nihil est quod spérē ultra) exue vinclis.
h Et quam te memorem, Virgo, quæ sola salutem
Tam suspiratam peperisti sospita terris!
Ecce hic in vitam, in mortemque etiam, inque ruinam
Multorum Puer est positus, positus quasi signum
In jaculum: ferroque huc, huc armata veneno
Spicula torquebunt. Contradicetur iniquè.
Tu quoq;magna Parēs cladis pars magna futura es.
Tempus erit, tibi cùm crudelis ad intima adactus
Viscera, dilaniet, præcordiaque hauriat ensis.
Et fuit hæc postrema senis, postremaque cygni

Vox:

g *Nunc dimittis servum tuum Domine secundum verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum; lumen ad revelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel.* Ibid. a v. 29. ad 32.

h *Et dixit ad Mariam Matrem ejus: Ecce hic &c. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.* Ibid. v. 35.

[i] Vox: ac demittens quasi concedentia somno
Lumina; mox placida, optataque ibi morte quievit.
Nec mora: facta fides jamtum dictisque, minisque.
Incassum opperiens Reges, ubi sensit ab illis
[k] Delusum sese Herodes; quos mente furores
Hactenus arcanos obduxerat, impius omnes
Effudit. Sicut stridens, tumidusque repente,
Seque ipso major, mille undique, & undique tela
Apparat, & furijs accensus concutit histrix.
Aut tanquam latitans herboso gramine tectus
Propter aquam; tandem calcatus, & improbus ira
Sibilat, & caput, & furialia pectora serpens
Arduus in cælum attollens, latè omnia tabo
Inficit exitiali, omnesque interficit herbas:
Et calice exortos flores vix, enecat omnes.
Horrendum! Pueros annis retro inde duobus
[l] In Bethlem, pagisque etiam, villisque propinquis
Natos transfadigi, ferroque absumier omnes.

Jus-

i *Ita Menolog. Græcorum. Vide Benedict. XIV. in festo Purificat.*

k *Tunc Herodes videns quoniam illusus est a Magis, iratus est valde.* Matth. 2. v. 16.

l *Et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethleem, & omnibus finibus ejus a bimatu, & infra, secundum tempus, quod exquisierat a Magis.* Ibid.

Jussit, inundarique insontum sanguine cunas.
m Vox in Rama audita est, lamentatioque ingens
Rachel. Amissos primo ipso in limine vitæ
Perpetuùm luget fœtus : & ab ubere raptos
Anxia conquirens frustra, solatia nulla
Audit, & immoritur luctu : quia nullibi jam sunt.
Barbare, crudelis, multòque immanior hydris,
Aspidibusque soporiferis, surdisque, & hyæna
Sanguinolentior, & Crocodilo. Tantulane ætas,
Quæ Pœnos etiam potuit lenire Leones;
Visa tibi apta suo involvi, mergique cruore?
Impie mentis ubi es? Cælone indicere bellum
Audes? Cui cælum famulatur, sydera subsunt;
Huic tu sperasti immaturam arcessere mortem
Nolenti? Incassum furis. Hunc tu perdere ferro
Unum non poteris, quem demens, quem petis unum
Excidio tanto. DEUS est, & cùm volet ille,
Cùmque ab Divino sibi credita munera Patre
n Implerit, surdisque aures, & lumina cæcis
o In-

m *Vox in Rama audita est, ploratus, & ululatus multus: Rachel plorans filios suos, & noluit consolari, quia non sunt*. Ibid. v. 18. & Jer. 31. v. 15.

n *Aperientur oculi cæcorum, & aures surdorum patebunt.* Isa. 35. v. 5.

o Indiderit, tumulisque vocata cadavera, magno
Imperio superas iterum revocarit ad auras,
p Intuleritque novam lucem, nova fœdera mundo;
Tum demum, nam mortales ideo induit artus,
Tum jam sponte sua, omnes nos, veterũq; Parentũ
Antiquam labem largo lavet amne cruoris,
Nunc autem, morti, quantumlibet omnia vertas,
Quamvis millenos in illum strinxeris enses;
Necdum maturus, necdum est obnoxius Infans.
At te jam viventem etiam sibi pabula vermes
Obscœni addicent: ignisque introrsus obortus
Viscera consumet, tundens: animamque efflabis
Tartaream, stygias novus horror iturus ad umbras.
Interea fuge chare Puer, fuge Regia Virgo,
Inque sinu abscondens Puerum pluviæ inscia regna,
q Hermopolimque pete. Hoc demissus ab æthere pennis
r Nuntius admonuit Joseph, cui munia Patris
Ipse gerenda dedit Pater, adlegitque futurum
Exsilio comitemque viæ, comitemque laboris.
I gemebunda Parens, i Virgo, assuesce dolori
Jam nunc & gladio: nam te graviora manebunt
Vul-

o *In resurrectionem multorum*. Luc. 2. v. 34.
p *Dedi te in fœdus populi, in lucem gentium* Isa. 42. v. 6.
q *Vide Calmet* Lib. 7. Hist. Vet. & Nov. Testam.
r *Accipe Puerum, & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum*, Matth. 2. v. 13.

Vulnera. Quæ nunc orta citò subsidet, & ultro
f Ponet tempestas: ex Ægyptoque vocatum
Infantem (utrumque hoc oracula sancta canebant)
t Excipiet reducem Galilæa, & Nazara tellus.
Post ubi jam Pueri firmata adoleverit ætas,
u Et bis jam senos dulces tecum egerit annos;
Rursus inundabunt lacrymæ, & nova vulnera libans
Tentabit rursus tua tum præcordia mucro.
Nam Solymis reditura domum, atque emensa diei
Totum iter; ereptum ignaræ, amissumque dolore
Ingenti agnosces Puerum: & vestigia retro
Observata legens, scitaberis anxia: nunquid
Inter cognatos comes additus iverit ille?
Anne labore viæ fessus, fortasse resedit?
Sicubine abductus variarum errore viarum?
Jamque dies, alterque dies, claudentur, & alter,
Et totidem insomnes inter suspiria noctes;

x Cùm

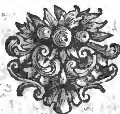
f *Ex Ægypto vocavi filium meum*. Ibid. v. 15.

t *Quoniam Nazaræus vocabitur*. Ibid. v. ult.

u *Et cum factus esset annorum duodecim ascendentibus illis Jerosolymam ... cùm redirent remansit Puer JESUS in Jerusalem, & non cognoverunt Parentes ejus. Existimantes autem illum esse in comitatu venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos & notos. Et non invenientes regressi sunt in Jerusalem requirentes eum.* Luc. 2. a v. 42. ad 45.

x Cùm tandem in templo, attonita auscultante corona
Doctorum, invenies, priscorum oracula Vatum
Percunctantem ultro, atque ignaros inde docentem,
Melligenisque alta irrumpentem in pectora dictis.
O ut tum, Mater, tibi jam, & qui munia Joseph
Patris agit, conversi aberunt in gaudia luctus!
At majora manent te vulnera, & altiùs ensis
Viscera transfadiget: capulo tenus abditus olim
Hærebit totus. Neque tum cum conjuge sancto
Fas, ut nunc, curam, aut partiri, Virgo dolorem.
Vera nimis, graviùs senis in te dicta recurrent.

x *Et factum est post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio Doctorum audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant super prudentia & responsis ejus.* Ibid. v. 46. & 47.

SUBDITUS ILLIS.

Et erat subditus illis.

Lucæ 2. v. 51.

CARMEN XXII.

N quid agam? Attonitus, præstetne silere, loquine?
Hæreo. Triginta annorum, quos egit JESUS
Carne DEUS nostra indutus (mirabile dictu!)
Hi sunt annales, duo verba hæc: *Subditus illis*.
Abditus ille domi, conclusus paupere tecto,
Obsequio (dicamne hoc?) servitioque Parentum
Intentus, neque præterea dum cognitus ulli;
y Filius esse humilis fabri, ac de millibus unus
Esse putabatur, manibusque perinde laborem
Ipse exercebat, quasi fabri filius esset,
Curvabatque humeros lignis, & ligna dolabat.
Nec putat indignũ hoc manibus, quibus omnia jamtũ
z Omnipotens dederat Pater, & fabrilia pensa

a Sci-

y *Nonne hic est fabri filius?* Matth. 13. v. 55.
z *Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus.* Joan. 13. v. 3.

a Scilicet ille subit, per quem sunt omnia facta
Usque adeo obscurus DEUS, ignotusque latebat.
Qualis Erythrææ, qualis Garamantidos undæ
Egregium decus, obscura latet abdita concha
Gemma, futura & honos olim, Regumque corona;
Et tamen illa jacet, meritos neque poscit honores.
Aut veluti assurgens pater Apenninus ad auras,
Quantumvis toto miscet se vertice cælo;
Nube peregrina, atque alio vestitus amictu,
Quantus erat fugit ex oculis: mera nubila censet
Aspicere ignarus rerum procul usque viator.
Quorsum me stupor abripuit? Vilissima quæque
Ad rem infinitam frustra hæc componere tento.
Ipsum ipsi (hoc unum fas est) componere pergo.
b Præsepe excepit natum: miserabilis infans
Esse videbatur, pauper, rerum omnium egenus;
Sed tamen esse DEUM testantur, & æthera cantu
c Cælicolæ complent, miscentque, agitantque choreas:
d Pa-

a *Omnia per ipsum facta sunt*. Joan. 1. v. 3. *Quem constituit hæredem universorum, per quem fecit & sæcula*. Ad Hebr. 1. v. 2.

b *Reclinavit eum in præsepio*. Luc. 2. v. 7.

c *Facta est cum Angelo multitudo militiæ cælestis laudantium DEUM*. Ibid. v. 13.

d Pastoresque vocant parvi ad cunabula nati:
Et nova prorumpens, nova fundens sydera cælum,
e Evocat, & stella ab regnis adducit Eois
Ternos tergemina allaturos munera Reges.
f Vel tum, cùm tanquam reus, & sceleratus, & inter
Latrones hinc, inde alium, manibus, pedibusque
Confossus, mortem infamem amplectetur JESUS;
g Cum moriente, volet quoque Sol comes ire, morique:
Et gemitum dabit immensum,& vix non ruet orbis:
Exspirare, morique DEUM vel saxa loquentur.
Nunc autem nusquam apparet DEUS. Undique totus
Delituit, specie obscura, obscurisque latebris
Abditus. Humanis nulla hic admixta refulgent
Prodigia. Indicio nullo DEUS eminet. Unum hoc
Eminet, hoc unum præsefert: *Subditus illis*.

h Rex

d *Pastores loquebantur ad invicem: Transeamus usque Bethleem, & videamus hoc verbum quod factum est, quod Dominus ostendit nobis*. Ibid. v. 15.

e *Ambulabunt gentes in lumine tuo, & Reges in splendore ortus tui*. Isa. 60. v. 3.

f *Cum sceleratis reputatus est*. Isa. 53. v. ult.

g *Et erit in illa die, dicit Dominus: occidet Sol in meridie*. *Amos*. 8. v. 9. *Commota est, & contremuit terra: fundamenta montium conturbata sunt*. Ps. 17. v. 8.

h Rex erat, & Regum supremus, & arbiter orbis.
At nusquam Regum pompa illi; insignia nulla.
Non sceptrum, aut diadema gerit: non alta superbo
Marmore, non ostro constrata palatia surgunt.
Non illum crebræ excubiæ, densæque phalanges
Circumstant, aut armata statione coronant.
Quocumque aspicias, credas de millibus unum;
Non plus: ligna dolat: Matri officiosus obedit,
Ac Joseph: totusque apparet *Subditus illis*.
i Lux erat, & tenebras veniebat pellere mundo,
Et monstrare viam, divinum & spargere lumen:
Et narrare palam, & divina arcana docere
Abdita Philosophis, priscisque incognita sæclis.
Et quondam Puer hæc fecit, munusque Magistri
Egit, Doctorum toto admirante senatu.
At nunc abscondit radios, lucemque coercet
Intus, & immensum splendorem obnubit, obumbrat,
Perque annos bene ter denos, auditque, siletque,
Atque oculis hominum nihil est nisi *Subditus illis*.
Audisne? Hæc quoque habent divina silentia vocē.

k Esse

h *Habet in vestimento, & in femore suo scriptum: Rex Regum, & dominus dominantium.* Apoc. 19. v. 16.

i *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Joa. 1. v. 9.

L

k Eſſe humilem corde, ac mitem (quod nemo profectò
Philoſophus) tunc exemplo; dein voce docebat.
l Eſſe Deo ſimiles (proh quanta ſuperbia, quàmque
Inſana!) humani generis voluere parentes
Primi. Ex illo eadem veſana ſuperbia fudit
Seſe, ac fumoſa, & tumida caligine circùm
Mortales cinxit. Triſtiſſima origo malorum
m Hæc erat. Huic JESUS exemplo, ac voce mederi;
Sed prius exemplo vult, exemploque Magiſtrum
Se dat inauditæ, neque dum dictæ hactenus ulli
Doctrinæ; voluitque DEUS deſpectus haberi
Paſſim, & cenſeri quaſi fabri filius eſſet.
Primus homo, oblitus ſe hominē, DEUS eſſe volebat.
At DEUS humana ſpecie ſe, & corpore totum
n Abſcondit: nec ſe eſſe DEUM meminiſſe videtur.
Hæc tulit ille illi primæ medicamina culpæ
Digna DEO. Nulla eſt prorſus medicabilis arte,
Sicui non tulerit tanta hæc medicina ſalutem.

Tu

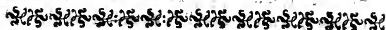
k *Diſcite a me, quia mitis ſum & humilis corde*. Matth. 11. v. 29.

l *Eritis ſicut dij*. Gen. 3. v. 5.

m *Initium omnis peccati eſt ſuperbia*. Eccli. 10. v. 15. *In ipſa initium ſumpſit omnis perditio*. Tob. 4. v. 14.

n *In ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo*. Ad Philip. 2. v. 7.

Tu quis es, aut quorsũ te effers, quorsũ ve superbis?
Ecce homo, & ecce DEUS submissus; *Subditus illis*.

LUX MUNDI.

Ego sum Lux Mundi.

Joan. 8. v. 12.

CARMEN XXIII.

IGnotus dudum; tandem Jordanis ad undas
Ostendit sese. Sed adhuc caligine luci
o Permixta, vult lustrari, vult flumine tingi:
Et jam se ostendens; etiamnum se abdit JESUS:
Necdum, queis latuit totas jam dispulit umbras.
Non secus ac cæli cùm primi albescere tractus
Incipiunt; surgit sensim, nec tota repente
Lux oritur: nec tantum oculi perferre nitorem
Assueti tenebris possent. Affinia nocti
Obscurum quid habent creperæ primordia lucis.

o *Venit JESUS a Galilæa in Jordanem ad Joannem ut baptizaretur ab eo*. Matth. 3. v. 13.

At cælum interea, ac de cælo audita sonora
Vox, confeſſa DEUM, tandem claravit JESUM,
Quæque illi ſupra caput adſtitit (almus ab alto
p Spiritus hac ſpecie veniens) delapſa columba,
Eſſe DEUM Trinum, tum demũ innotuit,& tum
De cælo auditi primùm Genitusque, Paterque.
Tantam lux oriens JESUS lucem attulit orbi.
Senſit Jordanes ſua munera, nec capit ultra
Jam ſe, nec ripis, nec jam ſe continet alveo
Spumeus. Attollens viridi oblita cornua muſco
Fervet, & arrectis, iterumque cadentibus undis
Exultatque vadis, aſſentaturque, ſavetque.
Quos ſibi laudari audierat jam ſpernit Araxem,
Et decantatum perplexa ab origine Nilum.
Spernit & Euphratẽ, & Tigrym, faſtuq; tumentẽ
q Eridanum, quamvis auſum ſe tollere cælo,
Quamvis fluviorum Regem ſe dicere ſuetum.
Senſerat exortam lucem, qui regna profunda
Torquet,&imperium tenebrarum,animaſq;nefandas,
Pro-

p *Et deſcendit Spiritus Sanctus corporali ſpecie, ſicut Columba in ipſum.* Luc. 3. v. 22. *Et ecce vox de cælis dicens: Hic eſt Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Matth. 3. v. ult.

q *Eridanus una e* conſtellationibus, *ut ajunt, cæleſtibus in parte Auſtrali.*

Prorumpensque nigris, & noctipotentibus antris;
Extulit infandum caput in cælumque, DEUM que,
[r] Tentavitque amens lucem illaqueare tenebris
Divinam: terque insidias, fraudesque, dolosque
Urgens, & pugnam insanam, audacesque retentans
Assultus; terque irradiantis luminis ictu
Perculsus, caput obnubit, penitusque profundis,
Multa gemens ignominiam, sese abdidit umbris.
[s] Sivit & audere hoc hostem, ut nos scilicet illum
Debellare, suo exemplo informaret JESUS.
[t] Discipulos legit bis senos, retia tantum
Nectere, & assuetos indagine cingere pisces.
Non jam divitijs, atavisve, aut artibus ullis
Ingenuis, non doctrinæ, ingenijve decoros
Fama, non suadæ, aut facundæ munere linguæ.
Hos tamen, hos orbis fieri jubet ille Magistros:
[u] *Vos lux Mundi estis* dixit, fecitque perinde
Ac dixit. Vocem exaudivit, factaque lux est.

r *Tunc JESUS ductus est in desertum a Spiritu ut tentaretur a diabolo*. Matth. 4. v. 1.

s *Tentatum autem per omnia pro similitudine, absque peccato*. Ad Hebr. 4. v. 15.

t *Elegit duodecim*. Luc. 6. v. 13. *Erant enim piscatores*. Matth. 4. v. 18.

u *Vos estis lux mundi*. Matth. 5. v. 14. *Dixit de tenebris lucem splendescere*. 2. ad Cor. 4. v. 6.

Obscuri illi homines facti clarissima mundi
Lumina, divinæ sparserunt munera lucis
Undique: quæque diu, longè latèque per orbem
Regnabant ubivis tenebras, noctemque fugarunt:
Qualis cælestes inter pulcherrimus ignes
Auroram increpitat seram, nitidusque refulget
Lucifer; ille tamen rudis est, & terrea moles:
Totum ab Sole suum trahit ille, bibitque nitorem.
Quin desperata penitus caligine mersis
x Ignotam primus lucem impertivit JESUS.
Nempe oculis, qui nativas, nimiumque sequaces
Ex utero secum Matris traxere tenebras.
Qui nihil (ah!) poterant, præterquam flere, nec ullos
Gustarant unquam jucundi luminis haustus;
Perpetuis vivi tenebris, quasi morte sepulti.
Tot retro sæclis, quamvis excusserat umbras
Mortis nonnemo; nemo has excusserat umbras,
Cæcigenorum oculis superaddere, & indere lucem,
y Usque recensendo prima inde ab origine Mundi,
Nulla unquam audierat tale hoc, nec viderat ætas.
Exigua hæc. Multò JESUS majora parabat

z Mu-

x *Ut aperires oculos cæcorum*. Isa. 42. v. 7.
y *A sæculo non est auditum, quia quis aperuit oculos cæci nati*. Joan. 9. v. 32.

z Munera. Divino ut lustraret lumine mentes
Venerat. Huic operi intentus (mirabile dictu!)
a Neç sibi tam charæ Matris meminisse videtur.
Hoc agit, huic operi incumbit. Per castra, per urbes,
Quà se Jordanes fundit circumque, supraque,
Quàque Palestinæ contrà, Mare littora torquet,
b Itque, reditq; viam. In monte, in convallibus imis,
In templo, in trivijsque etiam, per compita sæpe,
Perque vias passim lucem accenditque, docetque.
c Undique convenere omnes audire docentem,
Nec cibò ali finit interdum circumflua turba.
Ante chaos deforme erat orbis, & omnia spissis
Obvolvebantur, turbabanturque tenebris.
Devenere homines fabri, artificesque deorum:
d Et qui dimidium lignum combusserat igni;

z *Illuminare his qui in tenebris, & in umbra mortis sedent ad dirigendos pedes nostros in viam pacis*. Luc. 2. v. 79.
a *Quæ est Mater mea?* Matth. 12. v. 48.
b *Et circuibat JESUS omnes civitates, & castella docens in synagogis eorum; & prædicans*. Matth. 9. v. 35.
c *Et sequebatur eum turba, & comprimebant eum*. Marc. 5. v. 24. *Ita ut non possent neque panem manducare*. Marc. 3. v. 20.
d *Medium ejus combussit igni ... reliquum autem ejus deum fecit*, Isa. 45. v. 16. *Opus manuum suarum adoraverunt*. Isa. 2. v. 8.

Lignum dimidium manuumque opera ipsa suarum,
Degener, & tota obbrutescens mente, putabat
Esse deos. Vix Philosophi, vix unus, & alter
Agnorant Unum; sed turpiter hi quoque multa
e Numina adorabant. Ierant per devia cæci,
Cæcorumque duces fuerant cum Socrate, Zeno,
Pythagoras, Plato, Aristoteles, quæ nomina magna
Inflatis adeo crepitabat Græcia buccis.
Nam constare DEUM, veluti nos, corpore quodam
Censebant; nec quid tandem, quid Spiritus esset
Cognorant illi satis, aut confinia justi,
Injustique, unus potuit sat cernere quisquam.
Nemo unus regere, & rectè componere mores
Evaluit. Quæ plura quidèm bene multa docebant;
Turpibus, & crebris erroribus incestabant.
Philosophis puer est, & anus sapientior illis
Omnibus, ex quo orbi vox est audita Magistri
f Divini. Ille novi sanxit pia fœdera amoris:
g Infensosque ipsos inimicos jussit amari;

Quos

e *Cùm cognovissent DEUM; non sicut DEUM glorificaverunt.* Ad Rom. 1. v. 21. *Et coluerunt, & servierunt creaturæ potius quàm Creatori.* Ibid. v. 25.

f *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.* Joa. 13. v. 34.

g *Diligite inimicos vestros, & benefacite his qui oderunt vos.* Matth. 5. v. 44.

Quos odisse erat & virtus, & gloria quondam
Barbara; nec satis est adeo ignovisse, Magister
Vult, bene item factis odia, & malefacta rependi.
Rursus, quod fieri passim sine more solebat,
h Edicto vetuit, dein vincla jugalia solvi,
Crimen adulterij admitti (exsecrabile crimen!)
i Vel solo intuitu, solaque cupidine mentis,
Admonuit. Tantum potuit vesana nocere
Corde latens, solisque oculis grassata libido!
k Pauperibus cælum addixit; contràque negavit
Hoc fore divitibus facile, & proclivius esse
Addidit, intrare, & per acum transire camelum.
l Discipulos omnes post se jubet ire, crucemque
Ferre humeris. Qui detrectans portare recusat;
Hunc

h *Qui dimittit uxorem suam, & alteram ducit mœchatur, & qui dimissam a viro ducit, mœchatur.* Luc. 16. v. 18.

i *Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mœchatus est eam in corde suo.* Matth. 5. v. 28.

k *Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Matth. 5. v. 3. *Facilius est camelum per foramen acus introire, quàm divitem intrare in regnum cælorum.* Luc. 14. v. 27.

l *Si quis vult post me venire abneget semetipsum: & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.* Luc. 9. v. 23. *Qui non bajulat crucem suam, & sequitur me; non potest meus esse discipulus.* Luc. 14. v. 27.

Hunc negat esse suum. Pleno vocat ore beatos
m Qui lugent, qui nil meriti patiuntur acerba,
Et mala multa. Ingens cælo his est, altaque merces.
Infligenti alapam porgi patienter, & ultro
n Vult aliam necdum percussam verbere malam.
Interea, vult ille, suos contemnere mortem
Impavidos: & non illos, qui perdere ferro
o Corpora, de se ultro demum peritura; sed illum,
Qui potis est animas etiam multare, timendum,
Cumque anima æternis corpus quoq; tundere flammis.
p Edicit: Mosis cathedram, sedemque verendam,
Vel cùm Scriba aliquis sedet, indignusque sedere est.

q Vult:

m *Beati qui lugent*. Matth. 5. v. 5. *Beati estis cùm maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me*. Ibid. v. 11. & 12.

n *Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram*. Ibid. v. 39.

o *Nolite timere eos qui occidunt corpus ... sed potius timete eum, qui potest, & animam, & corpus perdere in gehennam*. Matth. 10. v. 28.

p *Super cathedram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisæi. Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate*. Matth. 23. v. 2. & 3.

q Vult: qui præcedit, majorque eſt, ceu minor eſſet,
Se gerere, & nullo inflari, aut turgeſcere faſtu.
r Siquid cui dederit, ſiquid bene dextera fecit
Nonvult germanam, nonvult id ſcire ſiniſtram.
ſ Quodque unum, laudem, pompam virtutis amabant
Philoſophi; condemnavit, longèque removit.
t Ille orare DEUM ritè, aſſiduèque precari
Nos docuit, noſque inſtituit (quod nemo ſuapte
u Auderet) non tam Dominum; quàm dicere Patrem.
x Orbis non caperet libros, ſiquis modò poſſet
Scribere quæ docuit, quæ fecit & omnia JESUS.
Nox erat, & tenebris involverat omnia: flammę
Sydereæ cælo vixdum, timidèque micabant,
Cùm JESUS tres diſcipulos, queis ſæpe ſolebat
Plus

q *Qui major eſt in vobis fiat ſicut minor, & qui præceſſor eſt ſicut miniſtrator*. Luc. 22. v. 26.

r *Te autem faciente eleemoſynam, neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua*. Matth. 6. v. 3.

ſ *Attendite ne juſtitiam veſtram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis*. Ibid. v. 1.

t *Oportet ſemper orare & non deficere*. Luc. 18. v. 1.

u *Sic ergo orabitis: Pater noſter, qui es in cælis*. Matth. 6. v. 9.

x *Quæ ſi ſcribantur per ſingula, nec ipſum arbitror mundum capere poſſe eos, qui ſcribendi ſunt libri*. Joa. ult. v. ult.

Plus indulgere, arcanos & credere sensus,
In montem secum abducit, de moreque Patrem
Orabat. Sed enim sublimis in aera raptus,
Fulgorem immensum, ingenitum, quamq; intus alebat
Impulit, explicuitque, & tum prorumpere lucem
y Concessit: neque erat jam vultus, nec color idem.
Fusa videbatur nix undique texere vestem:
z Instar Solis erat facies: lux undique totus.
Qualis erat tum demum apparuit. Alter, & alter
a Adstabant lateri Vates: qui scilicet olim
Captivam exemit vinclis, & duxit ab oris
Isacidum gentem Pharijs, Regemque ferocem
Contumulavit aquis: & qui trepidantibus auris,
Flammigero excelsum vectus super æthera curru.
At sermo interea (quis tale hic?) de cruce, deque
b Complendo Solymis excessu. Gloria nempe
Hæc illi est, hæ deliciæ, hoc unum ardet, amatque.

y *Et facta est dum oraret species vultus ejus altera.* Luc. 9. v. 29.

z *Et resplenduit facies ejus sicut Sol*; *Vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix*. Matth. 17. v. 2.

a *Et ecce apparuerunt eis Moyses, & Elias cum eo loquentes*. Ibid. v. 3.

b *Et dicebant excessum, quem completurus erat in Jerusalem*. Luc. 9. v. 31.

REX MANSUETUS.

Ecce Rex tuus venit tibi manſuetus.

Matth. 21. v. 5.

CARMEN XXIV.

Ltra quàm dici fas, quàm comprendere mente,
Manſuetus noſter Rex eſt, & mitis JESUS
Filius ille *hominis* vulgò cognomine dici
Vult: nec ſupra hominē, quamquā eſt Altiſſimus, effert
Seſe. Affabilior nemo, manſuetior alter
Nemo fuit. Regum Rex eſt, atque Arbiter orbis;
Sed non majeſtas, non alta potentia frontem
c Aſperat, aut triſtem vultu, aſpectuque ſeverum
d Reddit. Non ille imperioſam attollere vocem,
Aut majeſtatem rigido portendere vultu,
Aut aliquem meritæ ſceleratum dedere morti
Qui mortis dominus, vitæque eſt. Hanc dedit ille
Mul-

c *Non erit triſtis, neque turbulentus.* Iſa. 42. v. 4.
d *Non clamabit ... neque audietur vox ejus foris.* Ibid. v. 2.

Multis; at nulli eripuit: nam venerat, orbem
Pacare, & gravibus vinclis, & carcere vinctos
e In libertatem asserere, afflictisque mederi
Et recreare, & lugentes solarier omnes.
Non autem damnare aliquem. Deprensa recenti
Femina adulterio (quod non nisi morte piandum,
Et quod terrendum, tumulandumque undique saxis
Crimen erat) vinclis religata adducitur: urgent
f Accusatores duri, legemque nefandi
Ultricem ostentant sceleris, pœnamque reposcunt
Sancitam: lapides ultro, citroque minantur.
Et quid tum Judex? Arcana recondita quædam
Nescio quæ, digito, curvans se, in pulvere signat.
Et mox consurgens: Primus lapide impetat ille

Qui

e *Misit me ut mederer contritis corde, & prædicarem captivis indulgentiam, & clausis apertionem ... ut consolarer omnes lugentes*. Isa. 61. v. 1. & 2. & Lucæ 4. v. 17. *Non enim misit DEUS Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.* Joa. 3. v. 17.

f *Magister, hæc mulier modò deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis?* Joa. 8. v. 4. & 5. *JESUS autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra ... erexit se & dixit eis: Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat*. v. 6. & 7.

Qui fine peccato eſt veſtrum. His, quaſi fulmine, verbis
Perculſi, aut quaſi verſa retro in ſe ſaxa redirent;
g Conticuere, abiere omnes. Converſus ad illam,
Et queis vincta manus (ſic fama eſt) vincula ſolvens:
Qui te accuſabant ubinam ſunt? Nemone tandem
h Te condemnavit? Neque ego. I, reſipiſce periclo,
I ſalva, i melior, veterumque extingue malorum
Famam, & conſcelerari ultra, & peccare deinceps
Jã noli. Ut Rex, utq; Auctor, dominuſq; ſupremus
Legis ſupplicio exemit, legemque refixit.
Feſtinabat iter Solymam, feſſuſque labore
Sidoniam ingrediens urbem; ſuccedere tecto,
Et recipi hoſpitio, ſeraque recumbere nocte
i Poſcebat. Sed inhumani repulere precantem:
Nec laſſum veriti peregrinum, more ferarum,
Arcere, & tectum feſſo, hoſpitiumque negare.

k Vel-

g *Audientes autem unus poſt unum exibant ... & remanſit ſolus JESUS & mulier in medio ſtans.* v. 9. *Dixit ei: Mulier, ubi ſunt qui te accuſabant: nemo te condemnavit.* v. 10.

h *Neque ego te condemnabo. Vade, & jam amplius noli peccare.* v. 11.

i *Et non receperunt eum: quia facies ejus erat euntis in Jeruſalem.* Luc. 9. v. 53.

k Vellent discipuli, descendere fulmina cælo,
Absumique domos, & inhospita mœnia flammis.
Non tulit hoc dici, & justas pius obtudit iras
l JESUS: Nescitis, inquit, quò vos rapit ardor,
Quàmque mei facit absimiles, qui ferre salutem,
Qui servare animas veni; non perdere morte.
Sicubi quam possit lucrari, quidquid inepti
Censores contrà obstreperent; neque limina adire;
Nec sceleratorum plerumque accumbere mensis
m Horrescit. Quin Zachæo sese oggerit ultro,
Qui nempe infando; & malè nato fœnore partas
Accumulabat opes. Sed amor satiatus habendi
Est, simul ac tantus successit sedibus hospes.

n Quæ

k *Domine, vis dicamus, ut ignis descendat de cælo, & consumat illos?* v. 54.

l *Et conversus increpavit illos dicens: Nescitis cujus spiritus estis. Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare.* v. 55. & 56.

m *Zachæe, festinans descende, quia bodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit: & excepit illum gaudens. Et cùm viderent omnes murmurabant, dicentes quod ad hominem peccatorem divertisset.* Luc. 19. a v. 5. ad 7.

n Quæ fraude, & furto congesserat; omnia reddit
Quadrupla: dimidiata sua impertitur egenis.
Tantum hospes potuit JESUS suadere bonorum.
At (mirum omnino hoc magis est) affabilis ipsis
Prostibulis fuit: ut piceas extinguere flammas,
Eque volutabro, & graveolenti abducere cœno
Posset, & abjecti curam inspirare pudoris.
Tempus erat, quo Sol medio sublimis Olympo
Regnat, & excelso de culmine fulminat æstus
Urentes, nemorumque altorum contrahit umbras.
Fervet anhela dies: languent, sitientibus agris,
Demittuntque caput flores: animalia passim
Strata jacent, patulisque expirant naribus ignes:
Et cantu cessant, obmutescuntque volucres.
o Hac hora, ad puteum, propter Samaritidos urbis
Mœnia, longum iter emensus, medijque diei
Sole fatigatus, tandem consedit JESUS.

Ve.

n *Stans autem Zachæus dixit ad Dominum : Ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus : & si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum. Ait JESUS ad eum : Quia hodie salus domui huic facta est.* v. 8. & 9.

o *JESUS ergo fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi sexta.* Joan. 4. v. 6. *Venit mulier de Samaria haurire aquam.*

Venit & ad fontem vicina ex urbe, procaci
Incessu, altivolisque oculis lasciva puella,
Dextra hydriam, tricasque ferens, de more, sinistra.
Hauserat allatura domum, cùm supplice voce
p Imploravit aquam JESUS. Ast illa superba:
q Quorsum Judæus mihi tu te sistere coram
Audere, & potum petere a me? Si modò scires
r Qui sum, qui posco; tu a me, fortasse petisses:
Et tibi aquam meliorem ista, vivamque dedissem.
Multis hinc illinc sermonibus, omnia tandem
Vicit, & in melius mitis mutavit JESUS.
Quæque lupanaris nuper spirabat odorem
Femina; longe alias casto jam pectore flammas
s Excipiens, hydriamque suam, laqueosque relinquens;
Egit præconem Christi, totamque per urbem
Discurrens; totam Christi inflammavit amore.

Tu

p *Dicit ei JESUS: da mihi bibere.* v. 7.

q *Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: Quomodo tu Judæus cùm sis, bibere a me poscis, quæ sum mulier Samaritana? non enim coutuntur Judæi Samaritanis.* v. 9.

r *Respondit JESUS & dixit:* Si *scires donum DEI, & quis est qui dicit tibi:* Da mihi bibere: *tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam.* v. 10.

s *Reliquit ergo hydriam suam mulier ... Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris.* v. 28. & 39.

Tu multò felix mage Magdalena Maria.
Ut tu, hilares inter mensas, conviviaque, audax;
Et bene nunc effrons, irrumpis! Et omnia luctu
t Confundens, lacrymis oneras revoluta, rigasque
Quos amplexa pedes JESU, tergisque capillis
Formosis. Frustra tamen hoc: nam rursus amaro
Flumine, & immenso lacrymarum turbine inundas.
Nec te usque hærentem pedibus, repetitaque dantem
Oscula detrectat, neque dedignatur JESUS.
u Sed neque quos (frangens alabastrum, nequa supersit
Gutta tibi) pedibus rursum, capitique sedentis
JESU, thesauros pretiosos, nardi, & amomi,
Et casiæ, & stactes manu utraque affundis odores.
Arguet hoc, & perjurus damnabit Judas,
Discipulique alij ignari; at non linquet inultam
x JESUS te. Obtrectatores compescet, agetque
Pro te stans defensorem: totumque per orbem,

t *Lacrymis cœpit rigare pedes ejus, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes ejus, & unguento ungebat*. Luc. 9. v. 38.

u *Unguenti nardi spicati pretiosi, & fracto alabastro effudit super caput ejus*. Marc. 14. v. 3.

x *Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me... Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo, dicetur & quod hæc fecit in memoriam ejus*. Matth. 26. v. 10. & 13.

Et quacumque sua expandit Sol lumina, magna
Præconum voce extolli hæc tua facta jubebit.
Perge modò, & jamjam moriturum (namque sepultum
y Haud poteris) nunc præverte, & nunc unge volentem.
  Magna hęc Mãsueti Regis documẽta; sed ultra
Ecce aliud majus. Confossus, pendulus alta
De trabe: tormento, & pœna, rituque latronum
Expirans inter sceleratos, undique septus
Hostibus; his ipsis ignosci postulat, & vult,
Excusans, ignorantes fecisse. Supremos
Hoc inter mortis gemitus poscitque, rogatque
z Patrem: dum rabidi insultant, & sæviùs hostes
a Impia inhumani obtrudunt convicia ad aurem.
Usque adeo clemens, ad portentumque benignus,
Usque adeo noster Rex est mansuetus JESUS!

y *Quod habuit hæc, fecit: prævenit ungere corpus meum in sepulturam*. Marc. 14. v. 8.

z *Crucifixerunt eum, & latrones, unum a dextris & alterum a sinistris: JESUS autem dicebat: Pater dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt*. Luc. 23. v. 33. & 34.

a *Et stabat populus spectans, & deridebant eum*. v. 35.

BO-

BONUS PASTOR.

Ego ſum bonus Paſtor.

Joa. 10. v. 11. *&* 14.

CARMEN XXV.

Cquis hic eſt Libani veniens de verti-(ce, tranans
[b] Colles, tranſiliens montana cacumina (Paſtor
[c] Rore madens, & lacteolus, rubicundus & ore,
Quo ſine nil dulce eſt quidquam, nec amabile quidquã?
Teſqua per horrida, per vepreta, per invia ſaxa,
Per ſcopuloſa, per & prærupta, per aſpera quæque
Errabundam, quam ab ſeſe malus abſtulit error,
Quærit ovem. Et quamquam tam longo errore viarum
Feſſus; nec vultum meminit ſudore madentem
Tergere, nec Solis furias, æſtuſque veretur,

b *Ecce iſte venit ſaliens in montibus, tranſiliens colles.* Cant. 2. v. 8. *Caput meum plenum eſt rore, & cincinni mei guttis noctium.* Cant. 5. v. 2.

c *Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus.* Ibid. v. 10.

Nec gelidam noctem, matutinamque pruinam,
Nec torvis cælum involventes nubibus imbres;
Nil sentit. Plenus curarum, plenus amoris,
Interea dum perditæ ovis vestigia lustrat;
Nullum horret, nullum non devorat ille laborem.
Sollicitum sic reddit amor. Quotcumque perirent,
Præcipitesque agerentur oves; non pauper, inopsve
Propterea fieret: millenis undique caulis
Sunt illi innumeri tuti cum matribus agni.
Pastorum princeps est, & ditissimus agri,
Atque ovium; sed ne pereat, sic anxius unam,
Tanquam sola foret, tanquam non amplius una
Illi esset, sic ingratam conquirit, amatque.
d Desertis alias, solisque in montibus omnes,
Tamquam si illarum foret immemor ille, reliquit.
  Utque est cantandi, pastorum more, peritus,
Interdum dulci movet ore, & arundine carmen;
Si trahat errantem, si forte ad ovile reducat,
Illiciatque iterum sensim dulcedine cantus.
Et memini vocem, nuperque & verba tenebam:
e Vos omnes, quotquot mœsti, immersique dolore,
Qui-

d *Nonne relinquit nonaginta novem in montibus, & vadit quærere eam, quæ erravit*. Matt. 18. v. 12.

e *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis & ego reficiam vos*. Matth. 11. v. 28.

Quique humeris onus, & pondus portatis iniquum
Et gemitis fessi, victique labore, venite
Illicet ad me omnes: feram ego solamen, opemque,
Et tergam lacrymas, gemitusque silere jubebo.
f Ipse humeros oneri supponam, vosque levabo,
Inque sinu blandè ipse meo, gremioque fovebo.
Jordanis memini hæc illum cecinisse sub antris,
Ac proceræ etiam scripsisse in cortice cedri
Sæpius: atque etiamnum non delebile carmen
Eminet. Est aliud scriptum hoc in cortice palmæ,
Et nisi me fallunt pastores, ipse canebat:
g Surge, veni: speciosa veni, & mea casta columba,
Inque foraminibus petræ faciam tibi nidum,
Quo, Milvo prædone procul, secura quiescas.
h Ostende o! faciem: tua fac sonet auribus & vox:
Nam tua vox est quàm dulcis, faciesque decora.
Currite Idumææ teneræ, castæque puellæ,
Ferteque Pastori divino lilia plenis

f *In brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit.* Isa. 40. v. 11.

g *Surge amica mea, speciosa mea, & veni: columba mea in foraminibus petræ, in caverna maceriæ:*

h *Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis, & facies tua decora.* Cant. 2. v. 13. & 14.

i Fiscellis, & narcissos, calthasque, rosasque
Fragrantes, quibus ille suum soletur amorem.
k Pestis acerba, luesque infanda infecerat omnem,
Vastabatque gregem. Serpens vafer omnia circùm
Pascuaque, & fluvios, ipsaque in origine fontes
Arcano imbuerat tabo, imbueratque veneno;
Sæpe cadaveribus congesta cadavera, propter
Flumina, perque vias, perque agros fusa jacebant.
Præterea quasi non strages tanta hæc satis esset;
l Debacchabantur passim furesque, lupique.
Donec ab æthereo descendens vertice Pastor,
m Arcuit a stabulis furesque, luposque rapaces:
Sanavitque gregem, docuitque salubribus undis
Fonte novo, quem monstravit, quemque extudit ipse,
n Mortiferamque sitim, veteremque avertere pestem.
Nec satis hoc: oleo fragrantia balsama miscens,

Quam

i *Fulcite me floribus*. Ibid. v. 5.

k *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen etiam in nos*. Ad Rom. 5. v. 14. *In omnes homines mors pertransiit*. Ibid. v. 12.

l *In medio luporum*. Matth. 10. v. 16.

m *Salvabo gregem meum, & non erit ultra in rapinam*. Ezec. 34. v. 22.

n *Aqua, quam ego dabo ei fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam*. Joan. 4. v. 14.

Quam dederat salientis aquæ vitale lavacrum
Infirmis auxit, confirmavitque salutem.
Præsagivit, oves ductas errore, suamet
Sponte petituras mortali intincta veneno
Pabula, quasque ater serpens afflaverat herbas.
Quique indignari, irascique perire volenti
Debuerat; tulit huic etiam medicamina morbo
Accersito ultro: quædamque recondita verba
o Pastores docuit, queis & depellere morbos,
Tabificamque luem confestim abstergere possent.
Quin, ultra hæc, necui mala gramina deinde placerêt,
Toxicaque illecebris pellacibus illita; sanctam
p De cælo allatam Cererem, cerealia liba
Manducanda dedit, mensasque paravit opimas,
Queis positæ in tuto constarent vita, salusque.
Dein ducturus oves meliora ad ovilia, sursum,
Siqua lateret adhuc fortasse recondita labes
Velleribus, siqua aut forsan vestigia morbi
Præteriti; delere etiam, sanctoque linitu
q Tergere, candoremque dedit renovare nivalem.

Et

o *Quæcumque solveritis super terram, erunt soluta, & in cælo.* Matth. 18. v. 18.

p *Panem de cælo dedit eis manducare.* Joan. 6. v. 31. *Ut siquis ex ipso manducaverit non moriatur.* Ibid. v. 50.

q *Et si in peccatis sit remittentur ei.* Jacob. 5. v. 14.

Et cùm mortalem speciem, mortalia membra
Induerit, mortem exoptans, animamque daturus
Pro grege; Pastores, queis danda vicaria cura,
r Suffecit, qui nempe gregis detergere sordes,
Cælestemque etiam cælo deducere panem,
Sicuti erant docti, verbis, ac voce valerent.
Cùmq; videret, agi in præceps pecudesque, gregesq;
Impulsos stimulis sine lege furentis amoris;
Protinus instabilem, variumque, vagumque refigens;
Firmavit quæ nutabant socialia jura,
ſ Mansuramque fidem, & sanctissima fœdera sanxit.
t Siquis erit, qui te, Pastor dulcissime JESU,
Non amet; ille odium mortalibus omnibus, ille
Fomes inextinctis, tenebrosisque ignibus esto.

r *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* Joan. 20.

ſ *Præcipio non ego, sed Dominus uxorem a viro non discedere.* 1. ad Cor. 7. v. 10.

t *Siquis non amat Dominum nostrum JESUMCHRISTUM, sit anathema, Maran-Atha.* 1. ad Cor. 16. v. 22.

TRIUM-

TRIUMPHUS.

Ecce Rex tuus venit ſedens ſuper pullum aſinæ.

Joan. 12. v. 15.

CARMEN XXVI.

Eſine (connivet quamquam tibi ſubditus orbis)
Deſine, Roma, tuos jactare ſuperba (triumphos,
Quoſque triumphales agis ad Capitolia currus,
Victriceſque tuas ad cælum tollere pompas.
En major Solymis ſupereminet, itque triumphus.
Non Reges hic (infandum!) poſt terga revincti
Squalentes luctu: non auri immenſa talenta
Captiva, aut captivæ urbes: non pompa ſuperba,
Pompa cruenta, volens hominum data millia morti
Nec lugubre rubent, nec rorant ſanguine palmæ.
Omnia lætitiam ſpirant hic, omnia rident.
Ecce venit Rex manſuetus, venit & ſine pompa,
Pullo aſini inſidens: nam ſic prædixerat, olim

Ven-

Venturum, totis quingentis amplius annis
u Retro, hæc vaticinans præsago carmine Vates.
Frons, oculi, major mortali gratia vultus,
Omnia divini portendunt signa decoris.
Nudus erat vertex: per dorsum a vertice, crines,
Cincinnique ibant sinceri: missa fluebat
Ad talos, sine sutura, contextaque gyro
x Uno perpetuo, violasque imitata colore
Vestis, quam parvo Puero properaverat olim
Ipsa suis Mater manibus, noctesque, diesque
Incumbens operi: dein sensim creverat unà
Cum Puero; neque tot lapsos dum senserat annos.
Effundit sese portis urbs. Quàm solet alto
Fundere se, rupto cælo, spissimus imber.
Quacumque incedit, quacumque incedere tentat;
y Detractas humeris venienti sternere vestes
Certatim accurrunt omnes, sesèque vicissim,
Utro uter obsequio impigrior, prævertere, certant,
Præripiuntque alijs alij sortemque, vicemque
Lilia, purpureasque rosas super undique plenis

Ef-

u Zachar. 9. v. 9.
x *Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.* Joan. 19. v. 23.
y *Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via.* Matth. 21. v. 8.

Effundunt calathis, & inumbrant aera nimbo.
z Frondes de arboribus, palmas, oleasque virentes,
Quisque suum populatus iter, sternuntque, feruntque
Præ manibus. Credas ipsas incedere sylvas:
Quin ipsas videas ultro ab radicibus imis
Lauros, ultro etiam submittere culmina palmas,
Et placidè Regi inclinare cacumina montes.
Tempus erit, cùm submittent Capitolia frontem,
Cùm septemgemini curvabunt se quoque colles.
a *Hosanna* Rex de excelso, sate sanguine David,
Clamore immenso ingeminant. Fremit undiq; plausus
Undisonus: longè valles, montesque resultant.
Ponè sequebatur tanti pars magna triumphi
Lazarus. Hunc, nequeunt satiari corda, tuendo.
Exsequias nuper comitati, & funera testes:
b Nos exspiranti adstitimus, gelidumque cadaver
Lu-

z *Alij autem cædebant ramos de arboribus, & sternebant in via*. Ibid.

a *Turba autem, quæ præcedebant, & quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna Filio David: benedictus, qui venit in nomine Domini: hosanna in altissimis*. Ibid. v. 9.

b *Testimonium ergo perbibebat turba, quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, & suscitavit eum a mortuis*. Joan. 12. v. 17. *Jam fœtet, quatriduanus est enim*. Joan. 11. v. 39.

Lugubri extulimus planctu, obruimusq; sepulchro.
Quatuor ille dies, totidem jam funere noctes
Mersus erat, graveolentemque exhalabat odorem,
Pestiferamq; luem circùm, mortemque, metumque.
c Sed tamen ad vocem, imperiumque jubentis JESU
Exire, exivit, non stans, non viribus usus
Ille suis; sed qualis erat, tumuloque jacebat,
Subtentus dorso totus, facieque supinus,
Sindoneque, & circùm replicatis undique vinclis
Funereis; vittisque immobilis, inque volutus.
Hæc illi. Nec multò alij diversa ferebant:
d Ut juvenem Matri unigenam, melioribus annis,
Tum cùm prima genis vernabat flore juventa,
Fato immaturo ereptum, feretroque repostum
Funereo, tangens feretrum revocaverit orco,
Lugenti immensa, improvisaque gaudia Matri.
e Ut flenti rursum Matri, Patrique puellam

Red-

c *Voce magna clamavit: Lazare veni foras. Et statim prodijt qui fuerat mortuus ligatus pedes & manus institis, & facies ejus sudario erat ligata.* Joan. 11. v. 43. & 44.

d *Defunctus efferebatur filius unicus Matris suæ ... Et accessit, & tetigit loculum. Et ait: Adolescens tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus.* Luc. 7. v. 12. 14. & 15.

e *Tenens manum ejus clamavit dicens: Puella surge: & reversus est spiritus ejus, & surrexit continuò.* Luc. 8. v. 54., & 55.

Reddidit: & tanquam somno, non morte jaceret:
Surge puella. Hoc uno, excussit funera, verbo.
Ut consanguineos lethi, letumque ferentes
f Dispulerit passim morbos, febresque, tumentemq;
Hydropem, insanamque sitim: infestæque Dianæ
Iras fulmineas pacarit, & arida membra,
Tabidaque implêrit succo, implevitque vigore:
Sopitosque diu, extricaverit illicet artus,
g Vixque habiles desudando reptare, repente
Fecerit æquato celeres incedere gressu.
h Utque exsiccârit, compescueritque cruoris
Flumen vel furtim contacta lacinia vestis.
Utque loqui dederit, queis turpe, & inutile pondus
i Lingua hærebat iners: & respondere vocanti
Indociles, ac femineces animaverit aures:

k Ex-

f *Obtulerunt ei omnes male habentes, & varijs languoribus, & tormentis comprehensos . . . & lunaticos, & paralyticos, & curavit eos*. Matth. 4. v. 24.

g *Claudi ambulant*. Matth. 11. v. 5. *Tunc saliet sicut cervus claudus*. Isa. 35. v. 6.

h Luc. 8. v. 44.

i *Surdos fecit audire, & mutos loqui*. Marc. 7. v. ult. *Aperta erit lingua mutorum*. Isa. 35. v. 6. *& aures surdorum patebunt*. Ibid. v. 5.

k Extinctisque afflans oculis lucemque, diemque,
Nativas etiam plerumque absterserit umbras.
l Tumque, ut squammigera illuvie, sanieque nefanda
Corpora mundavit passim. Hæc tum pessima pestis
Regnabat; sed enim jamtum penè exsulat orbe.
Tartareas etiam pestes irrumpere passim
Corporibus miserorum, & iniquam ibi figere sedem
m Assuetas, quanto imperio procul egerit, utque,
n Auditus gemitus: *Venisti* (*heu!*) *perdere tu nos?*
Undique consurgit clamor: sua munera quisque
Ostentans, ad sese oculos rapiuntque, trahuntque.
Narrabant alij: vidisse per æquoris undas
o Tutum ire, & stabili calcantem cærula passu:
Et colluctantes solitum compescere ventos,
p Et facere irato tranquilla silentia ponto.
Seque fuisse inter convivas, seque bibisse

Quas

k *Cæci vident*. Matt. 11. v. 5. *Ut aperires oculos cæcorum, & educeres de conclusione vinctum de domo carceris sedentis in tenebris*. Isa. 42. v. 7.

l *Leprosi mundantur*. Matth. 11. v. 5. & Luc. 7. v. 22.

m *Obtulerunt ei multos dæmonia habentes, & eijciebat spiritus verbo*. Matth. 8. v. 16.

n *Venisti perdere nos?* Marc. 1. v. 24. & Luc. 4. v. 34.

o *Venit ad eos ambulans super mare*. Matth. 14. v. 25.

p *Imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna*. Matth. 8. v. 16. Joa. 2. a v. 1. ad 11.

Quas (ſimul ac velle hoc ſeſe tacitè innuit adſtans
Mater) mutavit generoſa in pocula lymphas.
Interea panes alij, Cereremque beatam
Oſtentant, plenas lances, plenoſque caniſtros.
Et: quinque hi panes fuerant; at juſſit JESUS
Turbæ hos ſufficere innumeræ, fuſiſque per herbam
Diſtribui; ſimul, ut voluit, ſimul omnia facta.
q Millia quinq; hominum longèque, diuq; retentam
Agreſtem, ſævamque ultro ingluviemque, famemque
Explevit: pueroſque etiam, imbellemque ſequentem
Turbam. Quantumvis magnas abſumere meſſes
Poſſent; at panes quinque haud potuere. Superſunt
Bis ſeni expletis grandes, plenique caniſtri:
Victa fames ſpolia hæc nobis pretioſa reliquit.
Hæc illi. Plauſus magis increbreſcit, & alta
Sydera pulſantur fremitu, inſtaurantque triumphum.

q *Et manducaverunt omnes, & ſaturati ſunt. Et tulerunt reliquias duodecim cophinos fragmentorum plenos. Manducantium autem fuit numerus quinque millia virorum, exceptis mulieribus, & parvulis.* Matth. 14. v. 20. & 21.

DEUS ABSCONDITUS.

Verè tu es DEUS Abſconditus.

Iſa. 45. v. 15.

CARMEN XXVII.

[1] CU'M dilexiſſet ſibi quos delegit amicos;
Mirum, incredibile eſt quantum dile-
(xit eoſdem
In finem vergens, & jam moriturus
(JESUS.
E cœna ſurgens, erat etſi perfidus unus
Inter bis ſenos; jubet illos uſque ſedere
Ordine quemque ſuo: celer ipſe, & plenus amore,
Mittit aquam in pelvim, circum ſibi candida cingit
Lintea, deque genu toto ore, & pectore pronus,
Sollicitis modò aquas manibus, modò lintea tractans;
Illo-

[1] *Cùm dilexiſſet ſuos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Et cœna facta, cùm diabolus jam miſiſſet in cor, ut traderet illum Judas Simeonis Iſcariotæ ... ſurgit a cœna, ponit veſtimenta ſua, & cùm accepiſſet linteum, præcinxit ſe. Deinde mittit aquam in pelvim, & cœpit lavare pedes diſcipulorum & extergere linteo, quo erat præcinctus.* Joa. 13. a v. 1. ad 5.

Illorum ille lavare pedes, & tergere cœpit.
Hìc admirari attonitus, blandèque precari,
Deinde etiam multa Petrus vi tendere contrà.
ſ Tune lavare pedes, & me ceſſare quietum
Speraſti? Quorſum tu te demittere tantum?
t Tune mihi? Nunquam per me tibi tale licebit.
Nil agis o! tu ſancte ſenex, fruſtraque repugnas.
Abluet ille pedes, dabit hæc tibi & ultima amoris
Pignora chara ſui, fruſtraque moraris amantem.
Et tamen hoc quantum eſt nihil eſt. Majora ſuperſunt:
Majus amoris opus parat, & molitur JESUS.
Vos o! vos omnes accerſo, & provoco, Amantes,
Quotquot in orbe aliquando, nuncve olimve fuiſtis.
Dicite ſiquid amor facere unquam grande coegit
Vos: veſtros ipſimet vos extollite amores.
Congerite huc etiam quotquot vel Fabula mendax
Obſtrepit, Hiſtoria aut ſiquos miratur Amantes.
Quàm ſunt momenti exigui! quàm frigida ſordent
Omnia, divino ſi componantur amori!
Sordent Euryalus, Niſus: Pyladeſque, & Oreſtes:
Tyndaridæque, & Atridæ ambo: Patroclusque,
(& Achilles.

ſ *Et dicit ei Petrus: Domine tu mihi lavas pedes?* Ibid. v. 6.

t *Non lavabis mihi pedes in æternum*. v. 8.

Frigent Mausoli cineres, quos miscuit omnes,
Vinoque, & mixtos lacrymis charissima conjux
Exhausit. Quàm majus opus molitur JESUS!
Omnipotens ut erat, potuit plus, plus & amavit.
Ingeniosus, inaudito miraculo amoris,
u In panem, in vinum, extollens vocem omnipotentem,
Verbo transformat sese. Cibus esse videtur:
Et semet manibus gestat, se dividit ipse:
Infert sese in discipulorum pectora totus.
Quiq; Homo, quiq; DEUS; totus sub imagine panis,
Qualis erat coram, & rursus sub imagine vini
Totus erat. Latebras interdum quærere Amantes,
Et furtim auscultare solent: placet usque latere,
x Clamque esse. Hunc morẽ sibi nunc adsciscit JESUS.
Nec putat indignum, nec dedignatur amare
Has tam humiles latebras: facilem de vite liquorem,
Et facilem, exiguam & Cererem. Ultro se abdidit ille,
In mica, in puncto. *DEUS* en *Absconditus* hìc est.
Audax est; sed enim nunquam ausa est Fabula tantum.
Parce precor, JESU, sine me o! mitissime JESU,
Suc-

u *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.* Joa. 6. v. 56. & 57.

x *Respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos.* Cant. 2. v. 9.

Succenſere tuo, ſi fas, audenter amori.
En quid agis? Necdum tu homines bene noſſe videris,
Impium,& ingratum ſemper genus. Huncmet amorem
Chriſte tuum, tanquam vana eſſet fabula, multi;
Heu! multi excipient riſu, infandoque cachinno.
Credere portendent alij ſe, ibuntque frequentes
Templa: tuas paſſim proni ſternentur ad aras.
Te coram ſtabunt; ſtabunt ſed corpore coram;
y Mente tamen procul uſque aberunt, & nil minus illi,
Quàm te, o dulcis Amor, ſecũ tũ mente revolvent.
Nonne vides? Alios vel tum meditantur amores
Cùm tua tẽpla adeunt, & cùm tua ſacra frequentant.
Unum nempe tuum illi obliviſcuntur amorem,
Contemnunt te unum. Tanquam viliſſima quæque
Tractarent; audent ſcelerati hæcmet tua ſacra
Polluere, & ſanctæ polluti accedere menſæ.
Ecce modò, immane hoc audet jam perfidus ille.
Quiſquis amat,ſaltem (minimum hoc eſt) ſperat amari.
Tu quid agis? Quorſumque tuos ſic perdis amores?
Sed nihil iſta movent JESUM: nã plus amat ille,
Quàm ſumus ingrati, crudeles, perfidi, acerbi
Nos homines: neq; amaſſe unquam nos pœnitet illum.

y *Appropinquat populus iſte ore ſuo, & labijs ſuis glorificat me; cor autem ejus longè eſt a me.* Iſa. 29. v. 13. Matth. 18. v. 8. & Marc. 7. v. 6.

Scilicet ut Mater furiatum, menteque captum,
Atque reluctantem gremio fovet anxia gnatum,
Deliciasque suas vocat, & mille oscula figit,
Perdita, blanditiasque novas meditatur, & urget;
Ille oculos circùm asper volvens, torvà tuetur,
Et sputa, & spumas Matri malè torquet in ora;
Sed necdum pueri Matrem, neque tædet amoris:
z Sic nos, multò etiam mage nos dilexit JESUS.
Transformasse semel sese, necdum est satis illi.
Plerumque id fieri juvat, & delectat amantem.
In latebras sæpe, inque humiles abijsse figuras.
a Ut possemus idem dedit. Admirabile amoris
Portentũ! Hoc ipsum quod feci, & vos facite, inquit,
b Quandocumque animus feret, & mihi amica voluntas:
Et memores estote mei. Quis talia fando
Explicet, aut verbis immensum hunc æquet amorem?
Ecce & ego, quot sunt hominum, indignissimus unus,
Vix ego, vix, inquam, tono dum sanctissima verba;
Protinus & panis perit, & fit corpus JESU,
Illi-

z *Quomodo sicui Mater blandiatur, ita ego consolabor vos.* Isa. 66. v. 13.

a *Fecit nos regnum, & sacerdotes DEO, & Patri suo.* Apoc. 1. v. 6.

b *Hoc facite in meam commemorationem.* Luc. 22. v. 19 & 1. ad Cor. 11. v. 24.

Illicet & vinum nullum eſt; ſed ſanguis JESU:
Solaque jam ſupereſt mera vini, & panis imago.
Quantus amor! Quantus! Proh ſanctum nomen *Amoris*
Uſque profanatum! Nunc demum, quid ſit *amare*
Agnoſco. Solus nempe o! ſincerus amator
Tu JESU, & *verè DEUS* altè *Abſconditus es tu*.

MOEROR.

Anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus : in me conturbatum eſt cor meum.

Pſ. 142. v. 4.

CARMEN XXVIII.

Rotinus exſurgens, in montem, ubi (ducere noctes
c Orando, inſomnes ſolitus, contendit (JESUS.
Horridior ſolito nox, & mage nigra tegebat
Omnia. Terrorem augere, & ſtillare cruorem
Luna videbatur, funeſta, & lurida vultu.
Ibant diſcipuli pavidi, triſteſque, nefandam
Perfidiam Judæ edocti, tacitique Magiſtrum
Cuncti aſpectabant flentes, lacrymiſque dolorem
Explebant. JESUS illis ventura recenſens:

d Vos

c *Egreſſus ibat ſecundum conſuetudinem in montem olivarum. Secuti autem ſunt illum & diſcipuli.* Luc. 22. v. 39.

d Vos inquit, vos nocte ista, ut Pastore perempto,
Disperguntur oves gregis, abscedetis, & omnes
Conturbabimini, perterriti abibitis omnes.
Sed ne despondete animum. Ipse a morte reductus
Præcedam vos in Galilæam, & semper amabo
Vos. Haud consensit Petrus his: animosus,& audax,
Quoque erat ingenti erga JESUM abreptus amore:
e Quidquid agant alij; me nulla pericula, nulli
Terrores ab te avellent. Per tela, per hostes
Te sequar. At JESUS: mox jam tu, scilicet ante
f Quàm gallus cantet bis; ter me, Petre, negabis.
Petrus adhuc refragari, seseque paratum
Asserere in gladios ruere, & contemnere mortem.
g Jamque propinquabant horto, de nomine dicto
Get-

d *Omnes vos scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est: percutiam pastorem, & dispergentur oves gregis. Sed postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam.* Marc. 14. v. 27. & 28.

e *Petrus autem ait illi: etsi omnes scandalizati fuerint in te; sed non ego. Et ait illi JESUS:*

f *Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac priusquam gallus vocem bis dederit; ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur: etsi oportuerit me simul commori tibi non te negabo.* Ibid. a v. 29. ad 31.

g *Tunc JESUS venit cum illis in villam quæ dicitur Gethsemani.* Matth. 26. v. 36.

Gethsemani: arboribus locus obsitus undiq; opacam
Lunam obscurabat magis addensabat & umbras.
Et jam tempus erat, quo crudelissima quæque
Omnia, ut ardebat dudum exhauriret JESUS.
h Hoc desiderium, pro nobis quidquid acerbi est
Perferre, hæc illum sitis insatiabilis urit.
Carnifices poterant corpus laniare: dolores
Vulneraque aggerere, & probrosæ dedere morti;
Angorem tamen, & mœrorem afferre beatæ
Haud poterāt animæ. Voluit tamen hunc quoq; tantū,
Quantum nemo unquam mortalis, sponte subire.
Ergo uno obtutu cuncta impendentia cernens
Tormenta, anticipansq; animo, atq; in imagine multò
Vividiore ipsis rebus, ludibria, probra
Verberaque, & sputa, atq; alapas, palmasque, pedesq;
Multa vi, & ferro terebrandos, & paliurum
Hæsurum capiti, atque introrsum fustibus actum,
Hæsuramque hastam lateri, sævissimaque, ultra
Mortem, vulnera defuncto infligenda, sitimque
i Viscera torrentem irridendam felle, & aceto:
Atque inimicorum rabiem, suspiriaque inter

k Po-

h *Quomodo coarctor, usque dum perficiatur*. Luc. 12. v. 50.

i *Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potaverunt me aceto*. Psal. 68. v. 22.

k Postrema, irrisus, sannas, maledictaque ad aurem:
Quin etiam adstantemq; cruci, absumptamque dolore
Aspiciens gladio trajectam pectora Matrem;
l Horruit, intraruntque animi penetralia mœror
Tetrior, & laniena ipsa crudelior angor,
Et pavor, immensumque & ineluctabile pondus.
m Et festinassent mortem, mortemque dedissent
Extemplo; nisi probrosæ se abducere morti
Nolens, atque avidus patiendi plura, vetasset
Ipse, uni falcem cui mors submittit, & arcum.
Longius ab reliquis: lapidis jactu ab tribus ipsis
n Discipulis mage dilectis avulsus, & illos
Exhortans, ut & orarent, laqueosque caverent
o Orando; sternens se in terram, cernuus ore
Oravit Patrem: si ita fert tua sancta voluntas,
Mortiferum hunc a me calicem devolve, necique
Eripe. Nec verò quod vellem ego; sed quod tu vis
Id fiat. Totum oblitus, totumque videtur

Se-

k *Omnes videntes me deriserunt me*. Ps. 21. v. 8.

l *Intraverunt aquæ usque ad animam meam*. Ps. 68. v. 2.

m *Tristis est anima mea usque ad mortem*. Matt. 26. v. 38.

n *Avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis*. Luc. 22. v. 41.

o *Procidit in faciem suam orans, & dicens: Pater si possibile est transeat a me calix iste. Verumtamen non sicut ego volo; sed sicut tu*. Matth. 26. v. 39.

Sepofuisse DEUM; nequid non ille doloris
Sentiret, nequod sibimet solamen, opemve
Ferret. Sed rursus tanquam DEUS; omnia jamtum
Antevidens longè; vidit tot deinde futuros
Ingratos homines, qui quos tulit ille dolores
p Peccando augerent, atque, ut poterant, renovarent
(Heu!) quæ passurus tot pro ipsis, vulnera, mortē.
Vidit, quod peragebat opus tam grande salutis,
Atque suæ mortis pretium fore inutile multis!.
Et pro centenis, centenis millibus, eheu!
Frustra effusurum sese cum sanguine vitam.
Hoc tetrum magis, hoc illi attulit infinitum
q Mœrorem. totisque undis maris obrutus ille est.
Tum jam sanguineus sudor prorumpere: guttæ
r Ubertim filo in terram stillare cruento,
s Et vestes saturare, & largis currere rivis
Undique, quæ revehunt vasis hinc inde cruorem
Ex.

p *Rursum crucifigentes sibimetipsis filium DEI*. Ad Hebr. 6. v. 6.

q *Veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me*. Ps. 68. v. 3.

r *Factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram*. Luc. 22. v. 44.

s *Quare rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari?* Isa. 63. v. 2.

Exterebratis præ mœrore, angoreque ruptis.
Heu! ego pars pœnæ tantæ, immensumque dolorem
Movi ego! Tu verò tu nunc charissime JESU,
Accipe quæ solæ lacrymæ, gemitusque supersunt.
† Labere, sancte Ales cælo, & solare jacentem.
Vult (mirum!) DEUS ipse tuo solatio egere.

† *Apparuit autem illi Angelus de cælo confortans eum*. Luc. 22. v. 43.

OP-

OPPROBRIUM HOMINUM.

Opprobrium hominum, & abjectio plebis.

Psal. 21. v. 7.

CARMEN XXIX.

Actenus ignari flendi, expertesque doloris
u Lugete o cæli, vosque o! lugete beati
Aligeri, & pulchros lugendo obnubite vultus.
Vester Amor, quem vos adeo exardescitis usque
x Aspicere, aspectu qui vos recreatque, beatque;
Proh scelus! Opprobriũ est hominũ, atq; irrisio plebis!
y Nummis triginta, queis despectissima quæque
Mancipia exponi vulgò, addicique solebant,

z Ab

u *Obstupescite cæli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer.* Jer. 2. v. 12.

x *In quem desiderant Angeli prospicere.* 1. Petr. 1. v. 12.

y *Appenderunt mercedem meam triginta argenteos*. Zach. 11. v. 12.

z Ab sibi quàm charo; sed perquam perfido amico
Proditus, atque suis venumdatus hostibus ecce est.
Perfidioso illi lugubria dicite verba,
a Figiteque, obruite horrisonis illum undique diris.
b Excelsam exsecrande tuam sedem occupet alter:
c Abrumpas vitam laqueo, infletumque cadaver
Rixa cruenta avidis jaceas canibusque, lupisque:
Tundatque, & rostro trahat ilia vultur obunco.
Subsidas imo umbrarum, abruptoque profundo:
d A dextrisque tuis draco stet, sævissimus ultor,
Arbiter ille draco tenebrarum, & legifer orci.
Quandoquidẽ tam exsecranda benefacta rependis
e Perfidia, insontemque inimicis osculo amicum
Prodere sustinuisti, ausus canibus dare sanctum.
f Irrumpunt illi armati. Quibus obvius ultro
Procedens JESUS, ut sese ostenderet ire

Spon-

z *Homo pacis meæ, in quo speravi, qui edebat panes meos magnificavit super me supplantationem.* Ps. 40. v. 10.

a *Dilexit maledictionem, & veniet ei.* Ps. 108. v. 18.

b *Episcopatum ejus accipiat alter.* Ps. 108. v. 8.

c *Suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera ejus.* Act. 1. v. 18.

d *Et diabolus stet a dextris ejus.* Ps. 108. v. 6.

e *Odium pro dilectione mea.* Ibid. v. 5.

f *Circumdederunt me canes multi.* Ps. 21. v. 17.

Sponte sua ad mortē; non vi: Quē quæritis adsum,
g Ecce ego sum. Vix, ut dixit, simul arma, virosque
Præcipites retroversum afflixitque, ruitque,
Effuditque solo, ceu posset fulmine, verbo.
Procubuere omnes resupini. Mortua credas
Corpora. Sic illi exanimi, immotique jacebant.
Præterea, necui damnum intentare suorum
h Auderet quisquam, verbo, imperioque coegit.
Quin Malcho, ante omnes tentanti immittere vincla,
i Quam gladio, & grandi Petrus dejecerat ictu
Aurem; restituit, p pulataque tempora, tactu
k Integrat, & reddit quem ferrum excussit honorem:
Debuerant agnosse DEUM, & portenta fateri;
l Ast erat illa hora illorum, umbrarumque potestas.
m Ergo iterum cæci irrumpunt, manicisque ligatum,
Et

g *Ut ergo dixit eis: Ego sum, abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.* Joa. 18. v. 6.

h *Si ergo me quæritis, sinite hos abire.* Ibid. v. 8.

i *Simeon ergo Petrus habens gladium eduxit eum, & percussit Pontificis servum: & abscidit auriculam ejus dexteram.* Ibid. v. 10.

k *Et cùm tetigisset auriculam ejus, sanavit eum.* Luc. 22. v. 51.

l *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.* Ib. v. 53.

m *Cohors ergo, & tribunus, & ministri Judæorum comprehenderunt JESUM & ligaverunt eum.* Joa. 18. v. 12.

Et, sceleratorum de more, ad terga revinctum,
Ori intentantes gladios, funalia, tædas,
Funibus, & pugnis etiam, multaque trahunt vi
Captivum JESUM, quem paucis antè diebus
Tanto illo, & tam magnifico excepere triumpho.
Quantum ignominiæ, quantum nox illa doloris
Attulit! Horresco referens. Mastigia vilis,
n Heu! alapa impetere, & divinum cædere vultum,
Sacrilegaque manu ausus, tartareoque furore est.
o Concilium horrendum cogunt, præsesque Caiphas,
Quo non aut rabie, scelere aut immanior alter:
Fare age, per vivens te obtestor, perque supremum
p Numen: Num tandẽ Christus, nunquid DEUS es tu?
q Omnino is sum, quem dixti, respondit JESUS.

Ad-

n *Unus assistens ministrorum dedit alapam JESU.* Joa. 18. v. 22. *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobrijs.* Thren. 3. v. 30.

o *Principes autem sacerdotum, & omne concilium quærebant falsum testimonium contra JESUM*, Matth. 26. v. 59. *Concilium malignantium obsedit me.* Ps. 21. v. 17.

p *Adjuro te per DEUM vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus filius DEI.* Matth. 26. v. 63.

q *Tu dixisti, Verumtamen dico vobis: amodo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis DEI, & venientem in nubibus cæli.* Ibid. v. 64.

Adjecitque: olim sese, cernentibus ipsis,
Nubi insidentem venturum, ut judicet orbem.
Tum verò ille senex furiata mente sacerdos
r Dirumpens vestes, tanquam exsecrabile quidquam
Audisset: Quid opus nobis jam testibus? Ecce
Audistis vosmet verba exsecranda. Quid ergo
Nunc vos, aut quæ nunc animo sententia surgit?
s Et, *reus est mortis* (tanquam essent ore loquuti
Uno omnes) scelerato omnes simul ore fremebant.
t Ausique expuere in faciem, insanoque tumultu
Irruere, & colaphis pulsare, & tundere pugnis,
Irasque explere, invidiamque, instarque Leonum
Circumfrendere, & certatim illudere capto.
Nequid inexpertum furor, impietasque relinquant;
u Obnubunt oculos velo, multoque cachinno:

Eja

r *Scidit vestimenta sua dicens: Blasphemavit: quid adhuc egemus testibus: quid vobis videtur?*

s *At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis*. Ibid. v. 65. & 66.

t *Tunc expuerunt in faciem ejus, & colaphis eum ceciderunt*. v. 27. *Aperuerunt super me os suum sicut leo rapiens, & rugiens*. Ps. 21. v. 14.

u *Et velaverunt eum, & percutiebant faciem ejus: & interrogabant eum dicentes: Prophetiza quis est, qui te percussit*. Luc. 22. v. 64. *Et lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum*. Ps. 37. v. 11.

Eja age, quandoquidem DEUS es tu, vaticinare,
Nomine compella, qui te hoc nunc verberat ictu.
Interea Petrus (neque pars hæc parva doloris)
Quamlibet admonitus nuper; tamen ille pavore
Abreptus, penitusque excussus mente, Magistrum
(Pro quo, nil dubitans medium se opponere morti;
Infestis ultro impavidus se objecerat armis)
x Destituit ter, terque illum se nosse negavit.
Deseruere omnes. Circùm hostes undique. Nemo
Qui misereretur, solareturve relictus.
Post ubi lux scelus horrescens, invitaque fulsit;
y Concilium rursum sceleratum habuere, & iniquè
Damnatum, vinctumque retro adduxere Pilato,
Qui tum Romanus Prætor, Præsesve regebat
Judæam, satis ille sagax, & callidus. Illi
Vestibulum ante ipsum, cum stulta, cumque procaci
Plebe sacerdotes mixti, amentesque furore,

x *Nescio hominem istum, quem dicitis.* Marci. 14. v. 71. *In circuitu ejus hostes ejus.* Thren. 1. v. 17. *Sustinui qui simul contristaretur, & non fuit: & qui consolaretur, & non inveni.* Ps. 68. v. 21.

y *Et confestim manè consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus, & scribis, & universo concilio vincientes JESUM duxerunt, & tradiderunt Pilato.* Marc. 15. v. 1.

z Seditionis in Augustos, clamore protervo,
Insimulant JESUM. Hæc odiosa calumnia visa
Opportuna magis rem præcipitare, & acerbam,
Quamque exoptabant insonti arcessere mortem.
Nec verò sua spes illos, odiumve sefellit.
Atque equidem rabiem, accusatorumque tumultum,
Atque ex adverso tam mitem, tamque serenum
Vultum accusati (quisquis tandem foret ille)
Aspiciens; facilè invidia fieri omnia Præses
Agnovit. Sed adhuc JESUM scitatur, & urget:
a Rexne tu es? Aut quorsum hæc in te accusatio regni?
b Et didicit: Regem esse quidèm, nec regna caduca
Curare hæc, nec venisse hæc evertere regna.
Exijt, insontemque hominem, pro munere Judex
c Testatus; conabatur lenire furentes

In-

z *Cœperunt autem accusare illum dicentes: Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dari Cæsari, & dicentem, se Christum Regem esse.* Luc. 23. v. 2. *Acuerunt linguas sicut serpentis: venenum aspidum sub labijs eorum.* Ps. 139. v. 4. *Insurrexerunt in me testes iniqui.* Ps. 26. v. 12.

a *Pilatus autem interrogavit eum dicens: Tu es Rex Judæorum? At ille respondens ait: Tu dicis.* Luc. 23. v. 3.

b *Regnum meum non est de hoc mundo.* Joa. 18. v. 36.

c *Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, & turbas: Nihil invenio caussæ in hoc homine.* Luc. 23. v. 4.

Incassum. Rabidi magis illi attollere vocem:
d Seditiosum illum appellare, vocare rebellem,
Turbarumque facem & caput, osoremque quietis,
Et pacis. Præses caussam, quacumque liceret,
Ab se amoliri, seque hinc subducere tentans;
e Ut Galilæum esse audivit, transmisit JESUM
Herodi Regi, qui fortè advenerat urbem
Nuper, sacrorum studio, extinctique paterni
Imperij partem, Galilææ sceptra tenebat.
Audierat Christi Herodes miracula, lætusque,
Et sperans, portenta aliquot, se judice coram
Facturum; multis JESUM sermonibus ultro
f Aggrediens, præter propter quàm multa rogabat.

d *At illi invalescebant dicentes: commovet populum docens per universam Judæam, incipiens à Galilæâ usque huc.* Ibid. v. 5.

e *Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit, si homo Galilæus esset. Et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Jerosolymis erat illis diebus.* v. 6. & 7.

f *Herodes autem viso JESU gavisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audierat multa de eo, & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat.* Ibid. v. 8. & 9. *Ego autem tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum.* Ps. 37. v. 14.

At JESUS nihil audire, & perstare perinde
Immotus tanquã surdus: nullum hiscere verbum,
Mutus erat. Vocem illius Rex ille peremptam,
Sanguinea & lance invectam inter fercula, nuper
Prostibulo infando obtulerat furialia dona.
Spretum se Herodes ratus; etsi excanduit; iram
Dissimulans, tanquã male sani, menteq; captum
g Ludicra indutum veste ad prætoria misit,
Et Prætor tunc: ecce, inquit, nil morte repertum
h Dignum est: & neque ego, neque Rex invenimus ullum
In misero hoc crimen. Quorsum furor, iraque tanta?
Moris erat, cùm nempe aderant illa annua sacra
(Hebræo Hebræi dicebant nomine Pascha)
i Quem populus vellet vinclis educere vinctum,
Quemque ipsi optassent sontem subducere morti.
Nunc tamẽ hanc Præses veniã, arbitriumq; coercens:
k Ec-

g *Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo: & illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum.* Luc. 23. v. 11.

h *Nullam causam invenio in homine isto... Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum & ecce nihil dignum morte actum est ei.* Ibid. v. 13. & 14.

i *Per diem autem solemnem consueverat Præses populo dimittere unum vinctum quem voluissent.* Matth. 27. v. 15.

k Ecquē mavultis, JESUMne hunc, anne Barabbā
Dimitti vobis? Fieri neque poſſe putabat,
Ut non mavellent JESUM. Tam odioſus, & atrox
Alter erat. Sed lymphati, ſtolidèque protervi,
l Et ſtygia accenſi rabie; optavere Barabbam.
At tu pro ſcelere hoc tanto gens perfida, pœnas
m Quas tibi tu horrendas, ſeriſque nepotibus, amens
Optaſti, exſolvas. Videas tua mœnia circùm
Millia centena, & centena cadavera truncis
Tranſverſis affixa, atroque fluentia tabo,
Donec deficiant jam ſylvæ, & ligna, locuſque,
Dira fames rabidos in mutua corpora dentes
Vertere compellat: pueros, partuſque recentes
n Morſibus abſumptos rurſum in ſua viſcera condant
Matres. Ipſi hoſti moveas lacrymas, gemituſque.
Corruat in cineres triſti, æternaque ruina
o Templum: nec tua in urbe ſuper lapidem lapis exſtet.

k *Congregatis ergo illis dixit Pilatus: Quem vultis dimittam vobis, Barabbam, aut JESUM, qui dicitur Chriſtus?* Ibid. v. 17.

l *Clamaverunt ergo rurſum omnes dicentes: Non hunc, ſed Barabbam.* Joa. 18. v. ult.

m *Sanguis ejus ſuper nos, & ſuper filios noſtros.* Matth. 27. v. 25.

n *Ita ut comedatis carnes filiorum veſtrorum.* Lev. 26. v. 29.

o *Non relinquetur hic lapis ſuper lapidem.* Matth. 24. v. 2.

Tu tamen, in pœnas, totum errabunda per orbem
p Durabis, cunctis justa exsecratio, & horror
Gentibus, & cunctis odium opprobriumque futura.
Prætor tum vitam saltem se posse tueri
Sperans insonti, tentansque an sanguine posset
Feralem, immanemque sitim extinxisse cruoris;
q Verberibus cædi JESUM jubet. Horreo totus,
Verbaque, mensque etiam fugiunt, ac destituunt me.
Heu! atrox nimium, nimiumque infame luisti
Supplicium! plenum tormento, ignominiaque!
Nec triste hoc magis, aut ignominiosius ullum est!
Addunt verberibus ludibria barbara: tritam
Jam chlamydem, fuerat quondam quæ purpura Regū,
r Ridentes circumvolvunt: capitique coronam
San-

p *Dabo eos in vexationem universis regnis terræ, in maledictionem, & in stuporem, & in sibilum, & in opprobrium cunctis gentibus, ad quas ejeci eos.* Jer. 29. v. 18. *Abominabitur vos anima mea.* Lev. 26. v. 30.

q *Tunc ergo apprehendit Pilatus JESUM, & flagellavit.* Joa. 19. v. 1.

r *Et exuentes eum, clamydem coccineam circumdederunt ei. Et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, & arundinem in dextera ejus. Et genuflexo ante eum, illudebant ei dicentes: Ave Rex Judæorum. Et expuentes in eum acceperunt arundinem, & percutiebant caput ejus.* Matth. 27. a v. 28. ad 30. *Et dabant ei alapas.* Joa. 19. v. 3.

Sanguinolentis intertextam sentibus aptant:
Ridiculum dextræ sceptrum est fluvialis arundo.
Deinde genu posito: *Salve Rex*, sputaque in ora
Torquent, ingeminantque alapas, & arundine sentes
Altiùs insigunt capiti, immanesque cachinnos
s Rumpunt. Nemo hominũ, nemo unquam talia passus.
Credidit aspectu hoc Prætor, quascumque ferinas,
Quamlibet indomitas tandem mitescere posse,
Et deflagrare, & pietate obtundier iras.
t Ergo iterum coram eductum, flagrisque cruentum
Et spinis digito ostendens: en inquit JESUM,
Ecce Homo. Tolle illi clamabant, figeque ligno,
u Vociferabanturque audaciùs. Insuper audent
Prætori quoque terrorem intentare, minasque:
x Hunc nisi supplicio dedis, nisi morte coerces;
Tu quoque Romani imperij te, & Cæsaris hostem

Præ.

s *Attendite, & videte si est dolor, sicut dolor meus.* Thren. 1. v. 11.

t *Exivit ergo JESUS portans coronam spineam, & purpureum vestimentum. Et dicit eis: Ecce homo.* Joa. 19. v. 5.

u *Et clamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum.* v. 6. *Et invalescebant voces eorum.* Luc. 23. v. 23.

x *Si hunc dimittis non es amicus Cæsaris: omnis enim, qui se regem facit contradicit Cæsari.* Joa. 19. v. 12.

Præfers: nam contrà hic audet turbare, sibique
Arrogat imperium, sceptrumque invadere tentat,
Prætor ad hæc animo fractus, victusque timore
y Improbo, & incassũ tergens, quas sanguine tinxit,
Fœdavitque manus, insontem & rursus JESUM
z Testatus; morti tamen amandavit iniquæ
Impius Auctorem vitæ, Auctoremque salutis.
Festinatur ubique, oculisque statim oggeritur crux
Pondere vasta, ingens, rabidè properata: suisque
a Vestibus induto, necui non cognitus esset,
Semianimique ac dilaniato, artusque trementi,
b Imponunt humeris transversum, infameque lignum,
Cui configendus, cui suspendendus erat mox.
Flagitiosorum, sua qui commissa luebant
Supplicio, excussis cranijs, atque ossibus, altè
Horridus, ad Solem occiduum, egredientibus urbem
Mons erat: inde illi nomen *Calvarius*. Illac
Adducendus erat JESUS. Dat martia signum

Buc-

y *Accepta aqua lavit manus coram populo dicens: Innocens ego sum à sanguine justi hujus*. Matth. 27. v. 24.

z *Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur*. Joa. 19. v. 16.

a *Et induerunt eum vestimentis suis*. Mar. 15. v. 20.

b *Et bajulans sibi crucem exivit in eum qui dicitur Calvariæ locum, hebraicè autem Golgotha*. Joa. 19. v. 17.

Buccina: porticibus, tectis, plenisque fenestris
c Impendent avidi spectandi: compita, calles
Complentur; fremitu, concursuque omnia fervent.
d Dant manibus plausum ingentē, illuduntque superbi
Victo victores, insultantque auribus hostes.
Vix aliquot gemituq; piæ, lacrymisq;, sequuntur,
e Et lamentantur perculsæ pectora Matres.
Hinc, atque hinc densæ incedunt, sævæque cohortes,
Nudos præ manibus gladios, hastasque gerentes,
Aspectumque trucem. Capitum cava tegmina, cristæ
Sole incenduntur, flammisque minacibus ardent,
Terrificantque oculos. Raptatus funibus, inter
Lictores, interque hostes, interque latrones,
Ad vepresque pedes passim, atque ad saxa cruentans
It JESUS, nos ut moriens vitæ afferat, utque
f Decretum ligno affigat, quod erat contra nos.

c *Ipsi verò consideraverunt, & inspexerunt me.* Ps. 21. v. 18.
d *Plauserunt super te manibus.* Thren. 2. v. 15.
e *Plangebant, & lamentabantur eum.* Luc. 23. v. 27.
f *Delens quod adversum nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio affigens illud cruci.* Ad Colos. 2. v. 14.

EX-

EXCESSUS.

Dicebant excessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem.

Lucæ 9. v. 31.

CARMEN XXX.

Eu! Quianam tanta gemuit convulsa (ruina
Undique totius tremefacti machina (Mundi!
Quid tam atrata dies! Quid tam lugubribus umbris
g Extinctus medio Sol supra in culmine cæli est!
Luna procul nunc est: nec totum extinguere Solem 5
Luna potest, nec tam ambitiosam offundere noctem;
Quæ cælum, totumque involvat, & obruat orbem.
h Templi vela, hominum nullis cogentibus, ipsa,
Sponte indignantur, summoque a vertice ad ima
Scri.

g *Obscuratus est Sol*. Luc. 23. v. 45. *Et facta hora sexta tenebræ factæ sunt per totam terram*. Marc. 15. v. 33.
h *Et ecce velum templi scissum in duas partes a summo usque deorsum, & terra mota est, & petræ scissæ sunt. Et monumenta aperta sunt*. Matth. 27. v. 51. & 52.

Stridorem, irasque ingeminant, & rupta dehiscunt!
Saxa etiam rumpuntur! Hiant revoluta sepulchra!
Apparent simulachra modis surgentia miris!
Succutitur fundo imo tellus! Omnia lugent
Immensum, interitumque orbi, exitiumque minantur!
Scilicet indigna, & crudeli morte peremptus
Exspirabat Homo DEUS. Et sensit, gemuitque,
Auctoremque suum morientem exhorruit orbis.

Hiccine, quem spinis horrentem tempora circùm,
De clavis, de vulneribusque, & de trabe cerno
i Pendentem, mediumque duos hinc inde latrones,
Hiccine Homo DEUS est? Et quis committere tantū
Ausus, vel potuit?
Quàm lacerum ah! quàm triste, cruentatumq; cadaver!
Aspice diffusum totum exhaustumque cruorem!
k Aspice vibices, plagasque & verbera: sputaque,
Atque alapas in vultu ipso: & quæ vincula, funes
Passim impresserunt vestigia multa cruenta!
l Aspice distenta, exturbataque ab ossibus ossa!
Obsignatos morte oculos, & sanguine multo

Con-

i *Crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc, & hinc; medium autem JESUM.* Joa. 19. v. 18.

k *A planta pedis usque ad verticem capitis non est in eo sanitas.* Isa. 1. v. 6.

l *Dispersa sunt omnia ossa mea.* Ps. 21. v. 15. *Dinumeraverunt omnia ossa mea.* Ibid. v. 18.

Concretos! Etiam concretos sanguine crines:
Imbutasque, & rorantes quoque sanguine spinas!
m Et manũ utramq;, & utrumq; pedẽ grandi atq; trabali
Clavo confixos ad palum, & vulnere ruptos!
Ruptum etiam pectus! Vulnus crudelius hoc est.
Postremum ediderat gemitum, exspiraverat, & jam
Mors erat in vultu, palam erant vestigia mortis.
n Et tamen immanis tentavit lancea pectus,
Ultima scrutatum est ferrum penetralia cordis;
Siqua lateret ibi vitæ pars ulla superstes.
Ferrum crudele, & multo crudelius ipso
Clavorum ferro! Nihil o crudelius unquam!
Quis tibi nunc Mater Virgo afflictissima sensus,
Cùm prope stans immota, DEUM, Gnatumq; videres
Inter tormenta, atque inter ludibria, clavis
Infami affixum palo suspiria dantem
Postrema, & tandem claudentem lumina morte?
Ultra etiam mortem transfossum cuspide pectus.
o Stabat. Perque genas mutæ lacrymæ, atque silentes
Ibant. Nec planctu, nec femineo ululatu
Obstrepit. Infandum, dirum, immensumq; dolorem

Pe-

m *Foderunt manus meas, & pedes meos*. Ibid.
n *Unus militum lancea latus ejus aperuit*. Joa. 19. v. 34.
o *Stabant autem juxta crucem JESU Mater ejus*. Ibid. v. 25.

Pectore concluſum, laniantem viſcera; totum
Suſtinuit, Materque, eademque tenerrima Virgo
Stabat, cùm totus rueret, peſſum iret & orbis.
Mira, ingens, & digna DEI conſtantia Matre!
O bene, quod video geminos & ſanguine claros,
Et pietate viros accinctos tollere corpus
De Cruce! Jam ſcalas ambo ſubiere, crucemque.
Evellunt ſpinas primùm, ſævamque coronam:
Stillat adhuc multus renovato e vulnere ſanguis.
Percrepat, & gemitu, & repetitis ictibus inſtat
Malleus, & crebra forceps vi annixa laborat
Eruere intortos retrorſum a cuſpide clavos.
Hos jam tandem exemere, amplexuque cadaver
Divinum ſtringunt, mœſtiſſimaque oſcula figunt.
Fortunati ambo nimium. Qui ſuſtinet orbem
Suſtentant. Ipſorum humeris, colloque recumbit.
Heu! major, Virgo, major te pœna manebat!
Illa, quidem Gnati lacerum, & miſerabile corpus
Virgineo excepit gremio, complexaque, & hærens,
Mater novultum vultu, atque os ore premebat.
Pallida, & attonita ubertim, & ſine murmure fuſis
Vulnera tergebat lacrymis, lacrymiſque lavabat.
Agnoſciſne hos, Virgo, oculos, hæc ora, manuſque?
Filius hicne tuus, ſoboleſque æterna Parentis
Divini,& cū Patre DEO Omnipotēs DEUS ipſe?

p Heu! quam dissimilis, quantum mutatus ab illo,
Cujus in aspectu noctesque, diesque trahebas!
Cujus ad imperium Manes, & paruit ipsa
Improba Mors: surda actutum patuere sepulchra,
Redditaque amissæ viguere cadavera vitæ.
Hoc amor,hoc(mirum!)potuit,mortemque Deumq;
Miscuit.En utrumq;tibi! Ecce DEUM! ecce cadaver!
q Mortuus est nostra infanda, ut commissa piaret.
Mortuus, ut nostra ablueret peccata cruore;
Ne nos, qui meriti, nos, qui peccavimus ipsi
Morte immortali, æterno lueremus & igne.
Flere libet. Pro me extincto, extinctoque latronum
Supplicio; lacrymis saltem exsequialia solvam.
Ergone tu ferro ad palum? Et quis ego, ut morerere
Tu pro me sic? . . . . .
r Audebo, & dicam: Mente excessisse videris,
Cùm nos,cùm me adeo ingratum tam perditè amasti,
Prodigus ut velles divinam effundere vitam,
Et tam ignominiosa, & acerba occumbere morte.
Hic erat excessus Solymis complendus amoris,
Quem

p *Non est species ei, neque decor, & vidimus eum, & non erat aspectus, & desideravimus eum*. Isa. 53. v. 2.

q *Mortuus est pro peccatis nostris*. 1. ad Cor. 15. v. 3.

r *Judæis quidem scandalum. Gentibus autem stultitiam*. 1. ad Cor. 1. v. 23.

Quem Moses, quemque Elias in vertice tecum
Montis, mussabant, mirabanturque vicissim.
Excessit DEUS: excessum complevit: amavit
Ad mortem, atq; ultra. Spirant hæc vulnera vel nunc,
Spirat & immensum vel nunc hoc pectus amorem.
Hæret, & attonitum Carmen silet, ac silet orbis.
ſ Vos lacrymæ, & gemitus succedite . . . . .

ſ *Plangent eum planctu quasi super unigenitum*; Zach. 12. v. 10.

SOPOR EXCUSSUS.

Ego dormivi, & ſoporatus ſum, & exſurrexi?

Pſ. 3. v. 5.

CARMEN XXXI.

Te procul gemitus; procul hinc abſi-
(ſtite luctus:
Nam ſopor ille fuit; non mors. Dor-
(mivit, & altè
Sponte ſoporatus; mox jam ſurrexit JESUS.
t Magdala; quid tumulo tu inconſolabilis hæres
Lugendo, & vix non moreris conſumpta dolore?
Quidve unguenta paras, interque cadavera demens
u Quæris viventem? Nulla hìc jam funera. Nullum
Stringere quod poſſis flendo inter brachia corpus,
Atque aloe, & mixta lacrymis perfundere myrrha:
Spargere cui violas poſſis, & lilia circùm,
Et mœrentem hyacinthũ, immortaleſq;amaranthos.
Huc

t *Maria autem ſtabat ad monumentum foris plorans.* Joa. 20. v. 11.

u *Quid quæritis viventem cum mortuis.* Luc. 24. v. 5.

Huc ades o! Vacuum ſine corpore cerne ſepulchrum.
Crede oculis tu, tu ipſa tuis. Quem perdita luges
Tantum, quem tantum ſuſpiras, Magdala, vivit.
Vivit, & ille tuus non eſt hic, Magdala, JESUS.
Rupit, ſi neſcis, perrupit vincula mortis,
Ceu poſſet facilem, placidumq; abrumpere ſomnum.
Nil vigilum excubiæ, miles nihil obſtitit illi,
Nec lapidem immanem ſuperimpoſuiſſe ſepulchro,
Quem nulli vectes, poſſet vis nulla movere.
Et poterat ſolo nutu ille revolvere ſaxum;
Noluit: intacto juvat illum exire ſepulchro,
Integra ut exivit quondam de Virginis alvo.
Olim erat affinis Morti ſopor; illa ſopori
Faſtu ſe extollens, affinem ſe eſſe negabat.
Quippe recenſebat crebros ſine fine triumphos,
Tot populos, urbeſque, & regna ſepulta ruinis,
Tot, tantos, tamque excelſos Regeſque, Duceſque,
Qui fuerant quondam populorum terror, & orbis;
Nunc cinis exiguus ſunt, exiguæque favillæ:
Hic Jacet, hoc illis ſupereſt de Regibus unum.
Non ita Rex Regum. Morti conceſſit, obivit
Ille, ſed illius ſuper hæc ſunt ſcripta ſepulchro:
x *Surrexit jam, Non eſt hic, Surrexit JESUS.*
Nunc primum affinis placidoque ſimillima ſomno

P 2 Mors

x *Surrexit, non eſt hic*. Marc. 16. v. 6.

Mors fuit. Illa alios jam dedignata triumphos;
Immortalem etiam tandem viciſſe canebat.
Vulnera vulneribus, tanto diffiſſa triumpho,
Congeſſit poſt mortem etiam,obſtruxitq;ſepulchrum.
Jamque videbatur ſibimet ſecura triumphi:
Et currus, & equos, atque aſpernata quadrigas;
Alta triumphales, nigras ſuperinduit alas,
Tentabatque ſuperba ipſum conſcendere cælum,
Atque ipſi, ut terris, cælo dominarier atrox.
Vah! Inſaniſti. Neſcis temeraria neſcis
Contra quem ſteteris. Neſcis viciſſe volentem
[y] Sponte ſua vinci. Tua te victoria perdet,
[z] Tu quoque,Mors,moriere,crucique affixa trophæum
Augebis. Cælos dum Mors meditatur, & aſtra;
[a] De cruce deſcendit DEUS ille ad regna profunda,
Ad Manes, Erebumque, poteſtateſque tremendas
Aerias, quæ devictum, feſſumque premebant
Crudeli imperio, & ſceleratis legibus orbem.

b Tunc

y *Oblatus eſt, quia ipſe voluit.* Iſa. 53. v. 7.

z *Ero mors tua, o mors.* Oſe. 13. v. 14. *Abſorpta eſt mors in victoria. Ubi eſt mors victoria tua.* 1. ad Cor. 15. v. 54. & 55.

a *Deſcendit primum ad inferiores partes terræ.* Ad Epheſ. 4. v. 9.

b Tunc autem trepidare metu, penitusque repostis
Abscondi tenebris. Conantibus edere contrà
Cum clamore horrendum ululatum; faucibus hæsit
Vox retro, incœptus clamor frustratur hiantes.
c In genua, in vultus pronæ curvantur, adorant
Omnes Victorem attonitæ, totoque profundo
Contremuere cavæ, gemitumque dedere cavernæ.
At Rex æthereas iterum subiturus ad auras,
Pallidaque imperio effringens, tenebrosaque claustra,
Et spolia, & tanto dignam victore reducens
Prædam; captivas dudum, dudumque gementes
d Exemit vinclis animas, cœtusque verendos
Patrum, laurigerosque choros, piaque agmina Vatum,
Carmina qui, dictante DEO, divina loquuti;
Venturum cecinere orbi. Quin corpora multa
e Sanctorum, in mutos cineres, per sæcla, redacta

P 3 Sta.

b *Infernus subter te conturbatus est in occursum adventus tui*: Isa. 14. v. 9.

c *Mihi flectetur omne genu*. Ad Rom. 14. v. 11. *Cælestium, terrestrium, & infernorum*. Ad Philip. 2. v. 10.

d *Eduxit eos de tenebris & umbra mortis, & vincula eorum disrupit*. Ps. 106. v. 14. *Expolians principatus, & potestates*. Ad Coloss. 2. v. 5.

e *Multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexerunt*. Matth. 27. v. 52.

Stare iterum secum jussit, secumque venire,
Confessumque sibi, & pulchros glomerare triumphos.
Nec mora: quæ nuper cineres; jam plena vigoris,
Plenaque jam vitæ, circumdata & undique luce
Corpora erant. Ingens, vivum de Morte trophæum!
Mortē ipsam Victor pavitantē, & multa gementē
Ire catenatam ad currum, & post terga revinctam
Jusserat, inque rotas, longa cervice reflexa
Retrorsum, scabros, avidosque inlidere dentes.
Panduntur portæ: tenebrosa sub axe tonanti
Congemuit tellus, matutinisque volucrum
Cantibus assurgens Aurora, & roscidus unda
Lucifer Auroram antevolans comitantur euntem
Hinc,atq; hinc: liquidum prorumpit in æthera Victor.
Victor io! Bellator io! Tu vincere solus
Mortem, tuque Erebi solus perrumpere claustra
[f] Ferrea, & umbrarum æternos contundere vectes.
Solus tu Assertor, Vindexque es. Tu genus ultus
Humanum, tu captivis, tu vincula collo
[g] Eximis, & pigro, & tenebroso carcere vinctos
In

f *Contrivit portas æreas, & vectes ferreos confregit*. Ps. 106. v. 16.

g *Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu*. Zach. 9. v. 11.

In diam lucem, in libertatem aſſeris almam.
Viciſti; at te vicit Amor. Redivivus ab umbris
Quæ tibi fecit Amor chariſſima vulnera ſervas,
Vulneraque in corde, in manibus revehiſque, teneſque.
Vicit Amor: Victor Mortis nam victus Amore eſt.

REX GLORIÆ.

Attollite portas, principes vestras, & elevamini portæ æternales, & introibit Rex Gloriæ.

Psal. 23. v. 7.

CARMEN XXXII.

Immortalis erat, dignos jam nactus honores,
Deque triumphata repetitum Morte triumphum
Acturus JESUS: Rex debebatur Olympo.
Et tamen ille moras terris nectitque, trahitque
Tanquam esset mortalis adhuc. Neque tædet amoris,
Nec meminisse piget, pro nobis vulnera, mortem,
Quidquid & infame est unquam, & crudele tulisse.
h Sæpe suis coram se sistit, seque videndum
i [illegible]hibet, & palpanda manu sua vulnera porgit:
Atque [illegible]num in latus insinuandi, introque ferendi
k In

h *Per dies quadraginta app[illegible]rens eis.* Act. 1. v. 3.
i *Videte manus meas, & pedes* [illegible], *palpate, & videte.* Luc. 24. v. 39.

k In plagas digitos (quanta indulgentia!) Thomæ
Quam temerè imprudens optarat, facta poteſtas.
Mentita ſpecie Agricolæ tibi, Magdala, coram
l Adſtitit, &: Mulier, quid fles? quem quæris? Ut ille
Diſſimulat percunctando! Tu perdita luctu,
Amenſque, ignotum cenſebas eſſe olitorem:
Urgebaſque prece, & lacrymis, num fortè tuliſſet
Illum? Tuque tuis humeris efferre parabas.
Quæ tantæ vires? Num tu aſportare cadaver?
Ne dubita: tulit hic olitor quem quæris, habetque
Omnino ſecum, JESUMque abſcondit, & ille
Ipſemet eſt. Audi, nam te vocat ille: *Maria*.
Jamque quater decies revoluto præpete cælum
Axe, diem nocti alternans iteraverat ortus,
Et fulgore novo, & ſolito formoſior ibat
Aureus, & medium Sol jam pulſabat Olympum;
m Cùm montem, prope Bethaniam (radicibus illa
Hæ-

k *Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum.* Joa. 20. v. 27.

l *Dicit ei JESUS: Mulier quid ploras? Quem quæris? Illa exiſtimans quia hortulanus eſſet, dicit ei: Domine, ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi ubi poſuiſti eum, ut & ego eum tollam. Dicit ei JESUS: Maria.* Joa. 20. v. 15. & 16.

m *A monte qui vocatur Oliveti.* Act. 1. v. 12.

Stare iterum secum jussit, secumque venire,
Confessumque sibi, & pulchros glomerare triumphos.
Nec mora: quæ nuper cineres; jam plena vigoris,
Plenaque jam vitæ, circumdata & undique luce
Corpora erant. Ingens, vivum de Morte trophæum!
Mortẽ ipsam Victor pavitantẽ, & multa gementẽ
Ire catenatam ad currum, & post terga revinctam
Jusserat, inque rotas, longa cervice reflexa
Retrorsum, scabros, avidosque inlidere dentes.
Panduntur portæ: tenebrosa sub axe tonanti
Congemuit tellus, matutinisque volucrum
Cantibus assurgens Aurora, & roscidus unda
Lucifer Auroram antevolans comitantur euntem
Hinc, atq; hinc: liquidum prorumpit in æthera Victor.
Victor io! Bellator io! Tu vincere solus
Mortem, tuque Erebi solus perrumpere claustra
f Ferrea, & umbrarum æternos contundere vectes.
Solus tu Assertor, Vindexque es. Tu genus ultus
Humanum, tu captivis, tu vincula collo
g Eximis, & pigro, & tenebroso carcere vinctos
In

f *Contrivit portas æreas, & vectes ferreos confregit.* Ps. 106. v. 16.

g *Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu.* Zach. 9. v. 11.

In dîam lucem, in libertatem aſſeris almam.
Viciſti; at te vicit Amor. Redivivus ab umbris
Quæ tibi fecit Amor chariſſima vulnera ſervas,
Vulneraque in corde, in manibus revehiſque, teneſque.
Vicit Amor: Victor Mortis nam victus Amore eſt.

REX GLORIÆ.

Attollite portas, principes veſtras, & elevamini portæ æternales, & introibit Rex Gloriæ.

Pſal. 23. v. 7.

CARMEN XXXII.

Mmortalis erat, dignos jam nactus honores,
Deque triumphata repetitum Morte triumphum
Acturus JESUS: Rex debebatur Olympo.
Et tamen ille moras terris nectitque, trahitque
Tanquam eſſet mortalis adhuc. Neque tædet amoris,
Nec meminiſſe piget, pro nobis vulnera, mortem,
Quidquid & infame eſt unquam, & crudele tuliſſe.
h Sæpe ſuis coram ſe ſiſtit, ſeque videndum
i Exhibet, & palpanda manu ſua vulnera porgit:
Atque manum in latus inſinuandi, introque ferendi
k In

h *Per dies quadraginta apparens eis*. Act. 1. v. 3.
i *Videte manus meas, & pedes* ... *palpate, & videte*. Luc. 24. v. 39.

k In plagas digitos (quanta indulgentia!) Thomæ
Quam temerè imprudens optarat, facta poteſtas.
Mentita ſpecie Agricolæ tibi, Magdala, coram
l Adſtitit, & : Mulier, quid fles? quem quæris? Ut ille
Diſſimulat percunctando! Tu perdita luctu,
Amenſque, ignotum cenſebas eſſe olitorem:
Urgebaſque prece, & lacrymis, num fortè tuliſſet
Illum? Tuque tuis humeris efferre parabas.
Quæ tantæ vires? Num tu aſportare cadaver?
Ne dubita: tulit hic olitor quem quæris, habetque
Omnino ſecum, JESUMque abſcondit, & ille
Ipſemet eſt. Audi, nam te vocat ille: *Maria*.
Jamque quater decies revoluto præpete cælum
Axe, diem nocti alternans iteraverat ortus,
Et fulgore novo, & ſolito formoſior ibat
Aureus, & medium Sol jam pulſabat Olympum;
m Cùm montem, prope Bethaniam (radicibus illa

Hæ-

k *Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum.* Joa. 20. v. 27.

l *Dicit ei JESUS: Mulier quid ploras? Quem quæris? Illa exiſtimans quia hortulanus eſſet, dicit ei: Domine, ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi ubi poſuiſti eum, ut & ego eum tollam. Dicit ei JESUS: Maria.* Joa. 20. v. 15. & 16.

m *A monte qui vocatur Oliveti.* Act. 1. v. 12.

Hærebat) densæ dederant cui nomen olivæ,
Conscendit jamjam in cælum ascensurus JESUS.
Non fragor hic, aut horrifico stridore rotarum
Flammigeræ e cælo lapsæ, aeriæve quadrigæ.
Nullum vult circùm se ire horroremve, metumve:
Nulli hìc quos vinctos ad currum duceret hostes.
n Ipse sua innixus virtute (videntibus illis,
Qui fidi adstabant comites cum Virgine Matre)
Sese magnificè sublimis in aera tollens,
Dulcique, ac placido circùm undique lumine cinctus,
Provehitur sursum. Qualis vada nota Caystri
Linquens; se pedetentim effert, atque ardua blandè
Nubila tranat Olor, niveas neque commovet alas.
I decus, i, nostrum: excelsi ad fastigia cæli
o Exaltare: sede a dextris Patris Omnipotentis.
Filius, atque hæres voluisti tu quoque bello
Vincere; vicisti. I Victor, conscende, triumpha,
p Quæque manu meruisti etiam cape debita regna.

Ibat

n *Videntibus illis elevatus est.* Act. 1. v. 9. *Amictus lumine, sicut vestimento.* Ps. 103. v. 2.

o *Exaltare Domine in virtute tua.* Ps. 20. v. ult. *Sede a dextris meis.* Ps. 109. v. 1. & ad Hebr. 1. v. 13.

p *Quis est iste Rex gloriæ? Dominus fortis, & potens: Dominus potens in prælio . . . Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.* Ps. 23. v. 8. & 10.

Ibat jam; ſed enim cui poſtremò inſtitit ille
(Hoc abiens liquit monumentum, & pignus amoris)
q Tunc ſenſit, nunc ſervat adhuc veſtigia ſaxum.
Fortunata ſilex! ergo tua tuta manebunt
Munera, nec geminanda olim pia furta nocebunt:
Nec cælo prohiberi unquam, nec fornice tecti
Includi patiere: quaſi & conſurgere velles,
Molirique viam ſurſum, quàque ivit, & ire
Tu quoque, & uſque ſequi quæ fers veſtigia JESU.
Surgenti colleſque cavi, monteſque profundi
Demiſſere caput, pictoſque repente tapetas
Explicuere, boant plauſu, fremituque reſultant.
Aer ut venientem aſpexit; ſternitur ultro,
Alternanſque vices, ſubtus refluitque, fluitque
Panchæis madidas perfuſus odoribus alas.
Tum nubem jubet ire, thronumque effingere Regi
Umbriferum: præpes volat illa, & candida pennas
r Expandens, varièque interlita murice, & auro,
Provocat Auroram, formoſam deſpicit Irim,
Ardentem magni aſpernatur lampada Solis.
Interea pandi, totumque occurrere cælum

ſ Ob-

q Vide Bened. XIV. in feſto Aſcen.

r *Nubes ſuſcepit eum.* Act. 1. v. 9. *Qui ponis nubem aſcenſum tuum, qui ambulas ſuper pennas ventorum.* Pſ. 103. v. 3.

s Obviam, & altisono Aligeri clangore tubarum
Victorem excipere, & cantu, fidibusque canoris
Acclamare. Illum mox ut videre propinquum;
t Procumbunt humiles coram, Regemque fatentur
Esse suum, pronique omnes illum Angeli adorant.
Tum Patrum veneranda manus, sanctusque senatus
In libertatem, divino vindice, ab umbris
Infernis nuper superas adductus in auras,
Immensos rumpunt plausus, & carmina cantant,
Quæ sceptro insignis Vates, citharaque præibat:
Vos o cælorum vigiles, Custodia sancta,
Hactenus obstructas aperite, & pandite portas.
Ecce triumphalis Rex vester, millia secum
u Haud pridem captiva, magis captiva reducens.
x Ipse suo ascendit conspersus sanguine Victor,
y Sanguine qui Regem tenebrarum, & regna profunda
De-

s *Ascendit DEUS in jubilo, & Dominus in voce tubæ.* Ps. 46.

t *Profectus in cælum subjectis sibi Angelis, & Potestatibus, & Virtutibus.* 1. Petr. 3. v. ult. *Adorent eum omnes Angeli ejus.* Ps. 96. v. 8. & ad Hebr. 1. v. 6.

u *Ascendens in altum captivam duxit captivitatem.* Ad Ephes. 4. v. 8.

x *Vestitus erat veste aspersa sanguine.* Apoc. 19. v. 13.

y *Eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum filij dilectionis suæ.* Ad Coloss. 1. v. 13.

Debellavit, & æternas, arctasque catenas
Comminuit, vinctisque viam patefecit Olympi:
Pandite jam, vestrasque attollite cardine portas.
Hunc iterant illi pæana, aliosque subinde,
Humano includi nequeunt qui carmine cantus.
Qui Pater humani generis, nos perdidit omnes,
Ibat Adam, attonito similis, genibusque volutus
Vulneribus pedum inhærebat: non inde moveri,
Non inde avelli poterat; sed flebat inhærens
Osculo, & effuso crescebant gaudia fletu:
Et quamquam meminit morsu uno, seque, suosque,
Et genus horrenda humanum involvisse ruina;
Audet, &: O, inquit, felix, o culpa beata,
Quæ tam divino meruit sic vindice tolli!
z Meme en qui feci. Quorsum tu vulnera portas?
Adsum qui merui: tua tu in me vulnera transfer,
Sed quis ego? Pretiosa tibi tua vulnera serva:
a Esse necesse tua est, tanta ut mea crimina tollant.
Hæc ille: & longo processerat ordine pompa.
Augusta, & cælum jam tandem intraverat agmen:
Il.

z *Quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum?* Zach. 13. v. 6.

a *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur*. 1. ad Cor. 15. v. 22.

Illam nempe urbem sanctam, quò tendere nisu
b Non vox, non oculi, non ipsa silentia possunt.

b *Oculus non vidit DEUS absque te quæ præparasti ex spectantibus te.* Isa. 64. v. 4. *Oculos non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit quæ præparavit Deus iis, qui diligunt illum.* 1. ad Cor. 2. v. 6.

VIR-

VIRTUS EX ALTO.

Sedete in civitate, quoaduſque induamini virtute ex alto.

Lucæ 24. v. 49.

CARMEN XXXIII.

Oſtquam ab olivarum extollens ſe monte, volucri
Nube ſedens, debellata de morte triumphum
Victor agens, ſuper aſtra redux conſcendit JESUS:
Cùm jam fruſtra oculis illum ſequerentur euntem
Diſcipuli, oppoſita invidioſa nube, & ab alto
c Nuntius ulterius vetuiſſet ſtare tuendo
In cælum; inceſſu tardi, invitique reverſi
Ad Solymam, flebant. Ceu cùm trans nubila longè
Alituum Regina abijt, quos fortè reliquit
Implumes nido pulli pipiuntque, gemuntque
Irrequieti, unàque altè capita exſertantes,

Quà

c *Cùmque intuerentur in cælum euntem illum, ecce duo viri adſtiterunt juxta illos in veſtibus albis, qui & dixerunt: Viri Galilæi quid ſtatis aſpicientes in cælum.* Act. 1. v. 11.

Quà possunt, oculis Matrem, gemituque sequuntur.
Omnibus idem animus: secreto, & paupere tecto
Inclusi, procul humanarum turbine rerum
Quæ jam discedens dederat, promissa Magistri
Volvebant memores, expectabantque beata
[d] Munera, & unanimes geminabant vota, precesque:
Sancte veni, Dia Aura veni, Dia, altaque Virtus
Influe. Et interea bis quinque exegerat orbes
Lux, & tunc ibat placido nitidissima vultu
Per sudum. Ecce autem ruere omnia visa repente,
[e] Vastusque audiri fragor. Ut cùm, turbine rupto,
Frontibus adversis Boreasque, Notusque protervi
Confligunt, imisque ruunt radicibus ornos.
Contremuere domus sanctæ penetralia: totum
Axe suo abruptum credas descendere cælum.
Sed majus quid erat: nam descendebat Olympo
[f] Aura potẽs, Amor Omnipotens, Vigor omnia cõplens,
Ipse DEUS, DEUS ipse, DEUS, Genitoque, Patriq;
Compar, & amborum communis mutuus ardor,
Majestate unus, septemplice munere dives

Spi-

d *Erant perseverantes unanimiter in oratione*. Ibid. v. 14.

e *Factus est repente de cælo sonus tanquam advenientis spiritus vehementis, & replevit totam domum, ubi erant sedentes*. Act. 2. v. 2.

f *Spiritus Domini replevit orbem terrarum*. Sap. 1. v. 7.

Spiritus. Æthereo ſimul unà vertice viſus
Cum ſonitu irrumpens deſcendere flammeus imber,
g Et ſuperincubuiſſe: in linguas diditus aureas,
Multifiduſque illis ſupra caput adſtitit ignis:
Lambebatque comas blanda, atque innoxia tactu
Flamma; altè tamen immiſcens ſe, imiſque medullis
Inſinuans, afflanſque animis, membriſque vigorem
Arcanum, inſolitum, divinum. Quos modò ſegnes
Omnes terrebant auræ, pavidique tremebant
Unius ad vocem ancillæ; jam Numine tacti
In gladios, mortemque ruunt: mortalia cuncta
Spernunt: extinctumq; Ducem, atq; a morte reductum
Magnifico ore tonant, regeruntque e pectore flammas
Ardentes, ignem ſpirant, incendia vibrant.
Nec mortale ſonant. DEUS inſidet, aſpiratque.
Annua tum Solymis aderant ſolemnia, & ingens
Undique viſendi ſtudio concurſus ad urbem
Sanctam, diverſis acciti ab ſedibus orbis,
h Quà quà ſtelliferum premit, ambit & omnia cælum.
Illac & gens Iſacidum confluxerat omnis,

Lit-

g *Et apparuerunt diſpertitæ linguæ tanquam ignis, ſeditque ſupra ſingulos eorum.* Act. 2. v. 3. *Spiritus S. dabat eloqui illis.* v. 4.

h *Ex omni natione, quæ ſub cælo eſt.* Act. 2. v. 5.

Littore ab extremo maris, & Jordanis utraque
Ripa,abq; excelsis Libano,Hermonioque,Thaborq;.
Illac & clari bello, celeresque sagitta
i Parthi: orbisque olim imperio, & virtute feroces
Et Medi, & Persæ, hi Cyro, illi Arbace superbi.
Qui Tigrym, Euphratemq; bibunt, lateque patentes
Inter utrumque colunt campos, ubi barbara moles
Tollere in astra caput, cælumque lacessere fronte
Ausa; peregrinas improviso intulit orbi
Linguas, & linguæ unanimis consortia secum
Obruit, & secum tulit, afflixitque ruina.
Et quos Thermodon, tumidusque interluit Iris:
Quos & Sangarius, rigat & quos amne Caycus:
Et quos tortilibus Mæander circumit undis,
Retro etiam auscultans quos margine pascit olores.
Quique tuas tondent felix Pamphilia sylvas,
Unde iter ingrediens immensum maximus orbis
Mons, alte incedit protendens brachia Taurus.
Et quibus ignotus venientis ab æthere teli
Ter-

i *Parthi, & Medi, & Ælamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Judæam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam, Phrygiam, & Pamphiliam, Ægyptum, & partes Libyæ, quæ est circa Cyrenem, & advenæ Romani... Cretes, & Arabes audivimus vos loquentes nostris linguis magnalia DEI.* Ibid. v. 9. *&c.*

Terror, & horrifico, ſaxoſoque agmine grando,
Eliſuſque ruens torvis e nubibus imber,
Uno contenti Nilo, ſemperque ſereno
Cælo: & qui terram jam tum ſcindebat aratro,
Qua ſteterant olim victæ Carthaginis arces;
Vix jam ſtramineis habitata mapalia tectis.
Et quos ubere alit læto celeberrima centum
Urbibus, immiti & Rhadamantol Gnoſſia tellus:
Terrarumque orbis domini, rerumque potentes
Romani, & Cyrenenſes, pictique Sabæi,
Diverſi linguis, habituque, & moribus omnes.
Et tamen ut cœpere loqui, & magno ore tonare
Bis ſeni illi homines; eadem vox, & ſonus idem
Jam non idem, alias (mirum!) totidemque ſonabat
[k] Linguas, quot varias allabebatur ad aures.
Ut ſolet in templis quæ centum ſurgit ahenis
Machina arundinibus, variaque, & diſpare canna,
Tot variare ſonos, dulces tot rumpere voces,
Quot ſtant, quot circùm ſunt ſpiramenta, tubique,
Quà poſſit veniens prorumpere deſuper aura.
[l] Quiſque videbatur patrio ſermone loquentes
Audire, & magna circumcingente corona,

k *Cœperunt loqui varijs linguis*. Act. 2. v. 3.
l *Audiebat unuſquiſque lingua ſua illos loquentes. Stupebant autem omnes, & mirabantur*. Act. 2. v. 6. & 7.

Attoniti auſcultabant, attonitique ſilebant
Altè, & adorabant jam tum longo ordine gentes
Omnes ad palum confixum nuper JESUM:
m *Quocum*, bis ſeni hæc, *nos manducavimus ipſi*,
Et bibimus, poſtquam devicta morte trophæum
Extulit infernis rediens redivivus ab umbris.
n Magni inſtar tonitru, vox hæc audita per omnes
Quà ſeſe extremos in fines porrigit orbis.
Exin Relligio, te, Spiritus alme, fovente
Intus, & afflante ex alto, omnipotentibus auris
Advecta invaluit, totoque increbuit orbe.
Teque ideo plena paſſim veneramur acerra,
Teque Sacerdotes caſti, populique frequentes
Aſſiduo cantu celebramus, & ore ciemus.
Nunc quoque Sancte veni, ſanctiſque ardoribus orbem
Uſque ſeneſcentem, & dudum jam algida corda
Ure: opus ipſe tuum inſtaura, & tua numina firma.
En contempta jacet, digitoque notata protervo
Relligio! Deſcende, veni, compeſce furentes,
Inſanoſque auſus, tonitruque, & fulmine vindex

Ir.

m *Nobis, qui manducavimus, & bibimus cum illo poſtquam reſurrexit a mortuis*. Act. 10. v. 41.

n *In omnem terram exivit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum*. Pſ. 18. v. 5.

o Irrue. Vel potius (neque enim vis perdere tu nos)
Exsere divinum, blandum jubar, exsere lumen
Vitale, & ritu roris descende, benignusque
Ad meliora voca, & tacitus fera pectora molli,
Me quoque, quando adeo pius es, nil tale merentem
Desuper irrora. Quin totum concute pectus
Igne tuo, atque tuis imple præcordia flammis.

Hæc ego cùm canerẽ; visa est audisse libenter
Illicet, & mœstam paullatim exporgere frontem,
Indeque respirare, manumque abducere vultu,
Ac tandem luctus posuisse, & carmina dextra,
Mellitoque etiam cantu excepisse Poesis.

o *Non enim delectaris in perditionibus nostris*: Tob. 3. v. 22.

FINIS.

ERRATA.	CORRIGE.
Pag. 9. v. 144. Profumque	Prorſumque
Ibid. v. 146. Eſt ut	Eſt &
Pag. 14. v. 72. impetu	impete
Pag. 21. v. 73. preſens	præſens
Pag. 28. v. 20. tenet	tentet
Pag. 30. v. 61. vincula	vincla
Pag. 32. v. 94. obiicere	objicere
Pag. 39. v. 63. virentia	viventia
Pag. 45. poſt verſum 71	abrade punctum
Pag. 52. v. 62. nihil	nil
Pag. 105. v. 8. præſtigia	præſtigiæ
Pag. 147. poſt verſum 76	abrade punctum
Pag. 196. poſt verſ. 47	abrade punctum
Pag. 223. v. 70. Mater no vultum	Materno vultum
Pag. 228. v. 38. diffiſſa	diffiſa
Pag. 237. poſt verſ. 101	abrade punctum
Pag. 238. lit. b. lin. 2. Oculos	Oculus

